

The Blossom of VPIP

Pharमांकुर

2023-2024

The things you want to change and
you have power over how.....

SHRI YASHWANT SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY, KODOLI

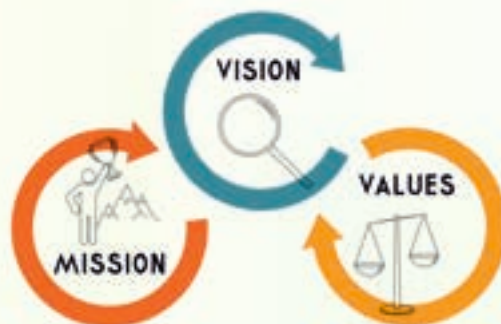
CGPA: 3.07

The Blossom of VPIP

Pharमांकुर

2023-2024

VISION

To become the preferred choice of stakeholders by providing value-based, outcome-oriented quality education, through research and extension, creating employable, entrepreneurial healthcare professionals who can contribute to global healthcare needs.

MISSION

- ✦ **To provide top-notch healthcare education and training that enables students to acquire in-depth knowledge and skills in the area of pharmaceutical sciences to meet the demands of the pharmacy profession and society at large.**
- ✦ **To impart futuristic learning in pharmacy in order to build a pool of individuals who are professionally competent, ethically sound, and skilled pharmacist at par with global standards, and to make them benefitted employee and/or entrepreneur.**
- ✦ **To foster mutually beneficial relationship with industry, academia, and research organizations to accomplish translational research in pharmaceutical field.**
- ✦ **To create technical competent graduates with compassion, empathy who can significantly contribute to global healthcare needs.**

CORE VALUES

- ✦ **Culture & Academic Excellence:** We endeavor to achieve excellence in teaching & learning and create a culture that promotes service to the profession and society.
- ✦ **Commitment:** We are committed to progress education in innovative ways to enrich the society, and protect the environment. Innovation in research and education to augment Public Health and well-being.
- ✦ **Collaboration with industry and research institutes for synergic growth.**
- ✦ **Accountability:** We are accountable for what we do as individuals and as an organization.
- ✦ **Professionalism:** We aim to create culture that infuses professionalism with ethical behavior of high standard.

प्रेरणास्थान

**मा. आ. श्री. यशवंत एकनाथ पाटील
(दादा)**

संस्थापक व माजी संस्थाध्यक्ष
श्री यशवंत शिक्षण प्रसारक मंडळ, कोडोली

स्व. प्रदिप यशवंत पाटील (बाबा)

माजी व्यवस्थापक

श्री यशवंत शिक्षण प्रसारक मंडळ, कोडोली

विनम्र अभिवादन

“देह त्यागिता किर्ती मागे उरावी, मना रचना हेचि क्रिया धरावी
मना चंदनाचे परि त्वा झिजावे, परि अंतरी सज्जना निववावे”

"Humans needs the difficulties in life because, they need to enjoy the success"

Hon'ble Padmaja Pradip Patil (Aaisaheb)

President, Shri Yashwant Shikshan Prasarak Mandal, Kodoli

Desire is the first chapter in the book of success" and the success is meant for those who are able to cater every challenge through continuous determination and undying passion. Vasantidevi Patil Institute of Pharmacy is indeed an appropriate illustration of the same with desire to provide one of the best platforms for students which is being realized with the expansion of Shree Yashwant Shikshan Prasarak Mandal, Kodoli year after year with elegant journey of four decades. It gives me great pride to see that the Yashwant Shikshan Prasarak Mandal was a seed which we have sown around forty years back but now it became an elevated tree in academia and research, which is confirmed by making meaningful educational transformations and accomplishing best standards of research and academic excellence in last few years. I am very pleased to know that Vasantidevi Patil Institute of Pharmacy is bringing out an institutional magazine *Pharमांकुर 2024*. I am sure that this issue of magazine will help the students to discover and reach their personal and professional goals in life. I would like to congratulate the Principal, Dr. A. S. Manjappa and his dedicated team of faculty who relentlessly provide excellent educational training to the students to build up into competent pharmacist to serve the nation. All my best wishes are with the students and faculty members for making "*Pharमांकुर 2024*" a great success.

Leadership With difference

**"The difference
between ordinary
and extraordinary
is that little extra"**

Hon'ble Dr. Jayant Pradip Patil

Secretary, Shri Yashwant Shikshan Prasarak Mandal, Kodoli

Nurturing creativity and inspiring innovation are the two key elements of a successful education. Vasantidevi Patil Institute of Pharmacy is a gemstone in the tiara of Pharma education, which is continuously striving for excellence through consistent efforts in the field of pharmacy education, which is evidenced by its diverse accreditations, awards and appreciations in research and academia. It gives me a pride to see that each innovative session comes with its own sets of achievement and institute also has also taken the onus to equip itself with the skills and tools required to survive in the world of steadfast competition. I would like to congratulate the Principal, Dr. A. S. Manjappa and his dedicated team of faculty for their constant efforts in bringing the best out of the students in all facets of professional knowledge, creativity and interpersonal skills which ultimately paves way to carrier growth.

All my best wishes are with the students and faculty members for making **Pharमांकुर 2024** a great success.

"Knowledge with action converts
Adversity into prosperity"

Hon'ble Mrs. Vinita Jayant Patil

Trustee, Shri Yashwant Shikshan Prasarak Mandal, Kodoli
President, Yashasvi Foundation, Kodoli

I take great pleasure in congratulating Vasantidevi Patil Institute of Pharmacy, for the publication of institutional magazine **Pharमांकुर 2024**. Such activities definitely provide a platform to students for developing and delivering their skills which will explore them to the world of pharmacy, where skills are recognized, respected, and rewarded. Institute is marching forward meticulously with goals for the all-round development of the students and it reflects that the institution is successfully addressing the need of the students that go beyond the curriculum and inculcating life coherent with imparting the best in every field of knowledge in more purposeful manner. I am sure such extracurricular and co-curricular activities contribute to overall development of the students. This issue of institutional magazine will provide the holistic exercise to students which will reflect their creativity and literary skills. I take this opportunity to congratulate the Principal, Dr. A. S. Manjappa and his team for their various achievements and convey my best wishes for future endeavours.

The **Principal's** Desk

VPIP adheres to the tenet of "Learn about how to learn" to create skilled and capable pharmacy professionals who meet the expectations of academics, research, the pharmaceutical industry, and society. We have been putting much effort into making our college a hub for top-notch academic research. We try to do our small part to solve the healthcare issues facing society through the collaborative ecosystem. We recently achieved Grade "A" (CGPA 3.07) NAAC Accreditation with the support of all of our stakeholders. With the impending introduction of the National Education Policy (NEP) 2020, education will change to accommodate changing technological needs and societal demands. In this regard, we are offering multifaceted training to both faculty and students to prepare them for managing Glocal (global and local) professional and social challenges.

Introducing the institutional magazine **Pharमांकुर 2024** which highlights the diverse skills of students, brings me immense joy. I express my gratitude to all the students, faculty members, and editors who helped to make **Pharमांकुर 2024**

We are very much conscious that we have accomplished little, and have a long way to go.....

Dr. A. S. Manjappa
(Principal)

Office Superintendent

It is with great pleasure that I extend my warmest greetings to all of you through the pages of our college magazine. As the Office Superintendent, I have the privilege of witnessing first-hand the dedication, talent, and enthusiasm that permeate our institution.

This magazine serves as a testament to the collective efforts of our students, faculty, and staff who continually strive for excellence in academics, extracurricular activities, and community engagement. It encapsulates the vibrant spirit of our college and showcases the myriad accomplishments of our students across various domains.

I encourage you to explore the diverse articles, artwork, and reflections contained within these pages. Each contribution reflects the unique perspectives and experiences of our student body, enriching the tapestry of our college community.

As we celebrate our achievements, let us also reflect on the journey that lies ahead. May this magazine inspire you to pursue your passions, embrace new opportunities, and make a positive impact in the world around you.

I extend my heartfelt gratitude to all who have contributed to the creation of this magazine, and I eagerly anticipate the continued success and growth of our college community.

Warm regards,

Mrs. Vaishali R. Powar
Office Superintendent

Editorial Board

Mr. Kanhaiya Khatavkar
Chief Editor

Dr. Gouri Sankar Kandukuri
Co-Editor

Mr. Shivprasad Doijad
Co-Editor

The Editorial Board of the Institute would proudly like to present its unique creation in the form of the Annual Magazine **Pharangi 2024** every year which serves as a platform to highlight the literary and artistic segment of the VPIP family. A college magazine is a mirror of the college life. The magazine highlights the educational, cultural and sports activities of the Institute, also Projects the important events celebrated in the college during a certain month or year. A layman can judge the standard of the education of a college just by going through the college magazine. It shows the activities of students in the field of their extracurricular enthusiasm as well as their academic ventures. That is why every student looks forward for its Publication and contributes to it. The magazine is received by the students very enthusiastically. The young writers and Poets get an excellent opportunity for displaying their talent. Essays, short stories, Poems, informative articles are written by students and are published in the magazine. This cultivates a fine literary taste among the students. In this way, the college magazine helps boost new talent. The young budding authors and poets are encouraged a lot when their work is published in the magazine.

Finally, I would like to thank our Hon. Management members of and also our Principal Dr. A. S. Manjappa sir for their valuable guidance and support. Also I would like to thank the entire team of magazine committee, the Co-editors Magazine committee student and all the students for their co-operation and contribution throughout this process...Also I would like to thank Dr. A. S. Manjappa for helping us throughout the process of publication and all the others who have knowingly and unknowingly contributed to this. At the end, I would like to thank the entire team of Vasantidevi Patil Institute of Pharmacy their support throughout the process.....

Happy Reading to all...!!!

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY

Why Choose Us?

Holistic development of students

Focus on skill-based education

Technology-enabled learning

OUR OFFERED COURSES

D.PHARMACY

Duration: 02 Years
Intake: 60

DTE CODE

649182310

ESTABLISHMENT

2003

Pharm.D

Duration: 06 Years
Intake: 30

DTE CODE

649110010

ESTABLISHMENT

2022

B.PHARMACY

Duration: 04 Years
Intake: 60

DTE CODE

649182310

ESTABLISHMENT

2017

M.PHARMACY

Duration: 02 Years
MPH Intake: 15
PQA Intake: 15

DTE CODE

MPH: 649181710 PQA: 649112510

ESTABLISHMENT

2022

SHRI YASHWANT SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S

VASANTIDEVI PATIL INSTITUTE OF PHARMACY

Kodoli, Tal.: Panhala, Dist.: Kolhapur - 416114, Maharashtra, INDIA

9960398522, 9552826871

(02328) 223341

vpip@yspm.in

VPiP_Pharmacy_Kodoli

Vpip kodoli

vasantidevipatil_inst_pharmacy

<https://vpipkodoli.co.in/>

The Blossom of VPIP

Pharमांकुर

2023-2024

NAAC "A GRADE" ACHIEVEMENT

डॉ. मा. आ. यशवंतराव पाटील (दादा)
संस्थापक

डॉ. मा. प्रदीप यशवंतराव पाटील (बाबा)
मा. व्यवस्थापक

हार्दिक अभिनंदन

राष्ट्रीय मूल्यांकन आणि प्रमाणन परिषद यांद्वारे महाविद्यालयास 3. 07 सरासरी श्रेणी सह A मानांकन मिळाल्याबद्दल आनंदोत्सव साजरा करताना संस्थेचे सचिव: डॉ. जयंत प्र. पाटील, विभक्त: विनिता ज. पाटील, महाविद्यालयाचे प्राचार्य: डॉ. ए. एस. मंजाप्या, कार्यालयीन अधिकारी: सौ. वैष्णवी पोवार, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी वृंद व विद्यार्थी.

Achievement

राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद
विश्वविद्यालय अनुदान आयोग का स्वायत्त संस्थान
NATIONAL ASSESSMENT AND ACCREDITATION COUNCIL
An Autonomous Institution of the University Grants Commission

Quality Profile

Name of the Institution : Vasantidevi Patil Institute of Pharmacy, Kodoli

Place : Kodoli, Tal. Panhala, Kolhapur, Maharashtra

Criteria	Weightage (W _i)	Criterion-wise Weighted Grade Point (Cr WGP)	Criterion-wise Grade Point Averages (Cr WGP/W _i)
I. Curricular Aspects	100	330	3.30
II. Teaching-Learning and Evaluation	350	1213	3.47
III. Research, Innovations and Extension	110	315	2.86
IV. Infrastructure and Learning Resources	100	340	3.40
V. Student Support and Progression	140	280	2.00
VI. Governance, Leadership & Management	100	266	2.66
VII. Institutional Values and Best Practices	100	330	3.30
Total	$\sum_{i=1}^7 W_i = 1000$	$\sum_{i=1}^7 (CrWGP) = 3074$	

$$\text{Institutional CGPA} = \frac{\sum_{i=1}^7 (CrWGP)}{\sum_{i=1}^7 W_i} = \frac{3074}{1000} = \boxed{3.07}$$

Grade = **A**

Date : March 14, 2024

Director

- This certification is valid for a period of Five years with effect from March 14, 2024
- An institutional CGPA on four point scale in the range of 3.51 - 4.00 denotes A⁺⁺ grade, 3.26-3.50 denotes A⁺ grade, 3.01-3.25 denotes A grade, 2.76-3.00 denotes B⁺ grade, 2.51-2.75 denotes B⁺ grade, 2.01-2.50 denotes B grade, 1.51-2.00 denotes C grade
- Scores rounded off to the nearest integer

EC(SQ/190/11th Cycle/MHCOGN114314

Achievement

राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद
विश्वविद्यालय अनुदान आयोग का स्वायत्त संस्थान
NATIONAL ASSESSMENT AND ACCREDITATION COUNCIL
An Autonomous Institution of the University Grants Commission

Certificate of Accreditation

*The Executive Committee of the
National Assessment and Accreditation Council
is pleased to declare
Vasantidevi Patil Institute of Pharmacy, Kodoli
Kodoli, Tal. Panhala, Kolhapur,
affiliated to Shivaji University, Maharashtra as
Accredited
with CGPA of 3.07 on four point scale
at A grade
valid up to March 13, 2029*

Date : March 14, 2024

Director

EC(SC)/190/1* Cycle/MHCOGN114314

Faculty Achievements

Congratulation for Successfully completed PH.D from Mandsaur university mandsaur Madhyapradesh.

Dr. Sunil Galatage
Associate Professor

Congratulation for Successfully completed PH.D from Vinayaka Missions Research Foundation.

Dr. Gouri Sankar Kandukuri
Associate Professor

Registered and enrolled for Doctor of Philosophy (PH.D) programme in Shivaji University Kolhapur

Mrs. Kavita Nangare
Assistant Professor

Registered and enrolled for Doctor of Philosophy (PH.D) programme in shri adichanchangiri college of pharmacy, Bangalore

Mrs. Anusha S.
Assistant Professor

Registered and enrolled for Doctor of Philosophy (PH.D) programme in JSS College of Pharmacy, Mysuru

Mr. Rahul Kadam
Assistant Professor

Registered and enrolled for Doctor of Philosophy (PH.D) programme in Dr. Babasaheb Ambedkar Technological University, Lonere

Mr. Utkarsh Nagvekar
Assistant Professor

Registered and enrolled for Doctor of Philosophy (PH.D) programme in Shivaji University kolhapur

Ms. Lalita Kamlakar Dahiwade
Assistant Professor

Registered and enrolled for Doctor of Philosophy (PH.D) programme in Shivaji University kolhapur

Mrs. Supriya Patil
Assistant Professor

***Congratulations!!
to staff members for
receiving institutional
award for
research publication***

Shivaji University Kolhapur Academic Ranker's 2022-23

First Year M. Pharm (Department Of Pharmaceutics)

Rank 1

Ms. Supriya B. Salunkhe
Grade Points: 8.43
Aggregate : 78.15%

Rank 2

Mr. Saurabh S. Chougule
Grade Points: 8.23
Aggregate : 75.84%

Rank 3

Ms. Chaitrali R. Varunkar
Grade Points: 8.16
Aggregate : 76.16%

Rank 4

Ms. Sushant P Todkar
Grade Points: 8.16
Aggregate : 75.23%

Shivaji University Kolhapur Academic Ranker's 2022-23

First Year M. Pharm (Department Of Pharmaceutical Quality Assurance)

Rank 1

Mr. Shailesh R. Chougule
Grade Points: 8.35
Aggregate : 77%

Rank 2

Mr. Rutuja V. Patil
Grade Points: 7.89
Aggregate : 73.15%

Rank 3

Ms. Shital V. Jadhav
Grade Points: 7.81
Aggregate : 71.15%

Rank 4

Mr. Akshay S. Dhole
Grade Points: 7.77
Aggregate : 71.15%

Shivaji University Kolhapur Academic Ranker's 2022-23

Final Year B. Pharmacy

Rank 1

Ms. Sakshi S. Khude
Grade Points: 9.03
Aggregate : 85.6%

Rank 2

Ms. Avantika A. Khot
Grade Points: 9.00
Aggregate : 84.75%

Rank 3

Ms. Shruti R. Kambale
Grade Points: 8.92
Aggregate : 83.30%

Rank 4

Ms. Sakshi D. Patil
Grade Points: 8.74
Aggregate : 83.35%

Shivaji University Kolhapur Academic Ranker's 2022-23

Third Year B. Pharmacy

Rank 1

Ms. Saniya M. Shende
Grade Points: 8.35
Aggregate : 78.75%

Rank 2

Ms. Manali M. Gore
Grade Points: 8.21
Aggregate : 78.36%

Rank 3

Ms. Bharathi R. Shinde
Grade Points: 8.21
Aggregate : 76.21%

Rank 4

Ms. Poonam B Koravi
Grade Points: 8.17
Aggregate : 76.59%

Shivaji University Kolhapur Academic Ranker's 2022-23

Second Year B. Pharmacy

Rank 1

Ms. Priti A. Mahadik
Grade Points: 8.46
Aggregate : 77.83%

Rank 2

Ms. Sweta R. Patil
Grade Points: 8.38
Aggregate : 77.62%

Rank 3

Ms. Swarupa D. Vhatkar
Grade Points: 8.27
Aggregate : 72.07%

Rank 4

Ms. Swapnali S. Mane
Grade Points: 8.16
Aggregate : 75.22%

Shivaji University Kolhapur Academic Ranker's 2022-23

First Year B. Pharmacy

Rank 1

Ms. Akansha V. Yadav
Grade Points: 8.36
Aggregate : 77.45%

Rank 2

Mr. Atharv K. Deshmukh
Grade Points: 8.31
Aggregate : 79.45%

Rank 3

Ms. Sanika M. Dhumal
Grade Points: 8.17
Aggregate : 77.11%

Rank 4

Ms. Pranali S. Shinde
Grade Points: 8.16
Aggregate : 75.73%

Shivaji University Kolhapur Academic Ranker's 2022-23

First Year Doctor Of Pharmacy

Rank 1

Mr. Sarthak S. Belwadkar
Percentage : 82.45%

Rank 2

Mr. Swarup D. Kumbhar
Percentage : 82.45%

Rank 3

Mr. Chinmay R. Patkar
Percentage : 76.55%

Rank 4

Ms. Reva D. Patwardhan
Percentage : 75.90%

MSBTE Summer Exam Topper 2022-23

Second Year D Pharmacy

Rank 1

Ms. Snehal B. Magdum
Percentage : 82.55%

Rank 2

Ms. Farin Jamdar
Percentage : 79.18%

Rank 3

Ms. Karuna Girve
Percentage : 78.55%

Rank 4

Ms. Rutuja K. Yadav
Percentage : 78.00%

Rank 5

Ms. Akshata N. Wakshe
Percentage : 77.91%

The Blossom of VPIP

Pharमांकुर

2023-2024

TEACHING FACULTY MEMBERS

ALL UG & PG TEACHING FACULTY MEMBERS.

DEPARTMENT OF PHARMACEUTICS

TEACHING FACULTY MEMBERS

DEPARTMENT OF PHARMACOLOGY

DEPARTMENT OF PHARMACEUTICAL CHEMISTRY

The Blossom of VPIP

Pharमांकुर

2023-2024

NON-TEACHING FACULTY MEMBERS

OFFICE STAFF

LABORATORY TECHNICIAN

STORE DEPARTMENT

LIBRARY FACULTY

ALL NON-TEACHING STAFF

अनुक्रमणिका

मराठी विभाग

क्र.	लेखाचे नाव	लेखक	पृष्ठ	क्र.	लेखाचे नाव	लेखक	पृष्ठ
1	गर्दीत माणसांच्या माणूस शोधतो मी	रविराज सावंत	27	34	समज गैरसमजूतीचा	सानिका धुमाळ	57
2	आजची युवापिढी	प्रतिक्षा पवार	29	35	मन	श्रद्धा कांबळे	58
3	सांगली भेळ	प्रणव जगताप	30	36	मैतर	विश्वजीत कदम	59
4	तरुणांचा भारत आणि तरुणाईची दिशा	मल्हारी खरमटे	34	37	सिध्दीमार्ग	आदित्य	59
5	बाबासाहेब एक संघर्ष....!	पियुष भोपळे	36	38	बाबा...	श्रुतिका घाटगे	60
6	यशस्वी होण्याआगोदरचा अपमान आणि पराभव	संग्राम झेंडे	37	39	पुनरूत्थान	आदित्य	60
7	खरे जीवन....	मनस्वीनी किळेदार	38	40	बाबा	रिया माळी	61
8	जगता आलं पाहिजे	प्रतीक्षा फळे	38	41	देवा	सानिका धुमाळ	62
9	राजे, चला तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो..	आशा यादव	39	42	तो शिवमावळा आहे का?	आदित्य	62
10	पाणी युद्धाकडे जगाची वाटचाल	हर्षवर्धन पाटिल	40	43	!! मैत्री !!	आकांक्षा शिंदे	63
11	वडील	रोहन जाधव	41	44	समुद्र किनारा.....	ऋतुजा पाटील	63
12	महादेवलाल श्रॉफ	रोहित खांडेकर	42	45	कोल्हापूर....	ओंकार पाटील	64
13	लोकशाही	रितेश परिट	43	46	तुझ्या मैत्रीची साथ	सिध्दी माळी	65
14	माझी मराठी	प्रशांत चव्हाण	44	47	आई - बाबा	स्नेहल गोरड	65
15	राजमुद्रा	विश्वजीत कदम	44	48	कातरवेळ ...	समिक्षा लोखंडे	66
16	किळे प्रवास 'विशाळगड' परिक्रमेचा	अमेय पोवार	45	49	मैत्री	अनिकेत रणशिंग	66
17	समस्यांसोबत मैत्री करा...	सोहम कमलाकर	46	50	जपून टाक पाउल..	स्नेहल कदम	67
18	मित्र : 'एक नातं शब्दापलीकडच'	संग्राम शिंदे	47	51	आई आणि बाबा...	शिवानंद लंबे	67
19	नात तुझं-माझं, शब्दापलीकडच	सुधांशु माने	48	52	गुरुचरण	अंकिता मंडळ	68
20	स्त्री भ्रुण हत्या एक गंभीर सामाजिक समस्या	ईशा पाटील	49	53	कारण तू घरीच असते	जान्हवी पाटील	68
21	भरारी	सुप्रिया पोवार	50	54	जाऊ कुठे मी ?	गायत्री नामदास	69
22	महाराष्ट्राचे कलावैभव	सुधांशु माने	51	55	छत्रपती संभाजी महाराज	आशा यादव	69
23	आनंद.	प्रतिक्षा यादव	52	56	मैत्री	प्रतिक्षा फळे	70
24	खरचं आपले म्हणणारआपले असतात का...?	पुर्वा सोनटक्के	52	57	जीवनाचा सार	सिद्धेश घाडगे	70
25	वाहून जायच	तृषा सावंत	53	58	आव्हान	करुणा गिरवे	71
26	बाबा	स्नेहा कांबळे	53	59	आयुष्यात नेटवर्क..	ऋतुजा पाटील	71
27	मोबाईल!	प्रतिक चव्हाण	54	60	फार्मसी	करुणा गिरवे	72
28	मूळ स्वभाव जाईना	साक्षी हसबे	54	61	अशक्य स्वप्न	श्रावणी आनुरे	72
29	सावित्री माईची थोरवी	क्रांती कांबळे	55	62	माय बाप हो तुमच्या साठी काय पण !	करुणा गिरवे	73
30	अधुरे प्रेम...	अक्षय ढोले	55	63	सुख कशात असत ?	स्वाती मड्डितोट	74
31	मैत्री	अक्षय ढोले	56	64	जीवनाचा अर्थ	सार्थक बेलवडेकर	74
32	आई	स्वरुप कुंभार	56	65	स्वामी विवेकानंद	सौरभ चौगुले	75
33	लढाई...	श्रुतिका चव्हाण	57	66	ब्रम्हांडनायक	अक्षय पवार	76

हिन्दी विभाग

क्र.	लेखाचे नाव	लेखक	पृष्ठ	क्र.	लेखाचे नाव	लेखक	पृष्ठ
67	घर की लाडली!	तृषा सावंत	79	78	मम मातृभूमि	गणेश बरखे	87
68	मुझे कुछ करना है..	तृषा सावंत	80	79	वृक्षा:	तृमी सावंत	87
69	जिंदगी	ऋतुजा पाटील	80	80	अदभूत स्वप्न	वैष्णवी पाटील	88
70	विश्वगुरु भारत	विश्वराज देवकर	81	81	सुभाषित	सुप्रिया पोवार	88
71	हम लडकियाँ	ऋचिका राठोड	82	82	तीर्थस्थान:	रोहन जाधव	89
72	जिंदगी	सुप्रिया पोवार	83	83	कोरोना	मनाली गोरे	90
73	निडर	पुष्कराज माळी	83	84	पर्यावरण प्रदूषणम्	स्वरूप कोळेकर	90
74	मोहब्बत	मंदार पाटील	84	85	सर्वभ्यः शिक्षिकाभ्यः शिक्षकभ्यः च समर्पितम्	करुणा गिरवे	91
75	शिक्षक	सोनाली खबाले	84	86	प्रकृति	मनस्वीनी किळेदार	91
76	वृक्षारोपणम्	कोमल माने	85	87	विद्याधनं सर्वधनप्रधानम्	मनाली गोरे	92
77	दूरदर्शनस्य लाभाः नष्टाः च	कोमल माने	86				

English Section

No	Title of Artical	Author	P No.	No	Title of Artical	Author	P No.
88	Constitution of India	Raviraj Sawant	95	103	Honesty is the best Policy	Aarati Lohar	109
89	Enjoy Life...	Rutuja Patil	96	104	Dad	Karuna Girave	110
90	Environment Pollution	Aarati Lohar	97	105	Pharmacists	Kajal Bhatale	110
91	Smoking in public places should be banned	Swarupa Magdum	98	106	Time.....	Komal Mane	111
92	Environmental Issue	Aniket Shinde	99	107	Life	Karuna Girave	111
93	Health is Wealth	Yogita Magdum	100	108	Pursuit of Happiness	Ankita Mandal	112
94	How to achieve Success	Akanksha Shinde	101	109	The Reality...	Komal Mane	112
95	Women Empowerment	Pranali Shinde	101	110	Embrace your Future	Ankita Mandal	113
96	The Beauty Of Western Ghat	Samiksha Lokhande	102	111	Tension	Samruddhi Mane	114
97	Football Then, Now and forever	Aniket Nagonde	103	112	Wholesome life...	Pratiksha Phalle	114
98	Humanity Lost	Siddhesh Ghatage	103	113	Why not a Girl?	Janhavi Patil	115
99	The Role Of Pharmacist	Sudhanshu Mane	104	114	Only a Dad	Manswini Killedar	115
100	Ethical Dilemma: Civil Servants Turning Into Instastar	Omkar Gouraje	105	115	Nature's Wonder	Viraj Patil	116
101	The Big Bang Scenario	Rushikesh Patil	107	116	Natures Music	Abhishek Gund	116
102	Disciplined Freedom Is The Essence Of Calligraphy...	Reva Patravale	108				

Technical Section

No	Title of Artical	Author	P No.	No	Title of Artical	Author	P No.
117	Circadian Rhythm: Myths & Facts	Kajal Bhatale	119	121	Neuroplasticity	Poonam Koravi	125
118	Drug Addiction	Bhavesh Gaikwad	120	122	Molecular Farming	Shruti Sahekar	126
120	Robotics- Catalyst for Healthcare	Sarthak Belwadkar	122	123	Artificial Intelligence and Intellectual Property Rights	Viraj Patil	128
121	Stem Cell	Swarup Kumbhar	123				

Integrity Section

No	Title of Artical	Author	P No.	No	Title of Artical	Author	P No.
124	فریتم	प्रतीक्षा फळे	131	127	ವಿಧಿ	मनाली गोरे	132
125	ماں شامی	पियुष भोपळे	131	128	ಅರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ	स्वाती मड्डितोट	133
126	ಜೀವನ	ऋतुजा यादव	132	129	ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ	स्वाती मड्डितोट	134

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY

मराठी विभाग

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY

मराठी विश्वाभा

डॉ. अरेहल्ली मंजाप्पा

प्रा. शितल देसाई (विभाग प्रमुख)

डॉ. के. गौरी शंकर

कु. रविराज सावंत

कु. योगीता कचरे

गर्दीत माणसांच्या माणूस शोधतो मी

रविराज सावंत : तृतीय वर्ष बी फार्म

माणूस....

वाचताना किती साधा, सोपा सरळ शब्द वाटतो परंतु त्यातील अर्थगांभीर्य खूप महत्वाचे आहे. माणसाने माणसाशी माणसासारखं वागणं म्हणजे 'माणुसकी! परंतु आजच्या समाजातील चित्र पाहिलं समाजात होणार अन्याय, आत्याचार पाहिले की, वाटतं कुठ हरवलाय हा 'माणूस' शब्द ?

एकविसावे शतक हे विज्ञान युग मानले जाते. या युगात मानवाने खूप प्रगती केली नवनवीन तंत्रज्ञानांचा शोध त्याने लावला. स्वतःच्या उपभोगासाठी, सुखसमाधानासाठी त्याने अनेक साधने निर्माण केली या सर्वांचा तो मनापासून उपभोग घेत आहे. परंतु या सर्वात तो इतका गुरफुटला आहे की आपआपसातील प्रेम, माया, माणुसकीच विसरला आहे. स्वतःच्या सुखासाठी क्षणिक मोहासाठी तो स्वतःतील माणुसपणा हरवून इतरांच्या जीवावर उठला आहे.

हल्लीच्या जगात माणसामाणसांत दुजाभाव, दादागिरी, अरेरावीची भाषा वाढली आहे. एकाने साधं 'होय रे' म्हटल्यावर 'काय रे'? आशी आरेरावीची भाषा माणूस बोलू लागला आहे. एकेकाळी स्वतःच्या सुखापेक्षा समाधानापेक्षा दुसऱ्याचा विचार करणारा माणूस, दुसऱ्यांसाठी जीव पणाला लावणारा माणूस हल्ली माणुसकी विसरून दुसऱ्यांच्या जीवावर उठला आहे 'माणुसकी' ही चार अक्षरही तो विसरला आहे. म्हणून गर्दीत असूनही माणूस दिसेनासा झाला आहे. संपत्तीसाठी, लोभासाठी, क्षणीक मोहासाठी माणूस इतक्या खालच्या पातळीवर उतरला आहे की त्याला ओरडून सांगावसं वाटतयं

आरं आरं माणसा तू येडा का खुळा रं
देवापुढे माणुस घडीभर पालापाचोळा रं ।

घडिभर नाही कुणाचा भरोसा
तुला कोण देई मनाचा दिलासा ॥

हल्लीच्या जगात जीवन जगत असताना प्रत्येकाला इतरांच्या मदतीची गरज असते. परंतु, इतरांकडून मदतीची अपेक्षा करताना आपणही त्या अपेक्षेस प्राप्त असणे गरजेचे आहे. आपणही इतरांना माणुसकीने मदत करणे गरजेचे

आहे. परंतु माणूस हे एक न कळणार गुढ आहे. आपल्या नवसाला पावला तर माणूस दगडालाही शेंदूर फासतो लाखांनी फुले वाहतो पण कामी न पडला तर माणसालाही तो दगड ठरवून त्याला शिव्यांची लाखोली वाहतो. हल्ली कोण कोणाला मदत करत नाही कारण माणुसकी संपते आली आहे. आयुष्य सार्थकी लावणे आपण विसरत चालो आहे असं वाटत नाही का ?

आज समाजात चालत असताना गर्दीत माणसांना शोधाव लागत. गर्दी माणसांचीच आहे परंतु माणुसकी असणाऱ्या माणसाची नाही. मानव सगळेच आहेत परंतु त्या सर्वांना मानव म्हणता येणार नाही. सगळीच हराटी दुर्वा होऊ शकत नाहीत.

शरीरापेक्षा ज्यांच हृदय जिवंत आहे त्याला माणुस म्हणायच. दुसऱ्याच्या वेदणेने ज्याला दुःख होत खर तर त्याला माणुस म्हणायच दुसऱ्याच्या आनंद पाहून ज्याला आनंद होतो, एखादा संकटात असेल तर त्याला मदतीचा हात देतो. त्याला माणुस म्हणायच.

अशी माणसं समाजात दिसतात का ? मनाला प्रश्न विचारला की खंत वाटते. कारण फार थोडीच माणसं ही माणुसकीच्या साच्यात बसतात. आज समाजातील एकंदरीत माणुसकी आहे का ? माणुसकी कशी हवी याचा विचार करण गरजेचे आहे

आज समाजाचं चित्र बघितलं तर माणुसकी कितपत शिल्लक आहे हे लक्षात येईल. 'माणूस माझे नाव दहा जणांपुढे माझी धाव असे म्हणत संपूर्ण आयुष्य समाजसेवेत घालवणारे बाबा आमटे आणि कुटुंबीय सिंधुताई सकपाळ यासारखे काही लोक समाजात आहेत तर माणुसकी सोडून वागणारे काही माणुसकी हीन लोकही याच समाजात आहेत. आणि त्यांच्या कृत्यांमुळेच संपूर्ण मानाव जात बदनाम होतेय. त्यामुळे या माणुसकी हिन लोकांनी माणुसकीत वागणं ही या काळाची एक गरज बनली आहे.

हल्ली माणसांची माणसाला भिती वाटू लागलीय, दहशत वाढलीय अन्याय आत्याचाराला तर ऊर आलाय समाजात इतक्या वाईट घटना घडतायेत की

त्यामुळे संपूर्ण मानव जात बदनाम होतेय. मुलींवर होणारे अत्याचार, होणारे बलात्कार, खुन, दरोडे, हणामारी, लुटमारी, अंदोलने अशा अनेक वाईट घटना पाहिल की वाटतं माणूस म्हणून दुसऱ्यांच्या वेदनेला जागणारे आपण होतो. मग ही अवस्था का निर्माण झाली? माणुस जनावरांपेक्षा हीन का झाला?

काही दिवसांपूर्वी कोपडी येथील तरुण व्यक्तीच्या बाबतीत घडलेली घटना संपूर्ण मानवजातीला बदनाम करणारी ठरली. ती घटना संपूर्ण पाहिल्यानंतर वाटलं 'अरे माणसा तुला माणुस कसं म्हणायच? संपत्तीसाठी स्वतःच्या नातलगंना मारणारे नराधम समाजात आहेत. आई बहिण नातेसंबंध तो विसरला अशा अनेक घटना जेव्हा कानावर येताल तेव्हा अंगातील रक्त संतापून जाते.. वाटतं....

अरे माणसा माणसा कधी होशील 'माणूस'

लोभापाई झाला माणूस 'कानूस'

अरे माणसा माणसा तुझी नियत बेकार

तुझ्या परिस बर गोठ्यातील 'जनावर'

एक वेळ जनावर सुद्धा बरं सिंहाला कितीही भुक् लागली तरी दुसऱ्या सिंहाला कधीच खात नाही. कोणताही हिंस्र प्राणी कितीही भुक् लागली तरी तो आपल्या जातीतील प्राण्यांना खात नाही. परंतु माणुस हा असा प्राणी आहे जो स्वार्थासाठी माणसाचा बळी घेतो रस्त्याने जाताना एखाद्या गरजूला मदत करावी, वयोवृद्धांना मदत करावी, दारत आलेल्या गरिबाला दान करावे, दुसऱ्याच्या दुःखात सहभागी व्हाव त्याला सुख मिळण्यासाठी थोडीशी का होईना मदत करावी ही माणसकी आहे.

सध्या अन्न सुरक्षा विधेयक सरकारने चालू केली आहे. परंतु समाजात असे अनेक लोक आहेत की, ज्यांना कोरभर भाकरी मिळण कठीण आहे तर दुसरीकडे असेही लोक आहेत अन्न जास्त नको म्हणून फेकून देतात.

पूर्ववीच्या काळी संतमंडळीत अशा वृत्ती नव्हती. त्यांच्याजवळ माणुसकीचे झरे होते म्हणून संत पदाला पोहचले पूर्वी माणुसकी कशी होती यासाठी काही उदाहरणे

पाहिली की लक्षात येईल.

नामदेव एकदा मधुकरी मागुन आले होते एकपोळी व तुपाची वाटी घेऊन बसणार इतक्यात लक्षात आले की ईश्वराचे दर्शन घ्याव म्हणुन ते गाभाऱ्यात गेले एक कुत्रा येऊन पोळी घेऊन पळू लागला नामदेव पाहत होते ते त्या पळणाऱ्या कुत्र्याला म्हणाले अरे ही तुपाची वाटी घेऊन जा कोरडी पोळी खालीस तर खास लागेल, असे विचार होते त्या वेळीच्या माणसांचे.....

याउलट आजचं उदा एका भाजी मंडईत एक बाई भाजी विकत होती एका भटक्या गाईने एक पेंडी उचलून खाऊ लागली. त्यावेळी त्या बाईने ती पेंडी तीच्याकडून काढून घेतली व तिला मारले ही आत्ताची संस्कृती.

माणुसकी कशी असावी यासाठी संत एकनाथ महाराजांचे स्वभावमान पहावे.

एकदा पवित्र गंगेत स्नान करून आल्यावर त्यांच्या अंगावर थुंकायला एक माणुस बसला होता. नाथ अंधोळ करून यायचे तो थुंकायचा अस १०८ वेळा झाल. पण माणुसकी पहा १०८ वेळा थुंकुनही नाथ त्याला काही बोले नाहीत १०९ व्या वेळी थुंकायला थुंकी संपली का काही माहिती नाही त्यान सरळ नाथांच्या पायावर लोटांगण घातलं आणि तुम्हाला मानल पाहिजे एवढ्यावेळा वेळा थुंकूनही तुम्ही मला काहीच बोलला नाहीत कसं काय ? यावर नाथ म्हणाले की मला १०८ वेळा गंगेत स्नान करायची संधी मिळाली माणूस कसाही वागला तरी माणुसकीच्या नात्याने आपण चांगलच वागायच.

असे थोर विचार संतमंडळीची होती माणसान माणसांशी नीट वागणं ही काळाची गरज आहे याची सुरवात प्रथम स्वतःपासुन करावी माणसातला माणुस हरवत चाललाय म्हणतो आपण पण मी या माणसांच्या गर्दीत हरवलेला माणुस शोधतोय तुम्हीही शोधा तुम्हालाही तो सापडेल.

आजची युवापिढी

प्रतिक्षा पवार : द्वितीय वर्ष बी फार्म

नमस्कार मित्र मैत्रिणींनो आज आपण आजची युवापिढी. निबंध बघणार आहोत. 'दारुसाठी पैसे न दिल्याने तरुणाने केला आईवडिलांचा खून' ही नुकतीच औरंगाबादला घडलेली बातमी वाचून मन विषण्ण झाले. भारतमातेला स्वातंत्र्य मिळवून देण्यासाठी आपले रक्त सांडणारा तरुण आज कोठे वाहत चालला आहे. याचीच खंत वाटते.

आजच्या युवापिढीकरिता.. आज आमच्यासाठी शाळा महाविद्यालये म्हणजे मौज करण्याची साधने ठरत आहेत. शाळेत नाव टाकायचे तेही डोनेशन भरून नंतर वर्षभर टवाळ्या. कॉलेज हे प्रेम करण्याचे माहेरघरच झाले की बलात्कार व आत्महत्या करण्याचे स्थान ? या सर्व बाबतीत कॉलेजच्या तरुणाच्या जीवनाबद्दल कोणती दिशा आहे हा चिंतेचा प्रश्न आज रस्त्यावर मुले, मुलींची छेड काढताना बिनधास्तपणे आती क्या खंडाला, 'यायला रे लडकी बडी मस्त मस्त' अशी गाणी म्हणताना कशाचाही विचार करत नाहीत. त्यासाठी मार खाल्ला तरी परत प्यार किया तो डरना क्या ! हे वाक्य तयारच ! आजची जुगार, लुटमार, दंगली, सिगरेट, विघातक कार्यात अडकत आहे.

नवी पिढी पाश्चात्यांचे आंधानुकरण करीत आहे. योग्य अयोग्य याचा विचार न करता पाश्चात्यांचे आंधानुकरण आज यामुळेच आत्मावलोकनाची गरज निर्माण झाली आहे. वा मातीतच दोष निर्माण झाली आहे. पिकेही रोगट बनण्याचे कारण म्हणजे पन्नास वर्षातील सामाजिक चुका होत.

आजचा तरुण चिकित्सक बुद्धिवादी व धडाडीचा आहे. प्रचंड महत्वाकांक्षा व जबर इच्छाशक्ती यांच्या आधारे खरोखरच तो आकाशाला गवसणी घालणारा आहे. आजही त्याच्यासमोर सानिया, सुनिता, साबीर, राजवर्धनसिंग, साचन, लता - आशा, अनुजा ठाकुर असे युवक - युवती आहेत.

विकसनशील भारताला एक आर्थिक महासत्ता बनविव्याचा निर्धार आपण केला आहे.. आपल्या या ताकदीला योग्य दिशा मिळाली तर नक्कीच २०२० मध्ये आपली भारतमाता एका महासत्तेच्या रूपात प्रकट होणार आहे. चला आजच आपण सर्वजण मिळून सुरुवात करूया. मित्रांनो तुम्हाला हा निबंध कसा वाटला हे तुम्ही कमेंट करून सांगू शकता धन्यवाद ।

सांगली भेळ

प्रणव जगताप : द्वितीय वर्ष बी फार्म

आज महालक्ष्मीची यात्रा. नैवेद्य आवरून लीला, प्रेमा, संगीता कुमुद देवीच्या दर्शनाला जायला तयार झाल्या. सगळ्या शेजारणी पण एकच वयाच्या असल्याने मैत्रिणी बढ्या होत्या, प्रेमा, लीला, संगीता, कुमुदला घ्यायला कुमुदच्या घरी आल्या. कुमुद आवरलं का? असं दारातूनच प्रेमाला हाक दिली. आलेच! म्हणत गोऱ्या पायात चप्पल चढवत कुमुद निवेदयाचं ताट घेऊन घराबाहेर पडली.

लाल साडी, मोजकेच पण उठावदार दागिने, चेहऱ्यावर हसू खांदयापासून पाठीवर रुळलेले डार्क कॉफी सोनेरी रंगांचे चमकदार केस, बोलके केवड्यासारखा गोरा रंग आणि चारचौघीत उठावदार दागिने, असं व्यक्तिमत्व ! लहान वयात लग्न याने मुलं लवकर झाल्याने झालेली. पण अजूनही चेहऱ्यावरील कोवळीक आणि मनातल बालपण शाबूत असलेली कुमुद !

सगळ्या सख्या दिमाखात साडी, दागिने, हेअर-स्टाईल, चपला, पर्स यांच्या गप्पा करत हसत हसत मंदिराजवळ पोहोचूया. सगळा मंदीर परिसर लाईटच्या रोषणाईत न्हाऊन निघाला होता. प्रसिद्ध नवसाला पावणारी देवी अशी ख्याती असल्याने खूप लोकांची गर्दी यात्रेसाठी झाली होती. दर्शनाला भली मोठी रांग लागली होती.

खेळणी, सौंदर्य प्रसाधने, कपडे, लहान मोठे पाळणे, खूप गेम्स यांची रेलचेल झाल्याने मंदिरा जवळचा एरव्ही सुनसान असणारा माळ लोकांच्या गर्दीने गजबला होता.

दर्शन झाले की सगळ्या मैत्रिणी यात्रेत फिरून, मनोसक्त खरेदी करून, पोटपूजा करूनच घरी जाणार होत्या. तस त्या घरी सांगूनही आल्या होत्या. एकदाच दर्शन झालं बाई!, मंदिरातून बाहेर पडत चेहऱ्यावरील घाम टिपत लीला बोलली. ये चला. आता त्या पाळण्यात बसुया ग! संगीता म्हणाली तशी सगळ्या तिच्या मागे गेल्या उंच पाळण्यात गेल्यावर डोळे खाली येताना पोटात खड्डा मिटून जोरात किंकाळी फोडत पाळणा खाली यायचा, वर जायचा, पाच मिनिट हा खेळ चालला

होता. खाली उतरत्या ते सगळ्या घेरी आल्यासारख्या करायला लागल्या. बर्फाचा गोळा बघून बालपणीच्या गारेगारची ताजी आठवण झाली. भेळ, पाणीपुरी, चायनीज, साउथ इंडियन स्नॅक चे स्टॉल होते. कुमुद कोणी काही म्हणायच्या आत म्हणाली मला सांगली भेळ स्टॉल वर जाऊया!

मुंबई भेळ, महालक्ष्मी चाट कोल्हापूर भेळ दत्त भेळ, राजाभाऊ ची भेळ, केसरनंद ची भेळ. असताना सांगली भेळ कडे कोणाला जायचं नव्हतं.. आणि बाकीच्या भेळ मध्ये भरपूर व्हरायटी देखील होती लगेच ती म्हणाली, अग बाकीच्या भेळ ला गर्दी आहे नी आपल्याला तिथे थांबून गप्पा मारत खाता येणार नाही, किती जेन्टल आहेत तिथे, म्हणून इथे थांबूया म्हंटल. त्यांना भेळशी मतलब. त्यांनी भेळचा आस्वाद घेतला.

कुमुद मात्र भूतकाळात हरवून गेली. तिचं आणि सांगलीच दूरदूर नातं नव्हतं पण तरीही सांगली ने तिच्या मनात घर केल होत.

तिला आठवले. तिचे कॉलेजचे दिवस. ११ वीचा वर्गात गेल्यावर कानात वारं शिरावं तस तिच्या मनाच फुलपाखरू सलिलं. पलीकडच्या वर्गातला अबोल ईश्वर त्यालाही ती आवडायची. आवडायचा. त्यालाही ती तिला खूप आवडायचा वर्गात मॉनिटर असलेली अवखद कुमुद वझ्या गोळा करून स्टाफ रूम असाईनमेंटच्या मधे जाताना मुद्दाम खिडकीतून ईश्वर ची ची जागा निरखत जायची तो ती बाहेर कुठेही दिसली की ईश्वर च्या टोळक्यातील मूलं मुद्दाम ईश्वरला चिडवत. पण तो कधीच तिला वर तोंड करून बघत नसे.

स्वभावाने मवाळ, खेळकर, खेळावर प्रेम असलेल सावळा, अभ्यासात चांगला, नेहमी टोपी वापरणारा, खेळ आणि यायामाने तयार झालेले शरीर, नुकत्याच फुटले त्या मिश्या आणि आवाजात झालेला झालेला बदल, आवडणारी मैत्रीण कुमुद, तिच्याविषयी वाटनारे नवतरुण भाव, पोटात बागडणारी असंख्य फुलपाखर आणि चेहऱ्यावर मिशकिल

हासू हार घेऊन आपल्याच तंद्रित वावरणारा प्लेयर ज्याचा खेळ बघण्यासाठी मुली घोळका करून उभ्या असायच्या, किती मुली त्याच्याकडे फिरून फिरून बघाय या पण, हा पठ्या फक्त कुमुदला बघायचा.

कुमुद म्हणजे सळसळता उत्साह ! चित्र काढायची रांगोळ्या रेखायची, भाषण करायची खेळात असायची कथाकथन करायची, कविता म्हणायची, बघेल तिथे असेल त्या स्पर्धेत ती असायचीच हमखास, फेमस मुलगी होती कुमुद

जुनियर कॉलेज संपत येत होतं आणि कुमुद आणि ईश्वर एकमेकांच्या डोळ्यात खोल होते. काय होतंय ते त्या दोघांना कळाय वसत चालले आत परिक्षा डोक्यावर नाचू लागली. पॅक्टिकल, सबमिशन, पूर्व परीक्षा जोरात अंमल सुरू झाला. आता बोर्ड परीक्षा काही दिवसांवर येऊन ठेपली. दोघांची अभ्यासात मन लागेना अशी अवस्था. कसाबसा हुरहुरीत अभ्यास करून बोर्ड परिक्षा संपल्या. त्यादिवशी शेवटचा पेपर होता यानंतर कोणी कोणाला पुन्हा भेटणार नव्हतं. ईश्वर पेपर संपण्याची वाट बघत होता, पेपर संपल्याआधी त्याने पेपर जमा केला नि कुमुद च्या वर्गावर लक्ष ठेवता येईल ठिकाणी उभा राहून ती बाहेर येण्याची वाट बघू अश्या लागला पेपर सुटल्याचा टोल झाला तसा सर्व मुलामुलींचा गोंधळ उडाला, ग्राउंड गर्दीने फुलून आलं. शेवटचा असल्याने सर्वच विद्यार्थी, शिक्षक एकमेकांना भेटण्यात व्यस्त होते पत्ते, फोन यांची देवघेव सुरू होती. संधीचा फायदा घेत ईश्वर ने कुमुदच्या जवळ जाऊन पत्ता दिला. तिनेही लगेच तिला आपला नंबर आणि थरथरत्या हाताने गडबडीत आपल्या घरचा नंबर आणि पत्ता कागदावर लिहीला आणि त्याचा गोळा करून फेकून दिला कोणी पाहत नाही ना बघून ती तिथून पळून गेली दूर उभी राहून इश्वराने कागद उचलला की नाही याची खात्री करून घेतली. हुरहूर, ओढ, वाढलेली हृदयाची धडधड, थरथरणारे हात, घाबरलेला कुमुदची झुकलेली नजर, आठवत, मनाशी हसत, खिश्त्यातला उजवा हात काढून

कानामागून बोटं फिरवत ईश्वर नि आपल डोकं खाजवत, कागदाचा गोळा उचलला आणि खिश्त्यात टाकला. कुमुदनेही तो कागद कम्पास बॉक्स मध्ये जपून ठेवला..

दूसऱ्यादिवशी सगळे पुन्हा महालक्ष्मीच्या मंदीरात सोडण्यापूर्वी या मंदीरात चांगला लागूद म्हणून देवीला साकड घालण्यासाठी गेलेले निघालेली तिने ईश्वर ला मंदीरात खांबाजवळ थांबलेले पाहिलं दोघांची नजरानजर झाली. हृदय बंद कि काय अशी अवस्था झालेली त्या जायला निघाल्या, कुमुद पूण यांच्यासोबत निघाली मुद्दाम ती चप्पल विसरली. बरेच तीने लक्षात आल्यासारखं करत मंदीराकडे धाव घेतली. ईश्वर तिथेच होता तिच्या जीवात जीव आला. ती धावतच तिकडे गेली. तिची पावले थांबली ईश्वर पुढे आपला परत भेट होईल असं वाटत नाही मला. मी इथे मामाकडे राहत होतो. उद्या जातोय माझ्या घरी. तुझं गाव कोणतं? २ कुमुदने प्रश्न केला. सांगली ईश्वर म्हणाला. निकाला दिवशी मी येतो, नक्की भेटू सादिवशी आपण! डोळेभरून एकमेकांना पाहून ते दोघे निघून गेले... २३. महिने अस्वस्थतेत निघून गेले, निकालाची तारीख पेपर मध्ये आली. आणि परत त्यादिवशी त्या दोघांची भेट झाली ती शेवटचीच!

त्यानंतर दोनदा कुमुदला फोन आला, मी ईश्वर ! तुझी आठवण आली म्हणून फोन केला आजुबाजुला आईबाबा दादा वहिनी असायचे. मैत्रीणीचा फोन आहे असं वाटावं म्हणून ती मुलीशी बोलतेय दाखवायची तिला बोलण कठिण व्हायचं आशीच दोन वर्ष निघून गेली आता कुमुदला स्थळं येऊ लागली. बघायला आले की ती अवस्थ व्हायची. घरी कोणी नाही बघून कुमुद ने एकदा ईश्वरला फोन केला. सुदैवाने त्यानेच फोन उचलला होता. हॅलो ! मी कुमुद ईश्वर माझं लग्न करणार आहेत घरचे! मी काय करू कळत नाही आहे. तुझे विचार डोक्यांतून जात नाहीत. मी घरी तुझे विचार काय सांगू ?

क्षणभर गप्प बसून तो म्हणाला, मला अजून नोकरी नाही, घरी लग्नाचा विषय कसा काढणार तुमच्या

घरचे माझा तुझ्यासाठी चुकूनसुद्धा विचार करणार नाहीत. मी काहीच करू शकत नाही ग कुमुद सॉरी! दोघांचे ही डोळे भरून आले. फोन ठेवू? हम्म इतकाच संवाद झाला. ईश्वर हतबल होता. अजूनही तो शिकत होता. त्याच मन तिळतिळ तुटलं कुमुदशी आपल लग्न हावं अस त्यालाही वाटायचं. पण आणखी ४,५ वर्षे शिक्षण घेऊन नोकरी धंदा लागल्याशिवाय तो लग्नाचा निर्णय घेऊ शकत नव्हता आणि कुमुदला इतके दिवस बिना लग्नाचं घरचे ठेवणार नव्हते.

कुमुद आतून तुटून गेली. तिच्यासाठी स्थळ येत होती अपराध्यासारखी ती बघायला येणाऱ्यांसमोर बसायचा बहुतेक वेळा प्रसंती यायची! वयातुल अंतर, शेती, अवसाय, नोकरी असे निकष लावले जायचे उत्तम स्थळ आलं की काहीतरी गोष्टी न जमल्यामुळे फिसकटायचं अशी तीन स्थळ येऊन गेली. शेवटी एक अनुरूप वर पसंद पडला आणि कुमुदच लग्न झालं. सगळी हौस करून वडीलांनी खर्च करून तिचं लग्न लावून दिलं नवरा तिच्याहून ५.६ वर्षे मोठा, देखणा प्रेमळ, मनमिळावू होता. त्याने तिला समजून घेत तिच्याशी संसार थाटला तीही उमेदीने संसार करू मात्र कधी कधी रणरणत्या उन्हात, संसार लागली. कधी कधी थाटला कधी कधी मात्र कातर संध्याकाळी एखादया प्रसन्न पहाटे तिला ईश्वर आठवायचा. तो आता काय करत असेल? त्याला फोन करू का? त्याला अशी हळूहळू संसारात ती कधाच ती करत असेल फोन स्वतःलाच विचारायची लागली पण रमू लाट विसरली नाही. कबी नवरा चिडला, भांडला की तिला वाटायचं ईश्वर असता तर त्याने समजून घेतल असत मला. लागायची. गेहू, लग्न स्वयंपाक ती पुन्हा आपया रुदीन ला स्वच्छता, धुनी, भांडी, आत समारंभ, दोन मुलं यात ती हरखून गेली. सुखाचा संसार कुरू लागली. अग कुमुद कुठं हरवलीस ? किती वेळ साल तू गप्पच आहेस संगीता म्हणाली. ती नुसतीच हसली, हृदयातली घालमेल लपवत पुन्हा गप्पा मध्ये रंगण्याचा प्रयत्न सुरू झाला एकदा त्यादिवशी तिला झोप

लागली नाही. कोणत्यातरी पाहुण्यास सांगलीत नवऱ्याबरोबर कोठणत्यातरी लग्नात गेली असताना ईश्वर आठवणी करता सांगली भेळ तिने हट्टाने नवऱ्याकडून मागून, घेतली होती. तेव्हा ती त्याला म्हणाली होती, होती बाँबे वडा, कोल्हापुर वडा, अंकलीचा वा मिळतो तस सांगलीचा कडा का मिळत नाही हो। तुझ काही पण असत! आता खा सांगली भेळा अस म्हणत नव्याने तिची टर उडवली होती ण खोल पण कुठतरी ईश्वर सांगलीचा म्हणून त्यासाहरी तेवढा वेळ कनेक्ट होता यावं म्हणूनच सांगलीभ खाण्याचा वेडेपणा ती करत होती त्याच्या २० एक गेली. मेळा मुलगा कर ही इंजिनीअरींग या एडमिशन साठी राउंड पुण्याला गेसावर तिथे तिची शादची मैत्रीण भेटली तिला पाहून कुमुदला खूप आनंद झाला आणि पटला शब्दितत्या आठवणी ताज्या झाल्या. जुन्या मित्र मकै फोन नंबर मिळाले, ईश्वरचाही नवा नंबर मिळाला. ती मनस्वास्थ्य हरवसासारखी कावरी बावरी झाली. मुलाला मनासारखं याच तिथं व करून त्याला घरी रवाळीलेप करू कॉलेज मिळालं, ला परत येताना कुमुद आणि तिचा नवर दोघेही भावूक झालीत. तिला ईश्वरचा नंबर मिळाल्याचा आनंद मात्र ती अक्त करू शकली नव्हती.

पुण्यातून आल्यावर घरचं रूटीन पेन लागून स्थि स्थावर झाल्यावर तिने एका दुपारी ईश्वरचा नंबर घाबरतच डायल केला, पलीकडून हेलो! ऐकू. आला. तिला आवाजाचा अंदाज आला, तोचे हे हैलो, मी कुमुद्र ! ईश्वर..... तो आवाक झाला होता पदमा त्याची बायको नि समोरच होते, तिथून अनुपमा साची म उठून तो बाहेर गेला. बडबड हृदयाने, वाढलेल्या श्वासांच्या लयीने त्याचा स्व भरून आला. तु तुला कुठून मिळाला मिळाल माझा ने कशी आहेसन कुठे असतेस ? सगळं ठीक त्याला अठवत आणि मनसोक्त हसत ती बोलली मी ठीक आहे आपसी मशाली विचारायची होती. तुमसा मामाची मुलगी अरुणा एडमिशनसाठी पुण्यात गेलो तेव्हा भेटली होती, तिच्याकडून मिळाला तुझा नंबर.

दोघांनाही आपापल्या घरच्या मंडळीचं दडपण आलं. गुजबी बोलून फोन ठेवला. पुन्हा हुरहूर, पुरु आठवणीचं काहूर दाहून गेले. फोन ची वाट पाहण सुरू झालं नंबर आहे पण कॉल करता येत नव्हतं. तिचा नवरा असेल जवळपास त्याला नाही आवडल तर ! त्या दोघात भांडण नको म्हणून तो कुमुदला फोन टाळत होता. तीही तसाच विचार करायची.

एक दिवस न राहवून साने तिला फोन केला २० वर्ष मनात साठून राहीलेला सल दोघांनाही सलत होता

हॅलो मी बोलू शकतो ना तुझ्याशी? नंतर केवळ निशब्दता पसरली. कुमुद अनुभवी झाली होती आज नाही बोलले तर परत कधीच ही आपल्याला संधी मिळणार नाही. म्हणून तिने बोलायला सुरुवात केली.

एक ना! मी काढूनी घेतों खूप सुखात आहे. दीन इंजिनीअरींगला आणि लहान. नवरा आहेत मोठा मुलगी १० वीत आहे तुला किती मुलं? कएक ६ वर्षाची मुलगी आहे: मिसेस कुठली १ ती आत्याची मुलगी!

विषय संपले.. कुमुदने पुन्हा सुरुवात केली. मि अजुनही तुला विसरले नाही. कधी कई तुझी खूप आठवण येते. मनात काहूर माजत का तू माझ्या आयुष्यात आला नाहीस. मी तुझी खूप वाट पाहीली. डोळ्यातल साठलेलं पाणी कसबस: आवरत तो. बीरगम्भीर आवाजात म्हणाला. अगं, मला कस जमणार होतं, कॉलेज मध्ये होता मा नोकरी बंदा नाही. घरी कस कनवीस करणार होतो मी।

पण तुला गमावत्याच दुःख खूप आहे. दादाकडून - तुझ्याबद्दल समजतं गतं. तुझं लग्न झाल त्यानंतर २.३ वर्ष मी भ्रमिष्ट झालो. वाट, फुटेल तिकडे भटकत राहीलो. शिक्षणात लक्ष लागेना. काय करू, ना कुठे जाऊ समजेना ग! मी घर सोडून बाहेर पडलो नोकरी लागली तेहाच घरी परतलो. घरांनी मी परत येईन ही करायच नाही आशा अस दखल कंटाळले होते. मामांनीच होत: घरचे मुली खूप समजावलं दाखवून? माझ लग्न लावून दिल, पद्मा हुशार आहे मला माझ्या कुटुंबाला खुप जपते. सुरुवातीला मी तोझाशी खूप फटकून वागलो, पण तिने

मला सावरले, समजून घेतले. तुझ्याबद्दल माझ्या फीलींग खूप गरेर स्ट्रॉंगू होसा नि आहेत: तुझ्याबद्दल तिला मी सांगितल आहे. तुझा फोन आला समजलं की ती कशी रिऐक्ट पण होईल मला माहीत नाही. अरे थांब, मला तुला अजिबात डिस्टर्ब करायच नाही आहे आपण असचं निर्मळ नातं जपूया.मला फक्त तुझी खुशाली विचारायची होती आणखी एक सांगायच होतं. तुझ्या आठवणीत मी सांगली भेळ खात असते!

आ! सांगली भेळ! का म्हणून ?

तुझं गाव सांगली म्हणून !!

अगं नाही मी ब्रम्हनाळचा!..

मग मला सांगलीचा म्हणून का सांगितलं ?

अग छोट गाव आहे आमचं कळनार नाही म्हणून सांगली सांगितलं होत.

अरे देवा!

काय झाल ?

आता ब्रम्हनाळ भेळू कुठं शोधू मी,

अस कुमुद म्हणताच दोध मोव्यांनी हसत सुटले, दोघांच्याही मनावरच दडपण कमी झालं. ति दृष्टी ठेवली तर जग सुंदर, निकोप भासतं याची गत जाणीव त्या दोघांनाही झाली.

अजुनही मनात तीच प्रेमभाव टिकून आहे ऐकून दोघांनाही खूप समाधान झालं. काळ , वय, संवाद संभाषण भेटणं, बोलणं, स्पर्श, वासना यापलीकडे गेलेले, दोघे वेगळे असूनही एकाच प्रकारचे का आहेत. प्रेम आजही सांसत होतं. दोघेही एकमे कांच्या फॅमिली लाईफचा, सोशल लाईफचा रिसपेक्ट करत होते अक न करताही, कधीही । love you न म्हणता केवळ नजरेने समजलेली निश्वासव्य श्वास असे पर्यंत जपलेली निखळ निर्मळ प्रीती त्या दोघात कायम होती. तिचा दरवळ या दोघांसा आयुष्यात अजुनही होता आणी राहील..

अशी ही चटकदार, खुमासदार, आंबटगोड, निरस आयुष्याची जजत वाढवणारी सांगली भेळ' प्रत्येकाच्या मनात असते, तिला जपून ठेवता आल पाहीजे कुमुद आणि ईश्वरसारखं.

तरुणांचा भारत आणि तरुणाईची दिशा

मल्हारी खरमटे : तृतीय वर्ष बी फार्म

भारताची एकुण लोकसंख्या २०११ च्या जणगणेनुसार १,२१,०८,५४,९७७ इतकी आहे. यामध्ये वय वर्ष १५ ते ४९ असणाऱ्या पुरुषांची संख्या ३३,०१,७४,२४२ व स्त्रियांची संख्या ३१,१६,८९,८५८ इतकी आहे. म्हणजेच भारतात एकुण तरुण व तरुणींची लोकसंख्या ५३% इतकी आहे. ही तरुणाईच्या संपत्तीमध्ये भारत हा जगात अग्रस्थानी आहे या तरुणाईच्या संपत्तीमध्ये भारत हा अग्रस्थानी आहे. आजचा (युवाभारत २०२० साल डोळ्यासमोर ठेवून आपल्या डोळ्यात एकच शब्द गोंगावत आहे, तो म्हणजे जागतिक महासत्ता' हा शब्द भारतीयांच्या मनात कोरणाऱ्या डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलामांचा युवकांवर फार मोठा विश्वास होता. कलामांच्या हयात व्हिजन वर्षांमध्ये भारताने सरासरी वय २९ वर्ष इतके असणार आहे म्हणजेच संपूर्ण तारुण्यावस्थेतील भारत देश होणार जगातील युवकांचा महान देश.

तारुण्यावस्थेतील भारत आपल्या देशाला २१व्या शतकात लाभलेली सुवर्णसंधीच म्हणावी लागेल भारतातील तरुणांची संख्या इतर सर्व देशांपेक्षा अधिक आहे अगदी चीन व अमेरिका पेक्षाही. म्हणजेच संपूर्ण संधी आहे जागतिक महासत्ता व विश्वगुरु म्हणून आपला डंका विश्वास सांगण्याची पण हे दिवास्वप्न सत्यात उतरवणे शक्य आहे का ? आपण भारतीय हे करू शकतो का ? माझ्या मते २०२० मध्ये भारत महासत्ता बनायलाच हवा. विवेकानंद म्हणत की देशातील फक्त १० सदविवेकी व कुशाग्र बुद्धिमतेचे तरुण देशात अदभुत क्रांती घडवू शकतात येथे तर ६४, १८, ५३, ७१० तरुण-तरुणी आहेत महासत्ता सोडाचं पण संपूर्ण विश्वावर राज्य करण्याचे बाहुबल आपल्याजवळ आहे. मग घोडं अडत कुठं ? लज्जास्पद हे आहे की, आपण घोडे पळवायचे कसे ? कोठे ? ही पाहण्याची वेळ आली आहे

प्राचीन काळात आपण आपले तरुण हे कौरव-पांडव आणि पानिपतच्या तिसऱ्या युद्धात गमावले इतिहास लिहिला जातो ती अशाच तरुणांचा सध्याचे तरुण हे स्वतः व्यसनामध्ये, वार्ट कृत्यामध्ये स्वतःला बदनाम करीत

आहेत. पण मला त्यांची कीव येते इतक्या तरुण लोकसंख्या असणाऱ्या देशाचे राष्ट्रपती ८१ वर्षांचे आहेत व पंतप्रधान ६६ संसद वर्षांचे. एवढेच काय देशाच्या संसद भवनामध्ये बोटार मोजता येण्याइतपतच तरुण खासदार आहेत. आज तरुणाचा वापर फक्त जातीय दंगली हिंसाचार घडवून आणण्यासाठीच होत आहे ही गोष्ट न पाहण्यासारखी आहे.

आज नक्षलवादी संघटना व खडखळ सारख्या आतंकवादी संघटना तरुणांना भुरळ घालत आहेत. आतंकवादी संघटना तरुणांना सोशल मिडियाच्या माध्यमातून आमिषे दाखवून देशामध्ये अतिरेकी कारवाया करण्यास भाग पाडतात. फेसबुक व व्हाट्सअप या माध्यमातून खडखळच्या संपर्कात असणारी तरुणाची संख्या ही चिंताजनक आहे. सध्याचे ताजेच उदाहरण सांगायचे झाल्यास मालेगाव व हैदराबाद येथुन अटक केलेली अतिरेकी मागील वर्षी काश्मीर येथे हिजबुल या दहशतवाद संघटनेच्या प्रमुखाला भारतीय जवानांकडून कंठस्तान टेन्ड सेव्हा काश्मिरी युवक स्त्यावर देशाविरोधी घोषणा देतात. बुरहाण वाणीच्या समर्थनार्थ काश्मिर बंद पाडतात आणि बुरहाण वाणीला मारल्याच्या निषेधार्थ काश्मिरमध्ये पाकिस्तानी व खडखळ चे झंडे फडकवले जातात हे सर्व कृत्ये करणारे युवक हे भारतीय आहेत याची खंत मनाला वाटते.

माझ्या मते भारतीय तरुण हे भारतमातेच्या राजमुकुटातील (दिरे आहेत. चंद्रगुप्त मौर्य सम्राट अशोक छत्रपती शिवाजी महाराज यांनी त्यांच्या तारुण्य अवस्थेतच स्वराज्याची स्थापना केली. विवेकानंदानी त्यांच्या तारुण्य अवस्थेतच शिकागो येथील धर्मपरिषद गाजवली होती भगतसिंग, राजगुरु, सुखदेव, चंद्रशेखर आझाद यांच्यासारख्या अनेक क्रांतिकारक युवकांनी देशाला स्वातंत्र्य मिळवून देण्यासाठी हुतात्म स्वीकारले. भारतभूमीमधील या तरुणांनी देशाचा इतिहास आणि या भूमीचा चेहरा आपल्या तारुण्यावस्थेतच स्वतःच्या मनगटाच्या बळावर बदलला होता.

आज देशातील तरुणांना इतिहासाचे स्मरण होत

नाही सुरक्षिततेविषयी काही वाटत नाही. भ्रष्टाचार स्त्री। अत्याचार व इफत्याने देश काळाच्या डोहान फेकला जात आहे पण दुर्दैवाने सध्याची तरुण पीढी मात्र हया सर्वातून अलिप्त राहू पाहत आहे. अजुन एक बाब गांभिर्यान नोंदवावी वाटते ती म्हणजे बलात्कारांसारख्या गुन्ह्यांमध्ये तरुणांची वाढणारी चिंताजनक बाब, आताच्या तरुणाईमध्ये राष्ट्रभक्ती, स्वाभिमान, राज्यव्यवस्थे विषयची आस्था स्वतःच्या संस्कृतीचा अभिमान यांचा अभाव आढळतो या तरुणाईकडे पाहून म्हाणावेसे वाटते.

अपेक्षांचा इथे 'भंग' आहे.

'उदयाचा भारत' घडविणारा तरुण

वेगळ्याच दुनियेत 'गुंग' आहे.

मौजमस्ती यातच तो दंग आहे.

'महासत्तेची स्वप्न' पाहणाऱ्या देशाचे,

उदया काय होईल याची मनी खंत आहे.

ह्या भंग पावलेल्या अपेक्षा, अभंग स्थितीत

आणण्याची ताकद फक्त भारतीय तरुणांमध्येच आहे
फक्त हया तरुणांनी स्वतःमधील उणिवा बाजुला सारून
देशाच्या विकासाच्या प्रवाहात स्वतःस झोकून दिले पाहिजे
त्यासाठी देशातील सरकारला सुद्धा तरुणांसाठी उपक्रम
राबवायला हवेत तरुणांना योग्य असे रोजगार उपलब्ध

करून देणे आवश्यक आहे. जर तरुण असाच भरकटला
गेला तर देशाची अवस्था फार बिकट होऊन बसल, हया
बिकट परिस्थितीत भारताचा विचार केला तर वि. वि.
शिरवाडकरांच्या (नटसम्राट) या नाटकातील स्वगताची
आठवण होते.

कोणी तरुण 'पोर देता कारें तरुण पोरं.....

अन्यायाला वाचा फोडणारी, देशाला महासत्ता करणारी
देशाला विकासमय प्रगतीपथावर आणणारी कोणी तरुण

पोरं देतं का ? तरुण पोरं....

इतकी बिकट परिस्थिती अजुन आपल्यावर आली नाही,
पण दुर्दैवाने येईल, जसे त्या नटसम्राटाला घर असुनही घर
मागण्याची वेळ आली तसेच देशाच्या तरुण असून देखील
तरुण मागण्याची वेळ येईल जर तरुणांना आपण योग्य
दिशा दाखवू शकलो तर पाकिस्तानच काय पण चिनी ड्रॅगन
देखील आपल्याकडे वाकडी नजर करून बघण्याची हिंमत
करू शकणार नाहीत. यासाठी राष्ट्रीय भावनेने जागृत
झालेला, चारित्र्यमय व संस्कारसंपन्न समाजासाठी त्याग,
समर्पण करणारा तेजस्वी, तडफदार नेतृत्वाचा युवक
निर्माण व्हावा देश महासत्ता बनवा हीच स्वप्न उराशी
बाळगूया

बाबासाहेब एक संघर्ष.....!

पियुष भोपळे : द्वितीय वर्ष फार्म डी

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा जन्म १४ एप्रिल १८९१ रोजी झाला. प्रचंड बुद्धिमत्ता, समाजासाठी आसीम त्याग करणारे दलित समाजाला हक्क मिळवून देणारे महाडचा सत्याग्रह, मनुस्मृतीचे दहन, मंदीर सत्याग्रह, शेतकऱ्यांचा कैवारी, गोलमेज परिषद्, पुणे कारार, स्वतंत्र मजूर पक्ष, बहिष्कृत हितकारीणी दलित शिक्षण संस्थेची स्थापना, महिलांसाठी कार्य अशा कितीतरी गोष्टी बाबासाहेब आंबेडकरांनी आपल्या जीवनात समाजासाठी केल्या.

मध्य प्रदेशातील महू येथे बाबासाहेब आंबेकरांचा जन्म झाला बाबासाहेबांच्या वडीलांचे नाव रामजी आणि आईचे नाव भीमाबाई असे होते बाबासाहेबांची सुरुवातीचे शिक्षण मुंबईतील सरकारी शाळेत घेतले बाबासाहेबांनी शिक्षण घेण्यासाठी खूप कष्ट सोसले वयाच्या १४ - १७ वर्षी बाबासाहेबांचा विवाह रमाबाई यांच्याशी झाला, बाबासाहेब आपल्या शालेय जीवनात १८ तास अभ्यास करत असत. मॅट्रिकची परिक्षा यशस्वीपणे उत्तीर्ण झाल्या नंतर त्यांनी मुंबई विद्यापीठातून बी.ए. ची पदवी घेतली त्यानंतर बाबासाहेब पुढील शिक्षणासाठी अमेरिकेमध्ये गेले. त्यांनी कोलंबिया विद्यापीठातून अर्थशास्त्र विषयाची, एम.ए. ची पदवी संपादन केली. त्यानंतर याच विद्यापीठात डॉक्टरेड

मिळवले. परदेशातील अर्थशास्त्रात पदवी घेणारे डॉ बाबासाहेब आंबेडकर हे पहिलेच भारतीय होते

स्वतंत्र भारताच्या राज्य घटनेत अस्पृश्यांचे हित संरक्षण करण्याच्या हेतूने त्यांनी इंडियन राउंटेबल कॉन्फरन्सला मागण्या केल्या. इ. स. १९२० च्या दशकात अखेरीस डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर दलितांचे राजकीय नेते बनले होते इ. स. १३३२ रोजी ब्रिटिश मंत्रीमंडळाने ते शिक्षामोर्तब केले.

डॉ. आंबेडकर हे स्वतंत्र्य भारताचे पहिले कायदेमंत्री, भारतीय सुविधानाचे शिल्पकार, भारतीय न्यायशास्त्रज्ञ, अर्थशास्त्रज्ञ, राजनितित्व, तत्वज्ञ, समाजसुधारक, प्राध्यापक आणि वकील होते. बाबासाहेब आंबेडकर हे भारताचे पहिले कायदामंत्री होते तर भारतीय संविधानात त्यांचा सिंहाचा वाटा होता.

ते प्रचंड कर्तव्यशाली व कार्यात्मक व्यक्तिमत्व होते. एके दिवशी वाईट दिवस उजाडला अथांग महासागराच्या ६ डिसेंबर १९५६ ह्या दिवशी महानिर्वाण झाले.

जरी देहाने आपल्याजवळ नसले तरी ते त्यांच्या कार्याने प्रत्येक शहरात, गल्लीत अस्तित्व आहे. असा महापुरुष होणार नाही, त्यांनी जाता जाता एक कानमंत्र दिला तो म्हणजे 'शिका! संघटित व्हा! संघर्ष करा!'

यशस्वी होण्याआगोदरचा अपमान आणि पराभव

संग्राम झेंडे : अंतिम वर्ष बी फार्म

जीवनात किमान एकदा तरी अपमान आणि पराभव झालाच पाहीजे ज्याची माणसाला भीती असते. तो अपमान आणि पराभव की एखादा माणूस विचार करतो की लोक काय म्हणतील समाज काय म्हणेल भावकी नातलग नाव ठेवेल असे बरेच प्रश्न, याच भीतीला याच अपमानाला पराभूत करून जो लढतो त्यालाच भेटती एक सन्मानीत विलय जो एका व्यक्तीला त्याच्या आयुष्यात त्याना यशस्वी बनवतो.

जीवनामध्ये माणसाने अपमानाला एक चालून आलेली संधी समजले पाहीजे की जी संधी त्याला यशाच्या माभीच्या मागीकडे नेणारे पहीले पाऊल असेल. कारण अपमान झाल्यानंतरच जीवनामध्ये आपल्या कळेल मान सन्मान याची प्रचीती. व्यक्तीगत ध्येयात जर पराभूत झाला तर मनाशी नकारात्मकता न बाळगता एक अशी जिद्द बाळगा की जी जिद्द पहिल्या पराभवापेक्षा मोठी असेल आणि स्वतःला सांग पराजया सोबत हातमिळवणी अजून संपलेली नाही, कारण माझा विजय अजून झालेला नाही

प्रत्येक व्यक्तीला त्याच्या जीवनात अपमानाला आणि पराभवाला सामोरे जावेच लागते, हे सिद्ध करत की जो तो व्यक्ती धडपडतोय आपल्या जीवनात यशस्वी होण्यासाठी समाजात मान, सम्मान, आदर मिळवण्यासाठी.

कुठल्याही व्यक्तीने माझा अपमान झाला असा समज मनाशी बाळगु नये की माझी इज्जत गेलीये, माझा पराभव झालाय अशावेळी त्याने केलेल्या प्रयत्नांवर व स्वतःवरती विश्वास ठेवावा आणि परत एकदा त्याने ध्येयप्राप्ती कडे. त्याच्या ध्येयप्राप्ती कडे वाटचाल करावी, कारण तो तेव्हा पराभूत होईल ज्या वेळी तो स्वतः वरील विश्वास गमावून बसेल, नेहमी माणसाने स्वतः ला Remind करत. रहावे की माझा झालेला अपमान, पराजय मला सम्मान आणि विजयामध्ये बदलायचाय असा एक सकाशम्यक विचार त्याने करावा.

ज्या लोकांनी तुम्हाला अपमानित केले, तुम्हाला पराभूत घोषित केल अशा लोकांचे हात जोडून आभार माना कारण हीच वेळ तुम्हाला तुमचा विजय तुमचा गेलेला मान, सम्मान परत मिळवण्यासाठी तुम्हाला एक नवीन उर्जा देईल आणि त्यांना तुमच्या यशातून तुमच्या विजयातून उत्तर दया.

कारण.....

तुमच्या सम्मानीत यशस्वी विजयाचा वणवा पेटण्यासाठी अपमान आणि पराभव नावाची ठिणगी ही हवीच...

खरे जीवन....

मनस्वीनी किल्लेदार :
अंतिम वर्ष बी फार्म

दिवाणखान्यात टीव्ही आल्यापासून बोलणं विसरलो आहे. दारात गाडी आल्यापासून चालणं विसरलो आहे. खिशात कॅल्क्युलेटर आल्यापासून पाढे विसरलो आहे. एअर कंडिशनड ऑफिसमुळे झाडाखालचा गारवा विसरलो आहे. कॉंक्रीटच्या व डांबरी रस्त्यांमुळे मातीचा वास विसरलो आहे. मनालाच इतके श्रम होतात की शरीराला कष्ट द्यायला विसरलो आहे. कचकड्याची नाती जपताना खरे प्रेम विसरलो आहे बँकांतली खाती सांभाळताना पैशाची किंमत विसरलो आहे. उत्तेजक चित्रांच्या बरबटीमुळे सौंदर्य पाहणं विसरलो आहे. कृत्रिम सेंटच्या वासामुळे फुलांचा सुगंध विसरलो आहे फास्ट फूडच्या जमान्यात तृप्तीची ढेकर विसरलो आहे. पॉप-रॉकच्या दणदणाटात संगीत समाधी विसरलो आहे क्षणभंगुर मृगजळामागे धावताना सत्कर्मातला आनंद विसरलो आहे. स्वतःचीच खळगी भरताना दुसऱ्यांचा विचार करणं विसरलो आहे. सतत धावत राहताना क्षणभर विसावणं विसरलो आहे. जागेपणीचे सुख जाऊ द्या, सुखानं झोपणं विसरलो आहे. साधनांसारखे विनोदही कृत्रिम, खळखळून हसणं विसरलो आहे. आणि हसणं विसरल्यामुळे खरे जीवन जगणं विसरलो आहे.

जगता आलं पाहिजे

प्रतीक्षा फल्ले : अंतिम वर्ष बी फार्म

मरता केव्हाही येतं, पण जगता आलं पाहिजे.
सुख भोगता केव्हाही येतं, पण दुःख पचवता आलं पाहिजे. रंग सावळा म्हणून काय झालं, कर्तृत्व उजळता आले पाहिजे. रंग गोरा असला म्हणून काय झालं, मनावरील काजळी काढता आली पाहिजे.
यशानं माणूस उंच जातो पाय जमिनीवर ठेवता आलं पाहिजे मिळालेल्या यशात समाधान मानून आनंदी जीवन जगता आले पाहिजे.
पाप काय कसही करता येतं, पण पुण्य करता आले पाहिजे. ताठ काय कोणीही राहते, पण जरा झुकून वागता आले पाहिजे.
ठेच जीवनात लागतेच, सहन करता आली पाहिजे. मलमपट्टी करून तिला, पुन्हा चालता आलं पाहिजे. शहाण्याचं सोंग घेऊन, वेडं होता आले पाहिजे. कशाला बळी न पडता, आनंदी जगता आलं पाहिजे. जगण्याच्या लढाईत उणीव कायम भासेल, ती उणीव भरता आलं पाहिजे. हास्य आणि अश्रूचा मिलाप करून, फक्त समाधानी राहता आले पाहिजे..... आयुष्य खूप सुंदर आहे भरभरून जगता आलं पाहिजे !

राजे, चला तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो..

आशा यादव : अंतिम वर्ष बी फार्म

राजे असा कंटाळा करून चालणार नाही
माझ्याशिवाय तुमच्याशी
खरे कुणीच बोलणार नाही;
गाईड होण्याची संधीही
मी कशाला हुकवतो?
राजे, चला तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो
सुरुवात शिवनेरीपासून?
की, रायगडापासून करायची?
उलटी की सुलटी?
कोणती मळवाट धरायची?
असे असे कोड्यामध्ये पडु नका,
कुणालाच उपदेश नको;
आपापसात लढू नका
तेव्हाही पटले नाही,
आत्ताही पटणार नाही.
मरतील पण सवयींपासून,
मागे कुणी हटणार नाही;
म्हातारीच्या मरणाने
काळ बघा कसा सोकावतो?
राजे, चला तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो.
शिवबा घडवायचा असेल तर,
त्यासाठी जिजाऊ असली पाहिजे;
शहाजीच्या मनामध्ये
ही आस ठसली पाहिजे.
पण आजकाल हे सारे
घडताना दिसत नाही
तुमचे चरित्र वाचायला गोड वाटते;
पण पचनी पडताना दिसत नाही.
पोकळ मराठी बाणा तर
बघा स्वतःलाच फसवतो
राजे, चला तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो...
पराक्रमाला तोड नाही
कर्तृत्वाला जोड नाही
महाराष्ट्राच्या भल्याची

स्वार्थापुढे ओढ नाही
म्हणूनच तर सहयाद्री
आपला माथा झुकवतो
राजे, चला तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो...
तो बघा ज्याचा प्रदेश,
तिथेच त्याचा किल्ला आहे
इष्टप्रधान मंडळाचा
फायदेशिर सल्ला आहे,
ज्याचा त्याचा झेंडा आहे.
ज्याची त्याची राजमुद्रा आहे;
सुखी माणूस
तोच, ज्याच्या अंगी खादीचा सदरा आहे.
डोक्यावरून पाणी चाललेय,
जो तो आपल्यापुरते चुकवतो
राजे, चला तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो
शेतकऱ्यांची अवस्था अशी की
जसा वेढ्यामध्ये पन्हाळा आहे,
बारा महिने तेरा त्रिकाळ
त्यांच्या आयुष्यात उन्हाळा आहे
राजे, चुकूनही बघु नका
त्यांची अवस्था कशी आहे?
विषासाठी पैसा नसेल तर
घराच्या आढ्याला फाशी आहे.
व्याजाने व्याज वाढत आहे
तरीही विचारतात; हप्ता का थकवतो?
राजे, चला तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो.
आया-बहिणींच्या इज्जतीची
समस्या तर जटील आहे;
नाक्या- नाक्यावर उभा
जणू रांड्याचा पाटील आहे.
लोकशाहीवा पाईक मी,
तुमच्या राजेशाही समोर
माझा माथा टेकवतो,
राजे, चला वो तुम्हाला तुमचा महाराष्ट्र दाखवतो..

पाणी युद्धाकडे जगाची वाटचाल

हर्षवर्धन पाटील : तृतीय वर्ष बी फार्म

उरी लष्करी तळावर दहशतवादी हल्ला झाल्यानंतर संपूर्ण भारत देशात संतापाची लाट उसळली, । बास... आता पाकिस्तानला चांगला धडा शिकवला पाहिजे अशी सर्वांचीच मानसिकता झाली. सार्वभौम राष्ट्राचा मानभंग झाल्यावर एक नागरिक म्हणून असा संताप संताप होणे हे स्वाभाविक होते. अगदी अबालवृद्धांपासून ते सर्वस्तरीय प्रसारमाध्यमांतपर्यंत चर्चेला उधाण आले 'पाकिस्तानवर अनुबॉम्ब टाकण्यास यावा किंवा पाक व्याप्त काश्मीरमध्ये सैन्य घुसवुन जैसेच्या तसे उत्तर द्यावे असे अनेक पर्याय सुचवण्यात आले. अशाप्रकारच्या अनेक उपायांतील एक उपाय म्हणजे १९६० साली भारत-पाक दरम्यान सालेल्या । सिंधु - पाणी वाटपावर चर्चा झाली, त्यातील फायदे-तोटे तपासले गेले आणि युद्धाच्या गुबतीत एक नवीन संकल्पना अधोरेखित झाली ती म्हणजे पाणी युद्ध

भविष्यातील युद्ध ही पाण्यावरून होतील' असे युद्धा संशोधकांनी म्हटलेलंच आहे पण ही युद्ध का आणि कशी घडतील हे आता प्रत्ययाला येत आहे. पाण्यासाठी चाललेला हा संघर्ष गल्ली - गावातून चालू होऊन जिल्हे, राज्ये करत, राष्ट्रीय ते आंतरराष्ट्रीय स्तरांपर्यंत जाऊन पोहचला आहे. अगदी अलीकडची उदाहरणे सांगायची झाल्यास भारत-पाक दरम्यानचा सिंधु-पाणी वाटप मुदा असो किंवा कावेरी नदीच्या पाणी वाटपावरून कर्नाटक व तमिळनाडू यांच्यांत असलेले वाद असो महाराष्ट्रातही नाशिक जिल्ह्यातील पाणी चालु पाणी मराठवाड्यात असलेले हे संघर्ष पाहत तर नाही ना ? असा प्रश्न मनात येतो? पुढीवर तीन भाग पाणी आणि एक भाग जमीन आहे. परंतु असे असतानाही विण्यायोग्य पाणी अल्प प्रमाणात आहे परंतु असे असतानाही पाणी टंचाई दिवसेंदिवस भीषण होत चाललेही आहे याची मर्यादित उपलब्धता आणि पाण्याची वाढत असलेली मागणी पाणी टंचाईत भर घालत आहे. आपल्याला मिळतय ना! अशा मानसिकतेमुळे पाण्याचा मोठ्या प्रमाणात अपव्यय केला जातो. नद्यांमध्ये मोठमोठ्या प्रमाणात रसायने सोडली

जातात. आधीच पाणी टंचाई आणि त्यात जलप्रदूषण म्हणजे ५० काळात तेरावा महिना! जगातील ४ कोटी लोक असे आहेत की. त्यांना पिण्यायोग्य पाणी मिळत नाही मानवाला जगण्यासाठी लागणाऱ्या मुलभूत गरजांमध्ये पाण्याचे अनन्यसाधारण महत्व आहे. भविष्यात पाणी टंचाईची परिस्थिती आणखी गंभीर होईल. कदाचित पाण्यासाठीच तिसरे जागतिक महायुद्ध होईल असा इशाराही संयुक्त राष्ट्र संघटनेने २०२५ पर्यंत जगातील एक । पेटणार आहे. ६. असा कारू आणि संकेत मारक अशा तृतीअंश देशात पाणी प्रश्न शास्त्रज्ञांनी दिला आहे. युद्धासाठी दोन्ही गोष्टींची आवश्यकता असते पाणी या चौकटीत अगदी योग्य बसते, त्यामुळे भविष्यात पाणीयुद्ध अरक आहे आणि संपूर्ण जगासाठीच ही एक धोक्याची घंटा आहे

आशिया खंडाबाबत सांगायचे झाल्यास भारतात याणी टंचाई मोठ्या प्रमाणात आहे नद्यांचा प्रवाह आणि पाणी वाटपावरून भारत, पाकिस्तान चीन आणि बांगलादेशातील वाद अनेक वर्षांपासून चालु आहेत. भारत-चीन संबंधावरही धरणात उभारणीत घनघोर सावट अडवल्यास भारतासह भूतान व बांगलादेशात पाश्चिमात्य राष्ट्रातही काही वेगळी परिस्थिती नाही. तिकडे नदीच्या पाणी वाटपामुळे इस्राइल आणि सिरियात युद्धजनक परिस्थिती निर्माण होते.

पाणी संघर्षाचे पाणी युद्धात रुपांतर होईल तेव्हा होईल पण देशातील राज्यकर्तांनी पाणी पुरवठा योग्यरितीने हाताळला नाही तर राज्ये विरुद्ध राज्ये, शहरे विरुद्ध शहरे, जिल्हे विरुद्ध जिल्हे, शहरवासी विरुद्ध शहरवासी अशा अनेक प्रकारचे व्याज शहरवासी की नागरिकीकरणाचा रेटा वाटताना पाणी पिण्यासाठी शेतीसाठी का उद्योगासाठी यासारखे प्रश्न आपण समजुतीने सोडवले पाहिजेत. यासाठी पाण्याचे समान वाटप, जादा पाणी असलेल्या नद्याचे पाणी कमी खोऱ्यात वळवण्यासाठी नद्या जोड प्रकल्पाचा विचार पुढे येत आहे.

पण आजच्या घडीला नैसर्गिक वळणे मानवी विचाराने

वडील

रोहन जाधव : अंतिम वर्ष बी फार्म

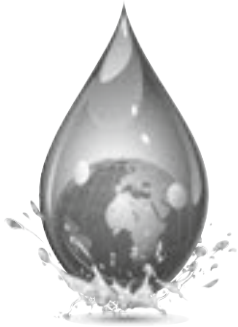

हवी अशी वळवण्यासाठी लागणारे तंत्रज्ञान उच्च दर्जाचे व खर्चिक आहे यासाठी जलनीतीचा वापर करावा लागत आहे. यापुढे पर्यावरण समतोल, समल्याची वाटप, लोकसहभाग आणि पाण्याचा पुर्नवापर यांचा विचार झाला पाहिजे अलीकडेच नैसर्गिक स्तोत्रांपासुन मिळणारे पाणी काही प्रमाणात मिळत आहे. अशानेच होणारे देरा आता निळ्या (पाणी) खजिन्यावर अब्जाधीश होणारे देश आता निळ्या (पाणी) खजिन खजिन्यावर अब्जाधी होठ्यासाठी पुढे सरसावत आहेत पण शिवरी प्रश्न आहे तो मानवजातीच्या अस्तित्वाचा पर्यायाने पृथ्वीच्याही पाणी युध्दाचा.

कोणतीही वस्तु आपण योग्य रीतीने हाताळली नाही की तिचा न्हास हातो निसर्गही याला अपवाद सगाकडून मिळणाऱ्या पाणी व देणगीचा ओघ नाही. निसर्गाकडुन अजुनतरी कायम आहे पण त्याची पण (देव करो पाणी युद्ध अटळ आहे आणि तशी वेळ न येवो हीच ईश्वराकडे प्रार्थना कारण पाणी आणि रक्त एकत्र कधीच येवु शकत नाही. त्यामुळे पाणी युद्धाला सुरवात होईल.

पाणी हेच 'जीवन' ही उक्ती बदलुन । पाणी हे 'मरण' असे रूपांतर व्हायला वेळ लागत नाही. त्यामुळे म्हणवेसे वाटते

पाण्याची किंमन केली नाही तरी,
पाणी पाणी करावे लागेल,
पाण्यामुळेच जगत होतो
पाण्यासाठीच मरावे लागेल.....◆◆◆◆

वडील पैसे मिळवतात गाळून घाम, त्यासाठी ते कष्ट करतात सुबह शाम, वडील स्वतःच्या अंगात घालतात फाटके बनियन नवीन घ्या म्हणताना म्हणतात लवकर नवीन आणेनि वडीलांच्या पायात असते चप्पल फाटक मुलगा बूट घालून करतो कॉलेजमध्ये नाटकी वडील स्वतः खातात झुणका भाकर मुलासाठी देतात ते पिझ्झा-बर्गर वडील मुलाची पुखतात हौस त्यासाठी पाडतात पैशाचा पाऊस वडील स्वतः वापरतात सायकल नंतर मुलगा शिकवतो त्यांना अक्कल वडीलांच्या हातात असते अंगठी खोटी मुलगा करतो मिज्याशी मोठी वडील काळजी करत नाही ऊन पावसाची त्यांना माहिती आहे जगण्यासाठी गरज आहे पैशाची.! वडील मुलाला म्हणतात शिक बाळा मोठेपणी मुलगा लावतो वडिलांना लळा असे वडील असतात खूप महान कुटुंबासाठी करतात ते जीवाचे रान.

◆◆◆◆

महादेवलाल श्रॉफ

रोहित खांडेकर : अंतिम वर्ष बी फार्म

प्राध्यापक महादेवलाल श्रॉफ हे भारतीय औषधनिर्माण शास्त्राचे जणक म्हणून ओळखले जातात. त्यांचा जन्म ६ मार्च १९०२ रोजी बिहार मधील दरभंगा येथे झाला

शिक्षण: भागलपुर येथुन शालेय शिक्षण घेतले आणि १९२० मध्ये इंटरमिडिएट परीक्षा उत्तीर्ण झाले व त्यानंतर त्यांनी त्यांच्या पुढील शिक्षणासाठी बनारस हिंदू विद्यापीठात अभियांत्रिकी महाविद्यालयामध्ये प्रवेश घेतला. श्रॉफ यांनी तत्कालीन प्राचार्य चार्लस ए कींग यांच्या विरोधात आवाज उठवला म्हणून त्यांना शिक्षा म्हणून संस्था सोडण्यास सांगितले त्यानंतर लगेच महादेवलाल श्रॉफ यांनी भारत सोडला आणि चीन आणि जपान मध्ये १५-१६ या काळात त्यांनी एका वृत्तपत्रात काम केले आणि चांगली रक्कम गोळा करण्यात आली. त्यानंतर ते उच्चशिक्षणासाठी अमेरिकेला गेले १९२३ मध्ये त्यांनी बी एसीसाठी प्रवेश घेतला. अँडमिशन क्लर्कने त्यांच्याशी वाईट वागणुक केली म्हणुन त्यांनी संस्था सोडली आणि कॉर्नेल विद्यापीठात प्रवेश घेतला आणि १९२४ मध्ये त्यांनी रसायनशास्त्रात पदवी प्राप्त केली. पुढे त्यांनी १९२७ मध्ये (एमआयटी) मधुन रसायनशास्त्र आणि सुक्ष्मजिवशास्त्र या विषयात एम एस प्राप्त केले.

कार्य: १९२९ मध्ये भारतात परतल्यानंतर त्यांनी बिल्वा ब्रदर्स लिमिटेड मध्ये नोकरी स्वीकारली. व्यापार आणि समाज्याच्या स्वार्थामुळे ते खुप निराश झाले आणि क्षणभर अमेरिकेला जाण्याचा विचार केला. तथाति श्री. जे. एल. बजाज यांच्याशी झालेल्या भेटीमुळे त्यांच्या देशप्रती देशभक्तीचा दृष्टीकोन बदलला. आणि स्वातंत्र्याच्या चळवळीत स्वतःला सामील करुन घेतले श्री. जे एल बजाज यांच्या पाठपुराव्याने बनारस हिंदू विद्यापीठाच्या तत्कालीन कुलगुरुश्री त्यांची ओळख झाली आणि त्यानंतर त्यांना BHU मानव कमर्चारी म्हणुन सामील करुन घेण्यासाठी आमंत्रित केले गेले.

कारकिर्द: १९३२ मध्ये प्रा. श्रॉफ यांनी त्यांच्या

रासायनिक तंत्रज्ञानाच्या पार्श्वभूमीवर कार्यातुन कार्मासुटिकल सायन्सस्ची स्वतंत्र शाखा निर्माण करण्यात आली आणि श्रॉफ यांना पहिल्यांदात भारतात नवीन शाखा आयोजित करण्यासाठी हिरावा सिग्नल देण्यात आला. त्यानंतर लवकरच श्रॉफ यांनी डिसेंबर १९३५ मध्ये लवकरच १९३५ युनायटेड प्रोव्हिन्सेस फार्मा असोसिएशन सुरु केले ज्याने लवकरच १९३९ मध्ये युपीच्या सीमा ओलांडल्या आणि १९३९ मध्ये भारतीय फार्मास्युटिकल असोशिएशनचे स्वरूप घेतले आणि आता त्याच्या देशभरात शाखा आहेत जानेवारी १९३९ मध्ये स्थापन झालेल्या इंडियन जर्नल कि कार्मसीचे त्यांनी स्वतः संपादन प्रा. महादेवलाल श्रॉफ यांनी अत्यंत काळजीपूर्वक औषधनिर्माण शिक्षणाच्या विकासासाठी प्रयत्न केले.

निधन: प्रा महादेवलाल श्रॉफ यांचे निधन दिनांक २५ ऑगस्ट १९७१ रोजी झाले.

लोकशाही

रितेश परित : तृतीय वर्ष बी फार्म

आपला भारत १५ ऑगस्ट १९४७ रोजी स्वतंत्र झाला. त्यानंतर आपल्या देशाची राज्यघटना कशी असावी हे ठरवण्यासाठी डॉ. राजेंद्रप्रसाद त्यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती स्थापन करण्यात आली. ह्या समितीत विद्वान डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर होते. त्यांनी भारताची राज्यघटना तयार करण्याचे काम केले म्हणून त्यांना भारतीय राज्य-घटनेचे शिल्पकार असे म्हणतात. ह्या म्हणतात. ह्या राज्यघटनेनुसार आपला भारत एक लोकशाही राष्ट्र म्हणून २६ जानेवारी १९५० रोजी उदय झाला. त्यानंतर १९५२ मध्ये पहिल्या सार्वत्रिक निवडणुका घेण्यात आल्या.

लोकशाही ही सर्व जगात सर्वोत्तम शासनप्रणाली आहे असे मानले जाते. देशात लोकशाही असणे हा नागरिकांना मिळालेला खूप मोठा हक्क आहे. आपल्या देशाच्या स्वातंत्र्यामध्ये हजारो, लाखो स्वातंत्र्यसैनिकांना बलिदान दिले. त्यांचे बलिदान आपण व्यर्थ जाऊ देता कामा नये. लोकशाही म्हणजे लोकांचे, लोकांसाठी आणि लोकांनी चालवलेले सरकार असते. आम्हाला आमचा देश प्रगतीपथावर न्यायचा आहे. सर्व भारतीयांची प्रगती करायची आहे. प्रजासत्ताक दिन हे त्याचेच प्रतिक आहे.

विविधतेतून एकता हे आपल्या देशाचे वैशिष्ट्य आहे. अनेक धर्म, अनेक पंथ, अनेक वंश, अनेक भाषा आशा वैविध्याने आपला देश नटला असला तरी सर्वांना जोडणारा संस्कृतीचा एकच समान धागाही आहे. त्यामुळे

एवढ्या विभिन्न समाजगटांना एकत्र बांधून ठेवायचे असले तर आपल्याला लोकशाही राज्यव्यवस्थेशिवाय दुसरा पर्याय नव्हता. एवढ्या वर्षांनी आता आपण केले ते योग्यच केले असे सिध्दही झाले आहे.

आज भारत हा जगातील सर्वात मोठा लोकशाही देश आहे. इथे अठरा वर्षावरील सर्व स्त्रीपुरुषांना मतदानाचा अधिकार आहे. कायदेमंडळ, न्यायमंडळ, कार्यकारी मंडळ आणि वृत्तपत्रे हे लोकशाहीचे महत्वाचे स्तंभ आहेत. भारतात हे चारही स्तंभ मजबूत आहेत. विरोधी पक्ष लोकशाहीत, महत्वाची भूमिका बजावतात. कायदे बनवण्यात आणि त्यांना गुंज मंजुरी देण्यात त्यांचाही मुख्य सहभाग असतो. वृत्तपत्रे कार्यक्षम असले तर लोकशाही पारदर्शक बनते. लोकशाहीत न्यायालयांची भुमिकाही महत्वाची असते. सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायदानात नाही. कुणीही म्हणजे अगदी कुणीही ढवळाढवळ करू शकत नाही.

आज आपल्या लोकशाहीपुढे अनेक समस्या आवासून उभ्या आहेत. अशिक्षितपणा, भ्रष्टाचार, जातीभेद, धार्मिक तेढ, दांभिक राजकारणी, घराणेशाही त्यामुळे आपल्या लोकशाहीला पोखरून टाकले आहे. आतापर्यंतची आपली वाटचाल समाधानकारक झाली असली तरी लोकशाही टिकवून ठेवण्यासाठी आपल्याला ह्यापुढेही अथक प्रयत्न करावे लागतील ह्यात काहीच शंका नाही.

माझी मराठी

प्रशांत चव्हाण : द्वितीय वर्ष बी फार्म

प्राथमिक शिक्षण मराठी मातृभाषेतुनच असावं असं माझ स्पष्ट मत आहे. प्राथमिक शाळेची मुलं दहा वर्षांपर्यंतची असतात. पहिली पाच वर्ष तर शिशु म्हणुन घरातच जातात. नंतरच्या पाच वर्षात मराठीतुन शिक्षण असलं तर मुलांचं मराठी खुपच आकाराला येईल पुर्वी आमचं शिक्षण मराठीतुनच झालं नंतर पाचवी म्हणजे इंग्रजी पहिली म्हणत अशी इंग्रजी सातवी म्हणजे मॅट्रिक म्हणत.

लहान वयात मराठी व जाणत्या वयात इंग्रजी शिकल्यामुळे आमच्या पिढीच्या दोन्ही भाषा चांगल्या झाल्या मोठेमोठे लेखक त्यामुळे निर्माण झाले. लांब दुरवरच्या खेड्यापासुन शिकणाऱ्या मुलांना आपली भाषा येणं हे जास्त महत्वाच आहे. तुम्ही टिक्की वर रशियन, चिनी, इटालियन वगैरे खेळाडु आपल्या मातृभाषेतुन बोलतात हे तर ऐकलचं असेल तुम्ही तुमच्या मातृभाषेतुनच बोलायला हवं म्हणजे आत्मविश्वासाने बोलता येईल.

मराठी असे आमची मायबोली ।
जरी आज ते राजभाषा नसे ॥
नसो आज ऐश्वर्य या माऊलीला ।
यशाची पुढे दिव्य आशा असे ॥

राजमुद्रा

विश्वजीत कदम : अंतिम वर्ष बी फार्म

प्रतिपद्यं द्रलेखेव वर्षिणुर्विश्ववन्दिता
साहसुनोः शिवस्यैषा मुद्रा मद्राय राजते

प्रतिपदेचा चंद्रकलेप्रमाणे प्रतिदिन वृद्धिंगत होणारी, जगाला वंदनीय असणारी शाहपुत्र शिवाजीची ही मुद्रा मांगल्यासाठी शोभत आहे, असा त्याचा अर्थ. खोल गर्भित अर्थ असलेली ही राजमुद्रा तयार करणाऱ्या शहाजी राजांचे विचार आणि बुद्धिवैभव सहज लक्षात येते. मुद्रेतला प्रत्येक शब्द विचारपूर्वक मांडण्यात आला होता. त्या मुद्रेतून महाराजांचे भविष्यातील ध्येय आणि हेतू निश्चित झाले आहेत. शहाजीचा पुत्र प्रतिदिनी वृद्धिंगत होणारं राष्ट्र निर्माण करणार आहे हे ध्येय आहे आणि राष्ट्रनिर्माण हे स्वसुखासाठी नसून प्रजेच्या हितासाठी असल्याने ही मुद्रा विश्ववंद्य होईल हा हेतू स्पष्ट केला आहे. हे कार्य करणारा माझा पुत्र शिवाजी आहे आणि जगाच्या कल्याणासाठी त्याचे राज्य आहे असा, विश्वास गांजलेल्या, दुःखी, कष्टी जनतेच्या मनात या राजमुदेद्वारे निर्माण केला आहे.

किल्ले प्रवास 'विशाळगड' परिक्रमेचा

अमेय पोवार : अंतिम वर्ष बी फार्म

नमस्कार,
प्रवासवर्णन काय असत ओ ?

निसर्गाच्या सानिध्याचा आस्वाद घ्यायला, निसर्गाला जाणून यायला, आपलं काही चुकतंय का ? हे स्वतःला विचारायला व चुकले ते सुधारायला प्रवास हा हवाचं, तो निसर्गाचा असो वा नात्यांचा वा मनाचा सर्वच प्रवासात करतात आणि तो अनुभवतात पण मग लोक तो अनेकाचांगले वाईट अनुभव देऊन जातो असा प्रवास शुन्यातून अनंता कडे.....

असच आम्ही केलेल्या प्रवासाचे वर्णन करतो, आम्हाला विशाळगड ची परिक्रमा पूर्ण करायची होती म्हणजे विशाळगड परीक्रमा हा हेतू समोर ठेवून, आदल्यादिवशी मार्ग बघितला अंतर बघितलं जे की बरोबर विशाळगड चा सभोवतालचा जवळून जातो. सगळे केंद्र ठरवले तिठे पाहवयास, जुनी मंदीर म्हणजे चांडवकालीन मंदीर शोधले व तसेच जुन्या ऐतिहासिक खुणा.

सकाळी ठिक ७:०० वाजता बाहेर पडलो धरातून आणि बाकीचे मंडळी येता येता ८:०० कधी वाजले समजलंच नाही. एकीकडे पावसाचे वातावरण सगळी- कडे दमट वालावरण त्यामुळे वेळ कळत नव्हती शेवटी निघाले पूर्ण तयारीने, मलकापूरहून डाव्या बाजूस उचतच्या मार्गाने सरळ येळवण जुगाई च्या रस्त्याने अनुस्कुरा घाटातून खाली उतरलो. अनुस्कुरा घाट म्हणजे सख्याद्री ने दिलेला एक

अनमोल दागिनाचं जणु! काय ते उंच डोंगर खाली दरी केवढी विशाल, असा घाटा तिथुन घेर वाचल मध्ये ताईच्या घरी थोडा वेळ थांबला: पाऊस तर कोसळल होता पण ध्यानी मनी एकच ध्येय होतं विशाळगड परिक्रमा.

पाचल मधुन सरळ गेलो उजव्या हताला जवळ-जवळ २० कि.मी. अंतर आत गेलो काय ते कोकण, कायती झाडी, काय त्या नदया वाह ! जणू काय स्वर्गप्रवासच. थेट रस्ता शोधत शोधता प्रभानवल्ली गावामध्ये पोचलो. तिथे जाताच मुचकुंद नावाची नदी, पाहिली चा उगम विशाळगडच्या पाठीमागे २० कि.मी. अंतरावर सणाऱ्या एका छोट्या गावात म्हणजे माचाळ मध्ये होता. चाळ मध्ये उंच एका डोंगरावर एका गुहेत मुचकुंद ऋषी ध्यान कारायला होते ही गोष्ट खूप जुनी म्हणजे पिर भुगातील असं म्हणतात ते म्हणजे त्याची श्री एक कथा कृष्ण याठिकाणी आले आहे. मगती नदी पाहत हिल प्रभालवल्ली गावचा सुरुवातीलाच पांडवकालीन वारुती मारुतीरायांचे मंदीर भेटले तिथे थोडा वेळ काढला लेथील चर्व गोष्टींचा अभ्यास केला प्रार्थना करुन तिथून निघालो ते थेट विशाळगड निवासी आई वाघजाई विशाळगडावर - मंदिर आहे तसेच प्रभानवल्ली गावास देखील म्हणजे बरोबर विशाळगड या उजव्या बाजूस पायथ्याला आणि तिथे थोडी माहिती बेतली आणि तिथेच आई वाघजाईच्या मळ्यात शिंदोरी सोडली, जेवता जेवता गावातली काही ढाऱ्यांची चर्चा साली त्यात कळले कि विशाळगड ला जाणारी त्यागावातून एक पायवाट आहे, जी त्यावळी पावालामुळे बंद होती. तिथे एका धरणाची माहिती मिळाली जे धरण विशाळगड वर जालाना डाव्या बाजूस दिसते ते. कळताच मग काय निघालो धरणाच्या दिशेने, धरण पाहिले. खोर्निको असे त्या धरणाचे नाव तिथुन विशाल असा विशाळगडाची एक बाजू पाहिली विशाळगड ला जोडणारा पूल ही पाहिला. आम्हाला त्यामुळे विशाळगडाच्या परिक्रमेसाठी वाटा भेटल्या म्हणजे परिक्रमा ७५% पूर्णच झाली मग झालं निघालो साखरचा रस्ताला तिथुन थेट आंबा घाट मध्ये पाहचेपर्यंत सायंकाळ झाली सूर्य मावळत होता ते दृश्य आंबा घाटातील न विसरणार होतं

खुप मोहनतीच असं सूर्याची तेज पाहिलं आणि मलकापूरच्या वाटेला निघालो सायंकाळी ७:३० च्या दरम्यान पोहच सुमारे २००-२५० किमी. चा कोकण प्रवास झाला वळणा वळणाच्या वाटा मनाला मोहुन शकणारे हिरवेगार निसर्ग पाऊस, हिरवळ, उंच उंच साडे घनदाट जंगल बस्स..... आयुष्यातील न विसरणारा आणि धक्का करणारा हा प्रवास या प्रवासामुळे मनात चालणारी खुप वादळे, विबार नाहीसे झाले आणि पुन्हा आयुष्याचा प्रवास करावयास तयार झालो प्रत्येक प्रवासात काहीना काही आठवणी तयार होतात. परंतु काही प्रवास असे असतात कि जे आयुष्य भार अविस्मरणीय राहतात.

पगडंडियों पर घूमते-घामते पहुँचते किसी पर्वत-शिखर, छोड़ते हैं कोमलावलियों पर अपने संस्पर्श अपना परिचय अपनी पहचान निशान..... !!!

समस्यांसोबत मैत्री करा...

सोहम कमलाकर : द्वितीय वर्ष बी फार्म

सध्याच युग हे स्पर्धेच युग आहे. या जगामध्ये असे लाखो क्षेत्र आहेत ज्यामध्ये दररोज क्षणाक्षणाला कोणी यशस्वी होत असते तर कोणी अपयशी होत असते.

मित्रांनी इथे एक गोष्ट लक्षात घेणे गरजेचे आहे. ते म्हणजे तुम्ही कोणत्याही क्षेत्रात काम करत असाल त्यामध्ये समस्या अडचणी, आव्हाने ही उभी राहणारच.

मग जर समस्या येणं हे जर आयुष्याचा अविभाज्य भाग असेल तर मग आपण समस्यांना, अडचणींना विरोध करण्यापेक्षा आपण समस्येबाबत मैत्री करायला शिकले पाहिजे.

अस म्हणतात की ईश्वराला ज्यावेळेस तुमच्या आयुष्यात मोठी संधी पाठवायची असेल त्यावेळेस तो ती मोठी संधी मोठ्या समस्येच्या रूपात पाठवत असतो.

आपण जर छोट्या समस्यांना सामोरे जात आसु तर त्यापासुन मिळणारे यशसुद्धा छोटस असेल मित्रांनो आणखी एक गोष्ट यामध्ये महत्वाची आहे आपण सर्वजण समस्यांना सामोरे जात असालच परंतु समस्या सोडवत असना जे जर तुम्ही आनंदी राहत नसाल तर तुमच्या चेहऱ्यावर समस्या सोडवताना स्मितहास्यच नसेल तर आपण कुठेतरी चुकताय.

जर आपण अस म्हणत असाल की, आयुष्यातील सगळ्या समस्या सुटल्यावर आनंदी होईल किंवा आता जी समस्या माझ्या समोर आहे ती सुटल्यावर मी आनंदी होईन असाल असा विचार जर तुम्ही करत असाल तर ते साफ चुकीचे आहे. कारण आपल्या आयुष्यातील कोणतीच समस्या शेवटची नसते.

जर आपण समस्यांना सामोरे जात असाल तर आपण जीवंत आहोत. मृत व्यक्तीपुढे एखादी समस्या आली आणि ती त्याने सोडवली असे कही झालय का ? नाही ना! मग यापुढे जी समस्या आपल्यासमोर येईल त्यांच्यासोबत मैत्री करायला शिका, आणि अगदी आनंदाने चेहऱ्यावर हास्य ठेवून त्या समस्येला सामोरे जायला शिका मग पहा आयुष्य खुपच सुंदर वाटेल.

मित्र 'एक नातं शब्दापलीकडच'

संग्राम शिंदे : द्वितीय वर्ष डी फार्म

विश्वासाचं प्रेमाचं एक निखळ नातं म्हणजे मैत्री

मैत्री हे एक असं नातं आहे ज्यामध्ये कोणतीही वयोमर्यादा, रंगरूप, जातिभेद, उच्च-नीच पाळलं जात नाही. मैत्रीच वर्तुळ फार मोठे आहे आणि त्याला कोणतीही रेषा नाही आहे. मैत्री एक असं नातं आहे जे आपल्या सर्वांचे आयुष्य अधिक सुंदर बनवते. आपल्या सर्वांच्याच आयुष्यात अशी एक तरी मैत्रीण किंवा मित्र असतो, ज्याच्या सोबत आपली फार घट्ट अशी मैत्री असते. म्हणजे जिथे आपल्याला आपल्या मैत्रीणी बद्दल किंवा मित्राबद्दल फार प्रेम आपुलकी वाटतं आणि सहज आपली मैत्री अशा व्यक्तीशी होते. ज्यांच्या आवडीनिवडी आपल्या आवडीनिवडीशी मिळत्याजुळत्या असतात.

मैत्री एक असे नातं आहे जे आपल्या सर्वानाच हवंहवंसं वाटत असतं. ते लोकं फारच भाग्यवान आहेत ज्यांच्या आयुष्यामध्ये जीवाला जीव देणारे व विश्वासू मित्र मैत्रीणी आहेत. मैत्री आपल्या आयुष्यातील एक महत्त्वाचा भाग आहे. मैत्रीमुळे आपले आयुष्य अधिक सुखी आणि

आनंददायी बनतं. लहानपणापासून आपले वेगवेगळे मित्र-मैत्रीणी बनत जातात काहीं सोबत आपलं अगदी घट्ट असं नातं तयार होतं परंतु तेच आपले खरे मित्र असतात जे अगदी शेवटपर्यंत आपल्या आयुष्यात टिकून राहतात.

मैत्री हा असा विषय आहे ज्यावर बोलण्यासाठी, लिहिण्यासाठी शब्द कमी पडतील मैत्री एक भावना आहे जी शब्दांमध्ये उतरवणं अशक्य आहे. जर आयुष्यामध्ये मैत्री नसेल तर आपलं आयुष्य व्यर्थ आहे, कारण आपल्या आयुष्याला अधिक सुंदर बनवण्याचे काम मैत्री करते मैत्रीमुळे आपण जगायला शिकतो.

नात तुझं-माझं, शब्दांपलीकडच

सुधांशु माने : द्वितीय वर्ष बी फार्म

प्रेमस्वरूप आईस,

आई, आज माझ्या मनात भावनांचे अनोखे तरंग उठलेत. हळूवारपणे जपलेली सारी नाती कुठतरी अलग होताहेत अस वाटतंय, या उसवणाऱ्या नात्यांचा विचार करण्यातच माझं मन अंतर्धान पावतं. तू जवळ असलीस की चिंताक्रांत मनदेखील विहिरिच्या संथ पाठ्यासारखं तुला शरण येतं. जितक तुझं आणि माझं नात अथांग आहे, तेवढं चैतन्यदायी नातं शोधायचा मी खूप प्रयत्न केला; पण घरख्यातून बाहेर पडलो आणि अळवावरच्या थेंबासारखे नाती दिसायला लागलीत, इथं रोज नवी नाती मिळतात आणि जुनी नाती न होता पुन्हा नाहीशी होतात, याला काही अर्थ आहे का ग? आई, घरट्यातून मी बाहेरच्या जगात वावरायला आलोय. तरी तुझ्या मायेची ऊब माझ्या जवळ आहे. तुझ्या ममतेच्या कनवाळू हात नेहमीच माझ्या डोक्यावर आहे, अस वाटत म्हणून उदास, खिन्न आणि एकाकी अवस्थेतही तुझ्या आठवणी मला प्रसन्न करतात. शाळेची पायरी हि न ओलांडलेली ही तू पण या कपटी सुक्षितांच्या जगात मला तूच सगळ्यात सुसंस्कृत वाटतेस. तुला आठवत? मला ताप आल्यावर रात्रभर जागून तू माझ्या कपाळावर मीठ पाण्याच्या पाट्या लावायचीस आणि माझा ताप गायब व्हायचा, अगदी कसल्याही त्रासशिवाय इंजेक्शनच भय आणि ओकारी आणणारी औषधं यांच औडुंबर तुझ्या उपचारात कधीच नसायच.

आई, अत्ता मी मोठा झालोय गं. पण अजूनही तू

माझा बाळा असा उल्लेख करतेय. तेव्हा मनु अगदी बालवयात जात. तु सांगतलेल्या गोष्टीचा अर्थ गुरुजींच्या शिकवण्याहुनही प्रगल्भ असायचा.

तुं मला नेहमी सांगायचीस, जगामध्ये दोन युग झाले, एक सत्ययुग' कधी पुराणातल आणि आत्ताच आत्मकेंद्री लोकांच कलयुग' पण जेव्हा जेव्हा आपला संवाद चालायचा, वेगळ्याच कुठल्यातरी युगात असल्या सारखं भासायच. कलयुगातही आपल वेगळं अस्तित्व जाणवायचं.

आई, जेव्हा कधी मी उन्मळून पडतो; अस वाटतं. सावरायला जवळ कोणी आपल माणूस हवं होत पण कोणी नाही येत मदतीला. अशावेळी जवळ येतात आठवणींचे सुर, काणामनात गुंजत राहतात, आणि जगण्याचे नवी उमेद देतात तेव्हा माझ्या डोळ्यांच्या पाणांवरून घरंगळतात, आंबट-गोड अश्रुंचे, आपल्या घनीष्ट मैत्रीचे साक्ष देणारे थेंब, कधी कातरवेळी, तुझी इतकी आठवण येतो की वाटतं, सार सोडून तुझ्यापाशी याव आणि तुझ्या कुशीत शांत झोपावं. पण वेडावणाऱ्या त्या क्षणाला, मी सावरतो म्हणाला. माझ्या फक्त सहवासाचा तुला आनंद मिळणार नाही हे आता कळलय मला. त्यासाठी संयमानं एकाग्रतेने लढाव लागेल मला. मी लढेन, तुझ पांग फेडेन, तुला श्यामची आई' हेनाव देईन.

आई, मी जेव्हा माझ स्वावलंबी अस्तित्व सिद्ध करेन आणि शेतात तण काढून खरबटीत झालेल्या तरीही स्फुर्तीदायी' अशा तुझ्या तळहातावर माझ्या पहिल्या कमाईची पैठणी ठेवीन; तेव्हा तुझे डोळे भरून येतील आनंदाश्रुने, तुझे पाणीदार डोळे करतील उघडझाप, शब्दावीना भावना व्यक्त करण्यासाठी आणि माझ्या गालाचा तु पापा घेशील; खरं सांगू आई, माझ्या आयुष्यातील तो 'अविस्मरणीय क्षण असेल'

स्त्री भ्रूण हत्या एक गंभीर सामाजिक समस्या

ईशा पाटील : द्वितीय वर्ष बी फार्म

माणुस माझे, माणुस माझे,
माणुस माझे नाव,
दहा दिशांच्या रिंगणात या पुढेच माझी धाव,
बिंदु मात्र मी शुद्ध खरोखर,
परि जिकला सातही सागर,
उंच गाठला गौरी शंकर,
माणुस माझे नाव

- बाबा आमटे

कुष्ठरोगी बाबा आमटे यांनी या काव्यपंक्तिंतून या प्राण्याचे मूळ स्वरूप व त्यांचा आवाका स्पष्ट आहे. खरोखर या सुर्यामालेमध्ये 'पृथ्वी पाण्याची ती या केला ग्रहावर वाता .व जीवनाची अंकुर झाली. व फुटला, अमिबासदृश्य प्राण्यांपासून मानवी जीवाची संख्या आज १६०० कोटीपर्यंत झालेल्या मानवी पोहोचली आहे. अग्निचा शोध लाकन आभाळाएवढे सुख मिळविलेल्या मानवी भूक आज आभाळावर साम्राज्य मिळवूनही छतमलेली नाही, मानव निर्मितीबरनंतर जी, अफाट प्रगती मानवाने केली आहे, ती आपणास अचंबित करून टाकते सुरुवातीला दगडे हत्यार, नंतर अग्नि शोध अशाप्रकारे सुरु झालेली घोडदौड कालांतराने रेडिओ, दूरदर्शन, संगणक, महासंगणक, यंत्रमानव, अवकाशयानाने अशी निरंतर सुरु केली. जेव्हा मानवाला स्वतःच्या सामर्थ्याची भली-बुरी जाणीव झाली, तेव्हा तो गर्विष्ठ बनला त्यांची नैतिकता, नैतिक मूल्ये लोप पावली आज

तो निसर्ग नियमाच्या विरोधी भुमिका घेऊ लागला. स्त्रीच्या स्त्रीत्वावर: कुऱ्हाड चालविणारी प्रक्रिया त्याने सुरु केली. ती म्हणजे, स्त्री भ्रूण हत्या अशा वेळी मला गौतम बुद्धांची शिकवण आठवते

एका श्रावस्ती जेतवनात भगवान बुद्धांचा मुक्काम होता. राजा प्रसेनजीत त्यांच्या दर्शनासाठी आला. भगवान बुद्ध आणि राजा: चर्चा करीत होते. त्यावेळी राज वाड्यातुन राजदूत बातमी घेवून आला. राणी मल्लिका प्रसूत झाली. मुलगी झाली' हे ऐकून राजा दुःखी झाला त्याचच्या दुःखाचे कारण भगवान बुद्धांनी विचारले. त्यावेळी कारण समजताच बुद्धांनी त्याला सांगितले मुलगी मुलापेक्षा जास्त प्रभ जास्त प्रभावी अपत्य ठरू शकेल. ती अशा मुलाल जन्म देईल की तो मोठा कर्तृत्ववान होईल. कुटुंबात मुलगी जन्मल्यास दुःख न मानता आनंद मानावा. जी कुटुंबे स्त्रीच्या हातात कारभार देतात ती कुटुंबे विनाशापासून मुक्त होतात सम्राट असतो तेव्हा येतात सम्राट अस्तित्वात येतो. तेव्हा भांडणे अस्तित्वात येतात रथ, हत्ती, घोडे, रत्ने आणि स्त्रिया कुटुंबाचा रास्ता पिता मादीचा गादीचा वारसदार राजपुत्र, स्त्री ही सातू भांडारापैकी ऐकू अत्यंत मौल्यवान भांडार आहे. अशी भगवान बुद्धांची शिकवण होती

उपदेश राजाच्या पचनी पडला की नाही?' माहीत नाही; पण हे शहाणपण अजूनही आपल्याला उमगले नाही. हे मात्र वास्तव आहे. कारण आजकाल 'स्त्री भ्रूण हत्या ही समस्या खूपच गंभीर रूप धारण करू लागली आहे. आजही देशाच्या अनेक भागात हजारो मुलींना गर्भावस्थेतच मारले सरस्वती, धनाची देवता पुजन करतो; आज्ञाते. विदयेची देवता लक्ष्मी यांचे आपण भक्तिभावाने हे काल्पनिक आहे असेच मानावे लागेल. मुलींना गर्भावस्थेतच नव्हे तर जन्मल्यानंतरही लगेच. मारले जति: स्त्री में भ्रूण हत्या केल्यामुळे सामाजातील पुरुषांच्या तुलनेत स्त्रियांचे प्रमाण कमी होणे, एवढ्यापुरताच मर्यादित नाही तर या समस्याला अनेक कंगोरे करणाऱ्याला त्याचे दुःख नसते.

भरारी

सुप्रिया पोवार : तृतीय वर्ष बी फार्म

स्त्रीच्या अस्तित्वाला दुय्यम स्थान किंवा दुय्यम महत्व असण्याची, ती सुरुवात असते. Son for the Wife and, Daughter for the असे म्हणतात. पण मुलगी असे हे सामाजिक प्रतिष्ठेचे लक्षण मानले जाते. आपल्या समाजामध्ये मुलगा हाच वंशाचा दिवा ही कल्पना इतकी खोलकर रुजलेली आहे की त्यामुळे नियम धाब्यावर बसवून छुप्या मागीने गर्भजलचिकित्सा (सोनोग्राफी) करून गर्भाचे लिंग निश्चित केले जाते. गर्भजलपरिक्षा ही अनुवंशकितने येणार आजार व त्यावर वेळीच उपचार एक चांगली शास्त्रीय पद्धती आहे. पण कोणत्याही गोष्टी फायदा कसा घ्यावा हे काही मानवप्राण्याला दुसऱ्या प्राणीकडून शिकण्याची आवश्यकता नाही. कारण त्याने आपल्या सुपीक डोक्यातून एक नवा उपाय शोधला. तो म्हणजे मातेच्या उदरात वाढवाल गर्भ हा मुलीचा आहे की मुलाचा हे पाहू लागला. अशा प्रकार गर्भजल चिकित्सा करून मुलीच्या वाढणाऱ्या गर्भाच हत्या हत्येचे केली जाते. देशात प्रमाण सर्वात जास्त पंजाब राज्यात स्त्रीभुण तेथे २०१७ च्या जनगणनेनुसार स्त्रियांचे दर हजार पुरुषांमागे प्रमाण ५१३ इतके आहे. राजस्थानमध्ये तर मुलीचा जन्म झाला की तिला दुधात बुडवून मारले जाते. दर हजारी पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण कमी होऊ लागले आहे. याचे कारण स्त्री भुण हत्या या प्रक्रियेला समाजातील पुरुषच नव्हे तर स्त्रियांचाही सहभाग लक्षणीय आहे, ही बाब धाकादायक आहे. चित्रपट, कथा, कादंबऱ्या या सायऱ्यांमध्ये मुलगा होणं गोष्टीला उत्सवी महत्त्व दिले जाते. याउलट मुलगी होण या विशादाची छाया पसरलेली असते.

प्रत्येक जनगणनेनुसार जाहीर होणारे स्त्री पुरुष प्रमाण हा केवळ महाराष्ट्राच्या किंवा भारताच्याच चिंतेचा विषय नसुन चिंतेचा विषय ठरावा अशी सध्या परिस्थिती आहे. २०११ च्या जनगणना अहवालानुसार जागतिक स्तरावर स्त्री-पुरुष प्रमाण १८४ इतके आहे. जे २००१-च्या जनगणनेनुसार २ ने कमी म्हणजे १९८६ इतके होते.

पुस्तकांच्या रम्य कल्पनांतून,
खरं जग पहाराचे नसते,
स्वतः जगलेल्या अनुभवातून,
सत्य कथा बनवायची असते.

नेहमीच जिंकायची इच्छा ठेवून,
वेळेला बांधिल रहायचे नसते,
जीवन वाटेवर हसत-खेळत,
सत्यासोबत रंमायचे असते.

मोहमायेच्या रंग स्वप्नामधून,
किमती जीवन जाळायचं नसते,
धैर्य, कर्तृत्वाच्या स्वबळावरळ,
उद्याचे आयुष्य जिंकायचे असते.

मनातल्या भव्य-दिव्य स्वप्नांना,
भिऊन जाऊन पुरायचं नसतं,
कोलमडलेल्या स्व-आयुष्याला,
वादळासंगे सावरायचं असतं.

सुख स्वप्नांच्या प्रवासात मिळे,
साथ तव सप्तरंगी भावनांची,
जीवनाच्या वाटेवर न खचता,
झेप घ्यावी उंच उंच गगनाची.

महाराष्ट्राचे कलावैभव

सुधांशु माने : द्वितीय वर्ष बी फार्म

इतिहास आणि वर्तमानातल्या गोष्टी भविष्याकाळासाठी टिकवायच्या तरच त्यांचे व्यवस्थित दस्तावेजीकरण होणे आवश्यक असते विविध विषयांवरच कोनारबोर असे दस्तावेजीकरण उत्तम प्रकारे होवू शकत. प्रसिद्ध, चित्रकार कलाशिक्षक सुहास बहुलकर आणि जेन्स समीक्षक दीपक धारे यांनी संवादिन केलेल्या व्हिज्युअल आर्ट ऑफ महाराष्ट्र या कोशामुळे महाराष्ट्रातील दृश्यकलेच्या अपुन्या दस्तावेजीकरणाची उणीव बरीच ३९ साली आहे.

बहुलकर आणि धारे यांनी यापूर्वी साप्ताहिक विवेक च्या मराठीतील हस्यकला कोशाच्या संपादनाची जबाबदारी पार पाडली होती. महाराष्ट्राचे कलावैभव अधिक दूरवर पोचवण्याच्या हेतूने हस्यकला परिषद या नावाने नावाजलेल्या पंजाब आर्ट गॅलरी ने नो कोश इंग्रजीन आणण्यासाठी पुढाकार घेतला. काम सोपे दृश्य कलेची जाण असणाऱ्या अनुवादकांची निवड, त्यांच्याकडून मशीनील नोंदींचा इंग्रजी अनुवाद, नत्याने उपलब्ध झालेल्या माहितीनुसार काही नोंदींमध्ये दुरुस्त्या, नल्या नोदाची भर, राष्ट्रीय पानबीचा, वाचक डीव्हासमोर ठेवून, संपादकांनी धानलेल आणि कलात्मक मांडणी अ मूल्यात्मन भर आणि झाला. अशा मेहनातीतून इंग्रजी कोश साकार कोशनिर्मितीचे आव्हान कसे पेलले.. याबद्दल दीपन वारे थांचा २००९ सालच्या ललित दिवाळी अंकात लिहलेला लेख जिज्ञासुंनी अवश्य वाचावा) महाराष्ट्राला समृद्ध, राजकिय आणि सामाजिक असला तरी कला व संस्कृतीचा

वारसा नाही. इंग्रजांच्या काळात भारतीय कलेचे पुनरुज्जीवन फक्त बंगालमध्ये झाले इत्यादी गैरसमजांचे निराकरण या कोशामुळे होईल असा विश्वास संपादकांनी मनोगतान व्यक्त केला आहे.

महाराष्ट्राचा वारसा था पहिल्या विभागात इतिहासपूर्व काळ ने पेशवे काळापर्यंतच्या दृश्यकलांचा आढावा घेतला आहे. युरोपीय वसाहतवादकांच्या आगमन नंतरच्या महाराष्ट्रातील दृश्यकलेच्या प्रवासान एक महत्वाचा टप्पा आला आणि १८५७ मध्ये सर जेजे स्कूल ऑफ आर्टच्या स्थापनेपासूनच बॉम्बे स्कूल या नावाने ओळखली जाणारी कलापरंपरा सुरु झाली. या जे. जे. स्कूलने अंबरनाथच्या शिवमंदिराचे सर्वेक्षण, अजिंठा गुफांमधील चित्रांच्या प्रतिकृती बनवणे इत्यादी प्रकल्पांच्या माध्यमातुन दृश्यकलांचा अभ्यास आणि दस्तावेजीकरणाचे मोठे कार्य केले.

दुसऱ्या विभागात शिल्पकार आणि चित्रकार यांच्या कार्याबद्दलच्या नोंदी आहेत दृश्यकला क्षेत्रात पायाभूत कार्य करणाऱ्या नवा विचार आणणाऱ्या कलाकारांचा या कोशामध्ये समावेश केला गेला आहे. कलाकार महाराष्ट्रात जन्मलेला व महाराष्ट्रात किंवा महाराष्ट्राबाहेर कारकिर्द असलेला असावा अथवा महाराष्ट्रावार जन्मला असला तरीही कलेतील त्याच्या कारकिर्दीची पंचवीसहून अधिक वर्षे महाराष्ट्रात व्यतीत केलेली असावी हा कोशासाठी कलाकार निवडीचा प्रमुख निकष आहे,

आनंद.

प्रतिक्षा यादव : प्रथम वर्ष बी फार्म

आयुष्यातली सर्वात मौल्यवान गोष्ट म्हणजे आनंद.
गमतीची गोष्ट अशी की,
मौल्यवान असूनही परमेश्वराने
आपल्याला ती विनामूल्य दिलेली आहे.
पण त्याहूनही गमतीची गोष्ट अशी की,
आपल्या पैकी बऱ्याच लोकांना
आयुष्य संपेपर्यंत त्याचा पत्ताच नसतो.

उगवणाऱ्या प्रत्येक दिवसाला
आनंदाने सामोरे जा
मावळताना तो तुम्हाला खूप
समाधान देऊन जाईल.

आनंद हा फुलपाखरा सारखा असतो.
त्याचा पाठलाग केला,
की तो दूर पळतो
व आपण निश्चित बसलो, की अलगद
आपल्या खांद्यावर येऊन बसतो.

खरचं आपले म्हणणार आपले असतात का... ?

पुर्वा सोनटक्के : द्वितीय वर्ष बी फार्म

गर्दीत हात धरतात का
आणि जरी सुटला तर पुन्हा पकडतात का
सगळी विरोधात असतील
तेव्हा तुमच्या सोबत उभ राहतात का
खरच आपले म्हणणारे आपले असतात का... ?
खूप हसतीय पण मनातले दुःख तो लपवतोय
हे एका तरी डोळ्यातला दिसतं का.
डोळ्यात आलेलं पाणी हसण्याचं आहे म्हणून सांगतोय
एक जण तरी ते पुसतोय का
खरच आपले म्हणणारे आपले असतात का... ?
सध्या एकटं - एकटं राहतोय
भले सर्वासोबत बसतोय
तुमचा प्रत्येक गोष्टीला मान डोलावतोय
तुमचा प्रत्येक विनोदाला चेहऱ्यावर हसू बळजबरी
आणतोय
एकाला तरी तुमचा चेहरा वाचता येतो का.....
खरचं आपले म्हणणारे आपले असतात का.... ?
मोजकच बोलतोय
बोला तर राग राग करतोय
आणि कोणी विचारलेच काय झालं
तर तो विषय टाळतोय
एकाच जागेला बसून तासं तास विचारात घालवतोय
खरचं तेव्हा खांद्यांवर हात ठेवून काय झालं असं कोणी
विचारतं का...
खरचं आपले म्हणणारे आपले असतात का... ?
राहिलेले अश्रु पापण्यात ओढून धरतोय...
हुंदक्यांचा आवाज कोणाच्यातरी काना पर्यंत पोहचेल
का...
खरचं आपले म्हणणारे आपले असतात का... ?

वाहून जायच

तृषा सावंत : प्रथम वर्ष बी फार्म

करायचं तर सगळं सोडून फक्त एकच करायचं,
बुडलं तरी चालेल पण त्यातच वाहून जायचं.
झोप आली तर मोडायची, सारख रडायची सवय
सोडायची.

यश आल म्हणून नाय लगेच उडायचं,
अपयश घ्यायच चालत रहायचं.
गुडघे वाकवायचे तर मान माती हातात घ्यायला
वाकवायची ती मोठ्यांना मान द्यायला.

डोक झुकवायचं जिथं बाप उभा असेल,
लहान व्हायचं कधीतरीच जिथं आपली आई दिसेल.
मित्र ठेवायचा असा जो तुझ्यासाठी सुदामा असेल.
हृदय ओवाळून टाकायचं तिच्यावरचं, जिच्यात तुला
राधा दिसेल.

मैत्री करायची, प्रेम करायचं वेड होऊन करायचं
बुडल तरी चालेल पण त्यातच वाहून जायचं.

करायच तर सगळ सोडून एकचं करायचं,
मरायचं तर त्याच कारणापायी मरायचं.
पात्र घाबरेल नवीच तुला नदीचं भावा' लय,
बुडल तरी चालेल, तरी त्यान पोहून जायचं.
करायचं तर सगळ सोडून एकच करायचं
बुडल तरी चालेल, पण त्यातच वाहून जायच.

बाबा

स्नेहा कांबळे : प्रथम वर्ष डी फार्म

'बाबा' असतो वडाच्या झाडासारखा
मातीत घट्ट रुतुन कुंटूबाला सावली देणारा
स्वतः ऊन सोसणारा
पण लेकरांच्या पंखात बख देणारा
कधी 'माय' होऊन' झुला झुलविणारा
तर कधी स्वतःच्या वहाणा लेकराला देणारा
कुंटूबाचे छत्र होऊनी
मायेची साऊली धरणारा
प्रत्येक संकटाला समोरे जाणारा
मुलांच्या हाकेला धाऊन येणारा
कुंटुबाला आधार देणारा
आयुष्यभर नात्याला सिंचन देणारा
कधी घराची कवले, तर कधी
घराच्या भिंती बांधणारा
प्रत्येकाच्या मनामध्ये
ज्याचा त्याचा बाबा घडलेला असतो
मनाच्या कप्प्यांमध्ये
ज्याने त्याने लपविलेला असतो

मोबाईल!

प्रतिक चव्हाण : तृतीय वर्ष बी फार्म

मोबाईलन माणसाशी नातं खरपूर जडवलंय
काही घडवलांय तर काटी बिघडलय..
लहान-मोठी माणसं हल्ली रेंजमध्येच असतात.
मोबाईल नसणाऱ्या माणसाला लोक हल्ली विचित्रत
हसतात.
जो तो म्हणे तुझ्यापेक्षा माझाच आहे बढिया
तुझा आहे साधा तर माझा आहे मल्टिमिडिया...
मोबाईलच्या वापराने काय काय नाही घडू लागलं
नुकतेच जन्मलेल पोर सुद्धा Pubg खेळू लागला
आजच्या युगात मोबाईल आहे खूप मोठी क्रांती.
पण याच मोबाईलमुळे मग्न झाली आहे अनेकाची शांती.
मोबाईलामूळे चार-चौघातल्या गप्पा तर बंदच झाल्या
मात्र Whatapp, Facebook, Twitter यासारख्या
सोशल मिडियावर त्या मात्र चांगल्याच रंगल्या...
आजकाल सोशल मिडियावर नविन वाद संवाद पेटलाय
चारचौघात वावरणारा माणूस देखील मोबाईल
घेऊन बसलाय.
मनातलं गुपीत सुद्धा मोबाईल मध्येच दडलय...
मोबाईलमुळे प्रियकर-प्रेयसीचे तर चांगलेच जमलंय
मोबाईल पाई लोक असे झाले भ्याड
काही लोक हॅपी तर काही लोक सॅड.
म्हणून म्हणतो मित्रांनो,
या मोबाईलन माणसाशी नातं खरखुर जडवलंय
काही घडवलंय तर काही बिघडवलंय.....

मूळ स्वभाव जाईना

साक्षी हसबे : अंतिम वर्ष बी फार्म

तळ्याकाठी खेळताना
विंचू पाण्यात पडला
मरणाच्या भयाने
धाय धाय रडला

पाण्यातले प्राणी
सावध झाले सारे
दया आली त्यांना
म्हणती वाचुया रे

विनंती ऐकून साऱ्याची
बेडूक राजी झाले
पाणी आणि जमिनीवर
त्याची सत्ता चाले

विंचवाचे बिऱ्हाड घेऊन
सफर झाली चालू
पडशील बाबा गच्च धर
मुळीच नको हलू

काठ पाहून तळ्याचा
वाचण्याची खात्री झाली
उपकाराची जाणीव
एकाएकी विसरून गेली

पाठीवरून उतरताना
नांगी शांत राहीना
दणका मारला बेडकाला
मूळ स्वभाव जाईना

सावित्री माईची थोरवी

क्रांती कांबळे : द्वितीय वर्ष एम फार्म

सावित्रीईची थोरवी सांगते
एका मैत्रिणीनों ध्यान देऊनी
जोतिबांची ज्योत सखी ती
त्या ज्योतिने उजळल्या लाख लाख ज्योती
घेऊन अंगावरती दगड, गोटे, शेण न माती धर्ममार्तडांच्या
शब्द प्रहराची झेलत होती पाती
किती वर्णावी तिच्या शौर्याची अन् धैर्याची गती
आदर्श ती स्त्री शिक्षिका, आदर्श पतिव्रता
आदर्श ती प्लेग साथीत सेवा करणारी माता
अनाथांची आई झाली सावित्री माय
माझे नमन तुजला तू झालीस सर्वांची माय
हात घेऊनी हातामध्ये जोतिबा सावित्रीच्या साथी
उभे छत्र हे सदा दिनदुबळ्यांसाठी
ग्रह, तारे आहेत तोवर दिपस्तंभ ते आमच्यासाठी
नाव तयांचे आबाधित ठेऊया झिजून सत्यासाठी
तन मन आणि धन अर्पणी उभा केला ज्ञानसागर
पिऊनी पाणी तयांचे गर्जले सिंह चौफेर
विनम्रभावे टेकूया माथा आपण सर्वांनी
वाहुनी फुले समतेची गाऊ थोरवी सावित्रीमाईची

अधुरे प्रेम...

अक्षय ढोले : द्वितीय वर्ष एम फार्म

कॉलेजच्या जिऱ्यावरती तिची माझी
ती एक खास भेट होती
काळोखा संपवणारी ती एक पहाट होती
हरवलेल्या आयुष्याची पुऱ्हा एका घावलेली
सुंदर वाट होती
ही तर एका अधुऱ्या प्रेमाची सुरुवात होती,

कधीही न जपलेली नाती, पुऱ्हा जपावीशी वाटली
तिच्याबरोबर पुढच्या आयुष्याची स्वप्नेही बांधली
उघड्या डोळ्याने स्वप्ने बघणारी ती एक रात्र होती
ही तर एका अधुऱ्या प्रेमाची सुरुवात होती,

कल्पनेच्या विधात जगताना राहिले नव्हते भान
कि, समाज पण असतो आपल्या जगण्याचा भाग
का पण माहिती नाही, समाजाला प्रेमाबद्दल नेहमीच
असतो राग
अधुरेच राहिले ते प्रेम, कारण वेगळी होती तिची माझी
जात.

उगीच नसते समाजाच्या तराजूत, पैसा, प्रतिष्ठा, सत्ता
यांना झुकते माप,
तुम्ही आम्ही केलेल प्रेम ते एक म्हणजे असते पाप,

पैसा, सत्ता, प्रतिष्ठा, याच्या किंमतीवर
प्रेमाची काढलेली ती एक औकात होती,
हि तर एका अधुऱ्या प्रेमाची सुरुवात होती
कॉलेजच्या जिऱ्यावरती तिची माझी ती एक खास भेट
होती.

मैत्री

अक्षय ढोले : द्वितीय वर्ष एम फार्म

मैत्री प्रथम स्वतःशी असावी
स्वतःच्या गुणांशी असावी,

आपल्या स्वतःच्या अस्तित्वाशी असावी
मैत्री स्वतःच्या अंतर्मनाशी असावी,

मैत्री स्वतःच्या आरोग्याशी असावी
माझे सुंदर, अबोल, अबोध, अलवार
अस्तित्व अखंडीतपणे मलाच प्रथम जपायचे आहे
या जाणिवेशी असावी,

मैत्री जीवनातल्या चैतन्याशी असावी
मैत्री स्वरूपाशी अन् स्वानंदाशी असावी,

मैत्री सर्व नात्यांशी असावी
मैत्री हळूवार भावनाशी असावी,

मैत्री उगवत्या तेजोमय सूर्याशी असावी
मैत्री आनंद पसरवणाऱ्या टिपूर चांदण्याशी असावी,

मैत्री आपल्या उत्कट भव्य ध्येयाशी असावी मैत्री
हिमालयासारख्या उत्तुंग मुल्यांशी असावी.

आई

स्वरूप कुंभार : द्वितीय वर्ष फार्म डी

नऊ महिने सोसून वेदना
जन्म दिलास तू मला,
तळहाताचा करून पाळणा
जोजवलंस या बाळाला.

चिमणीसारखा घालूनी चारा
वाढविलेस तू या लेकराला,
पंखात देऊनी उनारा
जपलेस तू या पाखराला.

शिकवूनी चार अक्षरे
शहाणे केलेस तू या वेड्याला,
आई नाही फिटणार
तुझे उपकार याजन्मी मला.

लढाई...

श्रुतिका चव्हाण : द्वितीय वर्ष बी फार्म

फुलाने अपेक्षा केली का कधी
काटयाकडून आधारची ?

जमिनीने कधी वाट पाहिली का
आभाळाच्या सावलीची ?

किनाऱ्याला वाटली का
कधी भिती समुद्राच्या पाण्याची ?

कधी वाऱ्याने संगत धरली का
शेवटपर्यंत पाचोळ्याची ?

अशीच लढाई आहे हो
आपल्या एका जीवनाची,

फक्त एकट्यानेच लढून
आहे ती जिंकायची...!

समज गैरसमजूतीचा

सानिका धुमाळ : द्वितीय वर्ष बी फार्म

वर्षा दीड वर्षापूर्वी भेटली होती ती
रंगाने गोरी नव्हती पण दिसायला सुंदर होती ती
तिच्याबद्दल मी घरी सांगितले
पण घरच्यांना ते नाही आवडले

परंतु ज्या दिवशी घरी आणली
मला त्या दिवशी थोडी भीतीच वाटली
नशीब सर्वांनाचा ती आवडली होती.
कारण माझी निवडच तशी होती

घरच्यांनी आरती ओवाळून स्वागत तीच केलं.
मला वाटलं जसं मी आयुष्यात काहीतरी कमावलं
कॉलेजला येताना सोबतच असायचो
तिला सोबत न होता कधी येत नसायचो

सकाळच्या गुलाबी थंडीत कॉलेजला येताना
सगळ्यांचा नजरा आमच्याकडे असताना
हातात हात घालून सोबत यायचो जायचो
दिवस-रात्र मी तिच्याच आठवणीत असायचो

कधी रुसायची नाही, कधी रागवायची नाही
तिच्या सारखी दुसरी कोणी मला भेटलीच नाही
तुम्ही बोलत असाल अशी आहे तरी ही कोण ?
अहो! माझी सायकल तुम्हांला वाटलं कोण ?

मन

श्रद्धा कांबळे : द्वितीय वर्ष एम फार्म

मन हळव पाखरु
घायाळ लेकरु
मन आनंदाचे उधान
येईल मायेला आदान
मन शंकेचा कहर
कधी शब्दाचे बनेल जहर
मन दुःखाचे कारण
मांडेल पोथी पुराण
मन आसवांचा महापूर
निघेल सत्याचा सुर
मन नाजूक घरटे
कधी हळुवार चोरटे
मन प्रेमाचे आगर
दयेचा सागर
मन क्षमाशील
शहाणे दरयादिल
मन अमृताचा प्याला
कधी बनेल कोणाचा चेला
मन भारी अहंकारी
स्वार्थाची देईल कुकारी

मन रागाने लाल
करील शरीराची पाल
मन ज्ञानाची चाळण
सुविचाराने घ्यावे गाळुण
मन निरागस कोमल
जसे सुंदर श्यामल
मन करी दुसऱ्याचा द्वेष
पांघरुन माणसाचा वेष
मन आशेचा किरण
बनवा कष्टाचे सारण
मन आयुष्याचे गाऱ्हाणे
छान गाईल तराने
मन शंकेच निरसन
करा योगा शिरसाशन
मन ठेवावं छान
लागु देऊ नये घाण
मन शीतलतेचा चांद
घाला संयमतेचा बांध

मैतर

विश्वजीत कदम : अंतिम वर्ष बी फार्म

कशी जालीम ही वाट,
जीवनाची खडतर....
सारे रस्ते सराटले,
नसे दुःखांना आवर....

सरेना परवास,
तग धरेना हा धास....
मन् शोधे सभोवार,
लागे नयनांना आस....

कुठे शोधू, त्या जीवाला,
कोण सांगेल आढळल....
कुठे हखला माझा,
जीवाभावाचा मैतर

सिध्दीमार्ग

आदित्य : तृतीय वर्ष बी फार्म

आज बळ तुझ्या पंखांमध्ये
तू स्वतः भरावे,
जीवनात ह्या थोडे तू
इतरांचे दुःख सहन करावे,
स्वप्न सारे पार करूनिया
जीवनासी शेवटी काय उरावे?
मिळवीत जा यश तू
वेगाने वाऱ्याच्या सारे,
कधीतरी यशाचा पाठलाग
करताना दमून जाचील कारे?
तुझ्या परिचयाचा आज
प्रश्न साऱ्यांना पडावा,
गेलेला भूतकाळही, वर्तमान
तुझा पाहुनिया रडावा.....

न असावी चाल तुला भीती
तू खोल आज एक नीती,
खोल आज तुझे पंख,
मार तू प्रतिपक्षींना डंक.
होईल तुला पराजयाचा भास,
भव गरीबांना तू यशाचा घास.
काढशील शोधुनिया तू आज नवमार्ग
पार करूनिया हा सिध्दीमार्ग

बाबा...

श्रुतिका घाटगे : द्वितीय वर्ष बी फार्म

जग दाखवल तुम्ही
खेळायला शिकवल तुम्ही
हातात हात देऊन चालायला शिकवल तुम्ही
मग का बाबा -----

अर्ध्यावरतीच सोडून गेलात तुम्ही
का मग फक्त एवढे क्षण आनंदाचे दिले तुम्ही
एखाद्या मोठ्या जगात मला
मला एकर सोडल तुम्ही,
खुप आठवण येते तुमची बाबा
खर सांगा मला पुन्हा कधी याल का हो
भेटायला तुम्ही.....?

पुनरूत्थान

आदित्य : तृतीय वर्ष बी फार्म

इतके पैसे साठवून
करणार तरी काय,
म्हातारपणी न चालतील तुझे
हात न पाय.
मरणानंतर तुझ्या घेणार
तू कोणता हिस्सा,
न आहे कफणात तुझ्या
पेशांसाठी खिसा
सरणावरी देह तुझा
सुरणावरा घेईल अग्नी पेट,
सर्वाचीच होईल राख..
होईल थोडासा तुला लेट
देह तुझा मरणानंतर
होईल खूप शांत
बघ तू स्वतः
कसा दिसतो तुझा अंत

बाबा

रिया माळी : द्वितीय वर्ष डी फार्म

ध्या नाल्याचे वर्णन करणारे शब्दच
सापडत नाही.
समोरून बघितलं तर काहीच नसतं
मनातल्या मनात सगळं
काही असतं
बाबा
म्हणजे त्या बाभळीवरल्या वेलीसारखं असतो
स्वतः सुकलेला पण पोराना
डोक्यावरचं वाढवतो
स्वतःच अस्तित्व प्रेत जळणाऱ्या चिते
सारखं घेऊन राहतो.
आणि माझी चिमुकली वेल कशी आहे
सारखं सारखं पाहतो.
न कधी ह्याच्या डोळ्यात मला
माया दिसलं प्रेम दिसली न बोलण्यात
दिसलं प्रेम
का बरं हा बाबा खेळत असलं हा
लपवा छपविचा गेम
आई म्हणजे जननी बाबाकडे कोण पाहत ?
सोडताच घर मुलगी प्रेम

वाऱ्यासारखं वाहत
मुलांना फोन, कपडे, बुट, ही चार-चार,
स्वतः च्या बाबतीत मात्र
कसलाच विचार नसतो
खरचं ।
नारळा सारखं असलं हे काळजामध्ये
बसत हे
बाबा म्हणजे दगडाची मूर्ती एकदा
मागून बघा तो ही दाखवतो
प्रेमाची अथांग किर्ती
आई तरी बोलते पण हे कधीच
काही न बोलणार बाभळीसारखं
एकटाच किडणार हे झाड आहे
आपल आयुष्य फुलवणार.

देवा

सानिका धुमाळ : द्वितीय वर्ष बी फार्म

देवा माणूसकीय बळ देरे सर्वांना
नको उपाशी ठेवूंस गरीबाला
अन्याय करतोय रे आपलाच माणूस
शिक्षातरी कशी करू या वेड्याला
सहनच करतेय मी कारण
पर्यायाच नाही या संसाराला
पापाची कर्म फेडायला लावतोस
हे विधीलिखित आहे एवढं सांगून
गप्प मात्र बसतोस,
मनातले दुःख मनातच ठेवतीय रे
मन मोकळं केलं कोणापाशी तर
काय करायचं आता आहे ते आहे
असचं म्हणतात ना सारे
पाशी खंबीरपणे कोणी नाही
तुझ्याशिवाय वशीला लावला
तुझा म्हणून भाकरी मिळत नाही रे कष्टाशिवाय

तो शिवमावळा आहे का ?

आदित्य : तृतीय वर्ष बी फार्म

तो शिवमावळा आहे कारण,
तो शिवमाळ घालतो पण,
तो कट्यावर बसून
आई-बहिणींची छेड काढतो.
मग तो शिवमावळा आहे का ?

तो शिवमावळा आहे कारण,
तो रुद्राक्षाची माळ जपतो पण,
तो घनिष्ठ वागतो.
मग तो शिवमावळा आहे का ?

तो शिवमावळा आहे कारण,
तो शिवगर्जना देतो पण,
तो नेहमी व्यसन करतो.
मग तो शिवमावळा आहे का ?

तो शिवमावळा आहे कारण,
तो शिवरायांची वेशभूषा साकारतो पण,
तो गरीबांवर अत्याचार करतो.
मग तो शिवमावळा आहे का ?

तो शिवमावळा आहे कारण,
पोवाडा गातो पण,
तो जात-पात मानतो
मग तो शिवमावळा आहे का ?

!! मैत्री !!

आकांक्षा शिंदे : अंतिम वर्ष बी फार्म

दूर गेली म्हणून दूरत नसते.
अंतर पडलं म्हणून तुटत नसते:
मैत्री म्हणजे मैत्री असते.

बोलली नाही तर ऊसत नसते.
भेटली नाही तर फुगत नसते.
मैत्री म्हणजे मैत्री

धर्म, जात अन पंथ पाहून वेगळी असते.
निस्वार्थ प्रेमाची शान असते.
मैत्री म्हणजे मैत्री असते.

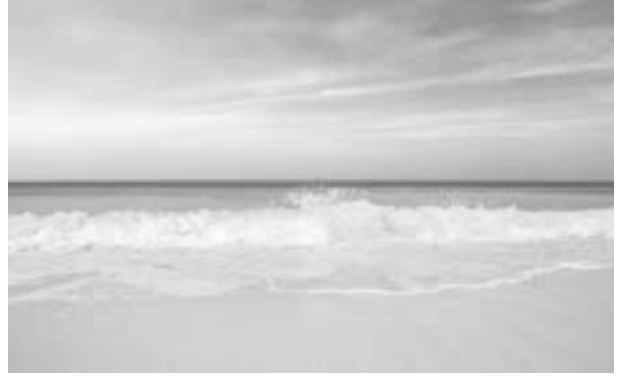
मनातल्या एका'ना' एका शब्दाची जान असते.
ना सांगता दुःखात अन सांगून आनंदात असते.
मैत्री म्हणजे मैत्री असते.

हिन्यापेक्षा पण कठिण असते;
हृदयापासून सूरु होऊन मरेपर्यंत असते.
मैत्री म्हणजे मैत्री असते.

समुद्र किनारा.....

ऋतुजा पाटील : अंतिम वर्ष बी फार्म

वाहतो पाण्याचा झरा, वाहतो थंड वारा
पाहून असा नजारा
आठवतो समुद्र किनारा....

समुद्राच्या किनारी रुतलेली अखंड वाळू
झोपले त्यावरी कधी,
वारे जणू आई मायाळू.....

संध्याकाळाच्या वेळी सूर्य जणू पाण्यात बुडे
संध्याकाळाच्या या दृश्याने, थवा पक्षांचा उडे.

दिवसानंतर रात्र संपूनी
रात्रीनंतर दिवस संपूनी
पाहून असा नजारा
आठवतो समुद्र किनारा.....

कोल्हापूर....

ओंकार पाटील : द्वितीय वर्ष बी फार्म

खळखळत्या जीवनाचा निर्झर कोल्हापूर
मनातल्या माणूसकीचा पाझर कोल्हापूर
रंकाळ्याचा बारा कोल्हापूर
पन्हाळ्यावरच्या धारा कोल्हापूर
खासबाग येथील कुस्ती कोल्हापूर
जेवल्यानंतरची सुस्ती कोल्हापूर
चप्पलेपासून फेट्यापर्यंत मातीचा सुगंध कोल्हापूर
मनाने, शरीराने, आत्म्याने बेधुंद कोल्हापूर
पांढऱ्या रस्स्यातले मटण कोल्हापूर
मिसळीचे वाटण वाटण कोल्हापूर
विन्या, दिन्या, मिन्या, किश्या, गोट्या, कोल्हापूर
शिल्पगमहालं प्रेम कोल्हापूर
राजकारणातील गेम कोल्हापूर

शाहिराचा बाज कोल्हापूर
गळ्यातला साज कोल्हापूर
दादा कोंडकेचे माप कोल्हापूर
ऊसाचा रस कोल्हापूर
सुरेश वाडकरांचा गळा कोल्हापूर
मातीमध्ये पसरलेल धोंगडं कोल्हापूर
देवल कलबचे क्लासिकल कोल्हापूर
न्यू पॅलेस, शालिनी पॅलेस, बावडा पॅलेस कोल्हापूर
मेरी मधुमाला का नूर कोल्हापूर.
क्षणोक्षणी जिथे जिथे खरोखर,
घडले शाहु राजे ते आमचे कोल्हापूर
हो नाद खुळा कोल्हापूर..
जगात भारी आमचं कोल्हापूर.....

The Blossom of VIPR.....

Pharमांकुर
2024

तुझ्या मैत्रीची साथ

सिध्दी माळी : द्वितीय वर्ष डिप्लोमा

निशब्द भावनेला
स्पर्शाची साथ,
हळव्या मनाला
आसवांची साथ,
उधाण आनंदाला
हास्यांची साथ,
तशीच असू दे माझ्या
जीवनाला
तुझ्या मैत्रीची साथ....

आई - बाबा

स्नेहल गोरड : द्वितीय वर्ष बी फार्म

आयुष्याची स्वप्ने पाहताना,
वास्तवाला कधी विसरायच नसतं.
गुलाबाला स्पर्श करताना,
काट्यांचं भान मात्र ठेवायच असतं.
जीवन हे शुन्यातुन उभं करायचं असतं.
आणि
आई - वडिलांचे त्रक्रण फेडल्याशिवाय,
मरायचं नावसुद्धा घ्यायचं नसतं

कातरवेळ ...

समिक्षा लोखंडे : अंतिम वर्ष बी फार्म

सूर्य आणि समुद्राच्या भेटीचा काळ,
दिवसभराच्या आशा, निराशेची ही कातरवेळ...

सूर्य किरणांसोबत अस्पर्शित मेघांच्या छटा
या लुप्त प्रकाशातही पक्षी शोधतात नवी दिशा...

आयुष्याच्या दोन वेळेची सुरु भागीदारी या काळी
श्वेत मेघाला जशी केशरी लाल किरणे जाळी...

येणाऱ्या काळोबासोबत कटुगोड आठवणींची गर्दी
दिवस्वप्नात निद्रिस्त मनाला मिळते, वास्तवाची वर्दी...

स्वतःला सांभाळून घेण्याच्या जाणिवेचा काळ
मन हेलावनारी, तरीही बळ देणारी आयुष्याची कातरवेळ

मैत्री

अनिकेत रणशिंग : द्वितीय वर्ष बी फार्म

आज खूप दिवसानंतर मी
या विषयावर विचार केला
नाव मनात घेताच मनाचा सगळा थकवाच गेला,
न रक्ताचं नातं न कुठल्याही फॅनच पानं,
पण दळलं तर खूपच दळण दळतं हे जातं.
मैत्री...

मैत्री म्हणजे किती छान जिव्हाळा असतो,
ज्यामध्ये कधी काहीच खोट नसते
न कुठलंही बंधन, न कुठलंही वंदन,
फक्त असते मजा करण्याचं अंगण
मैत्री....

मैत्री म्हणजे असतं गवताला पाणी,
नसलं आयुष्यान तर वाटत दुष्काळावाणी,
यामध्ये आहे खूपच निराळं प्रेम,
असाच आहे मैत्रीचा हा सुंदर गेम.

जपून टाक पाउल..

स्नेहल कदम : द्वितीय वर्ष बी फार्म

जपून टाक पाउल.....
इथे प्रत्येक वाट आपली नसते
जपून ठेव विश्वास
इथे प्रत्येक माणूस आपला नसतो
जपून घे निर्णय
इथे प्रत्येक पर्याय आपला नसतो
जे भांडल्यावर आधी क्षमा मागतात,
त्यांची चुक असते म्हणून नव्हे,
तर त्यांना आपल्या माणसांची पर्वा असते म्हणून...
जे तुम्हाला मदत करायला पुढे सरसावतात
ते तुम्हाचे काही देणे लागतात म्हणून नव्हे,
तर तुम्हाला आपलं मानतात म्हणून....

आई आणि बाबा...

शिवानंद लंबे : द्वितीय वर्ष बी फार्म

आई तुळशी समोरचा दिवा असते
बाबा त्याचा मंद प्रकाश असतात
आई अंगणातील रांगोळी असते
बाबा त्या रांगोळीतला रंग असतात
आई देवासमोर लावलेले
निरांजन असते
बाबा त्याची ज्योत असतात
आई घरभर पसरलेला धूम असतो
बाबा त्यातील सुगंध असतात
आई मनावरचा संस्कार असते
बाबा ते घडवणारे असतात
आई आयुष्याची वाट असते
बाबा त्या वाटेवर चालवणारे असतात
आई एक वाक्य असते
बाबा वाक्यातील शब्द असतात
आई एक कविता असते
बाबा त्याचा भाव असतात
जिद म्हणजे काय हे आई असते
मनातला विश्वास म्हणजे बाबा असतात
आई हे जग असते
बाबा हे जणू सारे विश्व असतात....

गुरुचरण

अंकिता मंडळ : अंतिम वर्ष बी फार्म

गुरु महिमा फार थोर
तया वर्णन्या कमी पडे शब्दांचा पुर

आईचे धरुनी बोट, गुरुंची चाळूनी वाट
न कळे विद्यार्थ्यांसी केंव्हा होई ज्ञानमयी पहाट

सुकलेल्या रोपासी गुरुमुळे येई ज्ञानरुपी बहर
विद्यार्थ्यांचे संपूर्ण यश गुरुचरणी बहाल

जेव्हा मिळे गुरुच्या कौतुकाची थाप
न उरे विद्यार्थ्यांच्या आनंदाने माप

गुरु केशवाने अर्जुनासी नेले तरुण
जगी थोर असे ते गुरुचरण

कठोरही आणि कोमलही असे तयाचे मन
आजन्मी न फिटे गुरुचे ऋण

कारण तू घरीच असते

जान्हवी पाटील : अंतिम वर्ष बी फार्म

आज बंटीची बस येणार नाही.
मला वेळ नाही.
त्याला शाळेतून तूच आण
कारण तू घरीच असते.

माझा मोबाईल चार्जर सापडत नाही,
Battery low आहे.
तुझा चार्जर मला दे.
कारण तू घरीच असते.

मला Office ला जायचे आहे.
आधी पेपर मला दे
तू नंतर वाच.
कारण तू घरीच असते.....

ऑफिसात काम खूप आहे.
उद्या पिंगीची exam आहे.
तिचा अभ्यास तूच घे.
कारण तू घरीच असते.

बंटी-पिंगीची अंधोळ,
त्याचा डबा, माझा नाश्ता,
तयारी आधी करत जा
तुझी घाई मध्येच कशाला
कारण तू घरीच असते.....

Office मध्ये work load आहे
मुलांच्या Parents Meeting ला
मला जमणार नाही
तुच attend कर
कारण तू घरीच असते.

मुले शाळेतून आल्यावर आज पावभाजी कर
पिंगीचा वाढदिवस आहे ना!
आराम तर रात्री ही होईल
जमलस तर केक पण कर
कारण तू घरीच असते.....

जाऊ कुठे मी ?

गायत्री नामदास : अंतिम वर्ष बी फार्म

इमारतींच्या जगामध्ये राहू कसा मी
जंगल होते घर माझे
इथे हरवून गेलो मी.

फिरतीय किती दिवस झाले
कुंड्यांशिवाय झाडे नाही.
आठवतय ते घरटे माझे
इथे भव्य वडाच्या पारंब्या नाही.

कालच गेली एका ठिकाणी वाहिले मी डोळ्यांनी
माझ्याच सारखे दिसणारे चित्त होते भिंतीवरुनी
विचार केला खूप तरी सुत्त काही जुळेना
माणसांच्या या जगात झाडे काही उरेनात

शेवटी एका उंच इमारतीवर कोपरा मला मिळाला
पाहून मला बालमितीचा आनंद काही वेगळा
बांधले मी छोटे घरटे राहायचे इथे ठरविले
काळ बदलत चालला आहे हे मला समजले

छत्रपती संभाजी महाराज

आशा यादव :
अंतिम वर्ष बी फार्म

झुकला नाही कोणापुढे
ती शिवरायांचा छावा
नडले ते तलवारीने तर
कधी भिनवला शिवरायांचा गनिमी कावा...

प्राण आले काकुळतीला पण
कोणासमोर झुकले नव्हते
अहो झुकेलही कसे सांगा
ते पण शिवरायांचेच पुत्र होते....

रणभूमीही थरथरली होती
झुंज त्यांची बघताना
अहो जिथे शत्रूनेही मुजरा केला
धैर्य त्यांचे बघताना....

अभिमान वाटतो आम्हाला
की ते महाराष्ट्राचे भुषण होते
वडिलांच्या पावलावर पाऊल ठेवणारे
ते आमचे राजे छत्रपती संभाजी होते...

प्राण झेलले निधड्या छातीवर
पण कधीच झुकवल्या नाही नजरा
या भूमीवर जन्म घेतला
असे राजे संभाजी यांना मानाचा मुजरा.....

The Blossom of VPIR.....

Pharमांकुर
2024

मैत्री

प्रतिक्षा फल्ले : अंतिम वर्ष बी फार्म

शब्दांतून क्वचितचं व्यक्त होते
कृतीतूनच दिसून येते

नकळत आयुष्याचा अविभाज्य भाग असते
अनेक कर्म कांडांचे मूळ असते

प्रत्येक गोष्ट हसण्यावारी नेते
संकटांमध्ये नेहमीच साथ देते

मस्ती आणि मस्करीत कायम असते
कोणत्याही अडचणीचे फुकटचे सल्ले असते

Family पासून दूर Family असते
आयुष्यातला अविस्मरणीय काळ असते

अनोळखी व्यक्तींसोबत कायमची झालेली ओळख असते
नेहमी एकमेकांना जपणारी, जगवणारी 'मैत्री' असते...!

जीवनाचा सार

सिद्धेश घाडगे :
अंतिम वर्ष बी फार्म

जन्माला आला आहेस
थोडं जगून बघ
जीवनात दुःख खूप आहे
थोड सोसून बघ

चिमूटभर दुःखाने कोसळू नकोस
दुःखाचे पहाड चढून बघ
यशाची चव चाखून बघ
अपयश येतं निरखून बघ

डाव मांडण सोपं असतं
थोड खेळून बघ
घरटं बांधण सोप असतं
थोड मेहनत करून बघ

जगणं कठीण मरणं सोपं असतं
दोन्हीतल्या वेदना झेलून बघ
जीणं मरण एक कोडं असतं
जाला-जाता एवढं सोडवून

The Blossom of VIPR.....

Pharmanikur
2024

आव्हान

करुणा गिरवे : तृतीय वर्ष बी फार्म

छळून घ्या संकटांनो,
संधी पुन्हा मिळणार नाही,
कर्पूराचा देह माझा,
जळुन पुन्हा जळणार नाही

साहेब मी आनंदाचे तुमचे वर्मी घाव
असाच नेईन किनाऱ्याशी चुकलेली नाव
मार्ग बिकट आला तरी मागे मी वळणार नाही

निराश मी होणार नाही, झुंजता तुमच्या सेव
मनी माझ्या जागतील आकांक्षांचे लाख दिवे
वेदना झाल्या तरीही अश्रू मी गाळणार नाही

आव्हान माझे तुम्हाला चालून या माझ्यावरी
धैर्याची कट्यार माझी पाजळी तुमच्यावरी
संकटानो सावधान गाफील मी असणार नाही

आयुष्यात नेटवर्क..

ऋतुजा पाटील : अंतिम वर्ष बी फार्म

आयुष्यात नेटवर्क..

Outdated झालेलं आयुष्य सारं
स्वप्नही Download होत नाही
इमोशन्सला Virus लागलाय
दुःख Send करता येत नाही

रेंज गेलेल्या मोबाईलसारखे होतात सगळे शांत
हँग झालेल्या पिसी सारखे सगळे आहेत निवांत

आमची ही पिढी भलतीच Cute
कॉन्टॅक्ट लिस्ट वाढत जाते
संवाद होतात Mute.

तुटलेली मने जोडनारा इंटरनेट वर धागा नाही
एखाद्याचा चेहरा वाचून समजतील
एवढा कोणाला वेळ नाही

इंटरनेट बनले सगळ्या जगाची भूक
रक्ताच्या नात्यांनाही लागते आज
व्हॉट्सअप अन् फेसबुक...

फार्मसी

करुणा गिरवे : तृतीय वर्ष बी फार्म

Pharmacy ही field. आहे खुपचं खास
उभे राहावे लागते इथे पाच-पाच तास
९-५ इथे सगळेच असतात Busy
जितकं दिसत तितकं नाही Easy

Tablet, formulations आहेत Pharmacy ची जान
Teacher ने question विचारताना सगळे घालतात
खाली मान

Apron आणि cap आहे Pharmacy ची शान
ते नसेल तर Practical ला होतो मोठा ताण

Pharmacy च पारडं MBBS पेक्षा जड हे मात्र खरे
जर medicines नाही बनल्या तर patient
कसं होणार बरं
म्हणतात लोक Pharmacy करून
Medical च टाकणार ना राव
पण त्यांना काय माहीत आम्ही कधीच
कमी करणार नाही भाव

अशक्य स्वप्न

श्रावणी आनुरे : प्रथम वर्ष डी फार्म

जे अशक्य वाटतंय ते स्वप्न मला पाहायचंय
ज्या शत्रूचा कुणी पराभव करू शकत नाहीय
त्या शत्रूला मला हरवायचंय
कुणालाही सहन होत नाही ते दुःख मला सहन करायचंय
ज्या ठिकाणी धाडसी माणसं जाळ्याचं धाडस करत
नाहीत त्या ठिकाणी जाऊन मला धावायचंय
ज्या वेळी माझे बाहू थकलेत पाय थकलेत शरीर
थकलय त्यावेळी मला समोर एव्हरेस्ट दिसतंय
त्यावेळी मला माझ एक एक पाऊल
त्या एव्हरेस्टच्या दिशेने टाकायचंय
तो आवाक्याबाहेर असणारा तारा मला गाठायचंय
तो किती दूर आहे तो कोणत्या ठिकाणी आहे याची
मला काहीच फिकीर नाही,
त्या ताऱ्याचा शोध मला घ्यायचाच
मला सत्यासाठी झगडायचंय संघर्ष करायचंय .
कुठलाही प्रश्न त्यासाठी विचारायचा नाहीय
कुठलाही थांबा घ्यायचा नाहीय
माझी नरकात जाण्याचीही तयारी आहे पण त्याला
कारण स्वर्गीय असल पाहिजे

माय बाप हो तुमच्या साठी काय पण !

करुणा गिरवे : तृतीय वर्ष बी फार्म

बाप काढलास घराबाहेर
दारात रडते आई पण,
बायकोला मात्र रोज म्हण्यालास
तुमच्या साठी काय.....
पण जरा तुझ्या माईचे आठवून बग दिवस,
लेकाच्या आवाला पोटाला किती उले ते नवस
इकडुन तिकडुन तिच्या नवसाला देव सुद्धा पावला,
तुझ्या सारखा हिरा तिच्या पदरामध्ये घावला
लहान पणी माय तुला शेतात न्यायची,
तुला ऊन लागू नये म्हणून स्वतःच्या
पदराची सावली धरून रहायची
तुला भूख लागल्यावर तु टाय, टाय रडायचास
आणि मायच दुध संपल्यावर तिच रक्त सुद्धा वडायचास
रक्त पिऊन पोसलास लेका त्या खुनाचा तरी ठेव मान,
पवित्र अशा मातेचा करू नको अपमान
आता फक्त एक कर त्या दारातल्या
माईला घरात तेवढा आण,
किती दिवस जगणार लेका झाडावरच पिकल पान
तु गोड धोड खा
पण त्या माईला शिई भाखर तरी वाढ,
आणि भाखर वाढवला बायको आडवी आली

तर तीला घराबाहेर काढ
तु अंधळा नाहीस पांगळा नाहीस
तुला तुझीच नाही किंमत
नवरा माय बापाला सांभाळती म्हणून कायम घर सोडून
जाण्याची कोणात्याच बायकोत हिंमत
देवा सारखा बाप तोही सोडलास वाऱ्यावर
तुझ्या शिक्षणासाठी त्याने किती सावकार उपसले होते.
त्याचा इतभर जमीनीसाठी पाठीत
किती कुरे सुपलसे होते
तुला नोकरी लागली होती तेव्हा
बापाने वाटली होती गावभर साखर,
आज दुदैवाने त्याच्या ताटात नाही शिळी चतकोर भाखर
तु शांत जगावस म्हणून बाप राब राब राबतोय,
तु शांत झोपारस म्हणून बाप रातभर देवळात जागतोय
माणूस जितका चंद्रावर गेलाय तितकाच गेलान खोल,
जगातील अनोखी संस्कृतीचा घरातच ढळलाय तोल
दुधागत आटुन गेलेत माय बाप
त्याच्या संसारवर उरले नाही सायपण,
खंर माणूस असाल ना तर
मायच दर्शन घेऊन म्हण
माय बाप हो तुमच्या साठी काय पण...

सुख कशात असत ?

स्वाती मड्डितोट : अंतिम वर्ष बी फार्म

सुख आईच्या मायेत असत
सुख तरुणाच्या छायेत असत

सुख धरणीच्या पोटात असत
सुख पाखरांच्या ओठात असत

सुख झुळझुळत्या पाण्यात असत
सुख कोकिळेच्या गाण्यात असत

सुख कवितेच्या पानात असत
सुख हिरव्यागार रानात असत

सुख देवाच्या चाकरीत असत
सुख कष्टाच्या भाकरीत असत

जीवनाचा अर्थ

सार्थक बेलवडेकर :
द्वितीय वर्ष डी फार्म

जन्माला आला आहेस
थोडं जगून बघ
जीवनात दुःख खूप आहे
थोड सोसून बघ

चिमूटभर दुःखाने कोसळू नकोस
दुःखाचे पहाड चढून बघ
यशाची चव चाखून बघ
अपयश येतं निरखून बघ

डाव मांडण सोपं असतं
थोड खेळून बघ
घरटं बांधण सोप असतं
थोड मेहनत करून बघ

जगणं कठीण मरणं सोपं असतं
दोन्हीतल्या वेदना झेलून बघ
जीणं मरण एक कोड असतं
जाता-जाता एकदा सोडवून बघ

स्वामी विवेकानंद

सौरभ चौगुले : द्वितीय वर्ष एम फार्म

स्वामी विवेकानंद हे एक विचारवंत होते. त्यांचे खरे नाव नरेंद्र असे होते. त्यांचा जन्म १२ जानेवारी, १८६३ रोजी कोलकाता येथे झाला. त्यांचा जन्म दिवस हा राष्ट्रीय युवा दिवस म्हणून साजरा केला जातो. ते लहान असताना त्यांचा इतिहास, साहित्य अशा अनेक विषयांची रुची होती. त्यांना संगीत शास्त्राचीही जाण होती. १८८४ मध्ये ते बी. ए. परीक्षा उत्तीर्ण झाले. त्यांचे वडील न्यायालयात वकील होते. आई भुवनेश्वरी धार्मिकवृत्तीच्या होत्या.

स्वामी विवेकानंदाचे गुरु रामकृष्ण परमहंस होते. स्वामी विवेकानंद गुरुकुलात असताना रामकृष्ण परमहंसांनी आपल्या सर्व शिष्यांना बोलावले व त्यांना एक काम सांगितले. ते काम असे होते की, आपल्या घरातून प्रत्येकाने तांदूळ चोरून आणावयाचे होते. पण ते चोरताना कुणी पाहिले नसले पाहिजे. असे रामकृष्ण परमहंसांनी अट घातली होती. पण ती अट जरा विचित्र वाटली, पण गुरुच्या पुढे कोणीच काही बोलले नाहीत व सांगितलेले काम करण्यासाठी प्रत्येक शिष्य आपल्या घरी निघून गेले.

सर्व शिष्य काही वेळानंतर आपल्या घरातून शिंदोरीमध्ये तांदूळ घेऊन आले. प्रत्येक शिष्याच्या चेहऱ्यावर आनंद होता. कारण आपण आपल्या गुरुचे काम आपण पूर्ण केले. त्यावर रामकृष्ण परमहंसांनी सर्व शिष्यांना विचारले की, 'तुम्हाला तांदूळ चोरताना कुणी पाहिले तर नाही ना.' तेव्हा सर्वांनी सांगितले की, 'आम्हाला तांदूळ चोरताना कुणीही पाहिले नाही. या सर्वांची विशेष काळजी घेतली आहे.' तेव्हा त्यांच्यामध्ये एक शिष्य होता त्याची शिंदोरी खाली होती. तेव्हा परमहंसांनी त्याला विचारले, 'तू खाली हात का आलास.' त्या वेळी तो शिष्य म्हणाला, 'स्वामी मी तांदूळ चोरण्याचा खूप प्रयत्न केला, पण मला

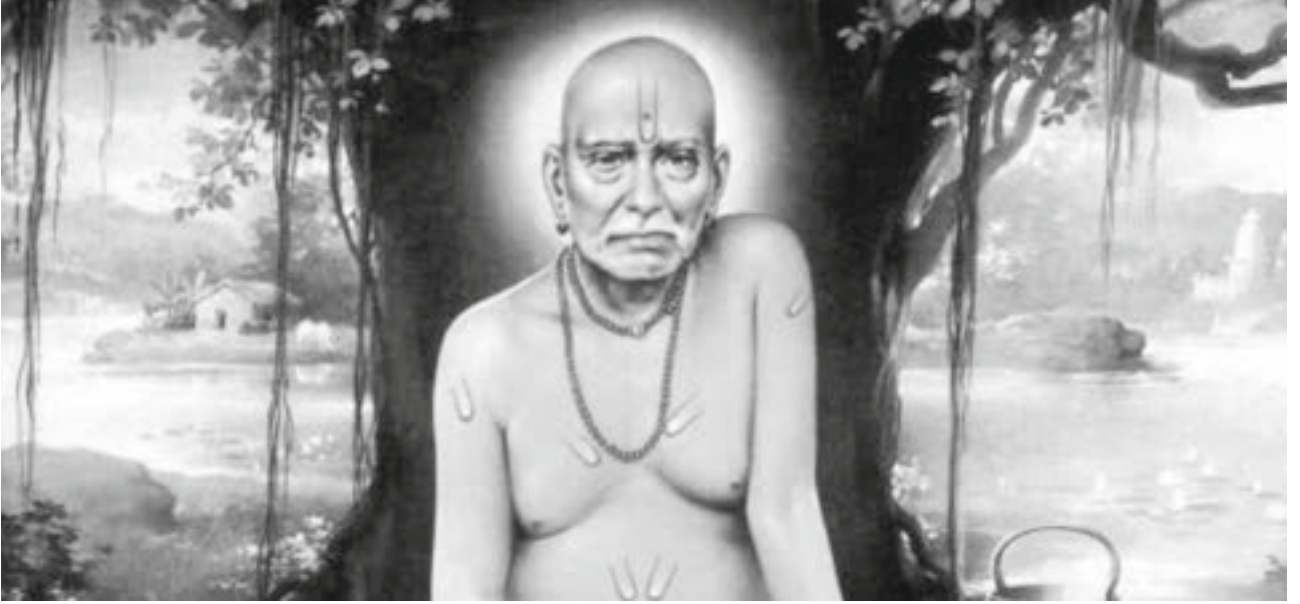
प्रत्येक वेळी असं वाटायचं की, मला तांदूळ चोरताना कुणीतरी पहात आहे. म्हणून मी चोरी केली नाही.' ते उत्तर ऐकून रामकृष्ण परमहंसांना समाधान वाटले व त्याच्या चेहऱ्यावरचा आनंद पसरला व त्यांनी सर्व शिष्यांना सांगितले की, 'नेहमी तुम्ही सर्व जगाला फसवू शकता पण स्वतःला फसवू शकत नाही.' त्यावर परमहंस आपल्या शिष्यांना सांगत होते, नेहमी एक गोष्ट लक्षात ठेवा, जेव्हा तुमच्या हातून चुकीची गोष्ट घडेल तेव्हा तुम्ही जगाला फसवू शकता, पण स्वतःला नाही. म्हणून तुम्ही वाईट गोष्ट करताना तुम्हाला तुमच्या आतमधून कोणीतरी बघत आहे, तेव्हा जो शिष्य खाली शिंदोरी घेऊन येणारा दुसरा तिसरा कोणी नव्हता. तो शिष्य होता, स्वामी विवेकानंद. तुम्ही नोकरदार, विद्यार्थी किंवा व्यवसायिक असला, तेव्हा तुम्ही कोणतं तरी काम करत असता, त्या वेळी तुम्ही अडगडम करत असता तर तुम्ही जगाला नाही तर स्वतःला फसवत असता. त्या वेळी येथून पुढे कोणतेही काम करत असाल तेव्हा स्वामीजींची ही गोष्ट आठवा की कोणतेही काम करत असताना मला कोणीतरी पहात आहे. त्या वेळी तुमच्या हातून वाईट कर्म घडणारच नाही. तेव्हा तुमच्या आयुष्यात झपाट्याने प्रगती होईल, तेव्हा तुमच्या आयुष्याचे सुख, समृद्धी, ऐश्वर्य नांदेल आणि जे काही तुम्ही कार्य कराल ते चांगलेच असेल व तुमची प्रगती झपाट्याने होईल. निसर्ग नियमाने तुम्हाला त्याचे फळ चांगलेच मिळेल व सर्व सुख तुमच्या पायाशी लोळण घेईल.

अशा तऱ्हेने सर्व शिष्यांपैकी सर्वात बुद्धिमान, हुशार असे स्वामी विवेकानंद होते. त्यांनी भाषणाची सुरुवार बंधुभगिनी अशी करून सर्व जगाचे मन जिंकले. तसेच तरुणांना चला, उठा! जागे व्हा. आपले ध्येय प्राप्त होईपर्यंत थांबू नका, असे सांगितले. अशा अनेक सर्व विचारांनी तरुणांच्या गळ्यातील ताईत बनले. त्यांनी एकदा वाचलेल पुस्तक परत पुन्हा वाचायची गरज पडत नव्हती. इतके बुद्धिमान होते. त्यांची साधी रहाणी, उच्च विचारांनी ते प्रेरित होते. अशा तऱ्हेने स्वामी विवेकानंद चरित्रवान, सत्वशीला तेजस्वी महान व्यक्तिमत्त्व होते.

ब्रम्हांडनायक

अक्षय पवार : प्राध्यापक

दिगंबरा दिगंबरा श्रीपाद वल्लभ दिगंबरा

स्वामी माझे दत्तदिगंबर
गुरु माउली स्वामी औदुंबर
तुम्हीच देवा धरती अंबर
तुमची सेवा घडो निरंतर
स्वामींनमुळेच आहे माझ्या जिवनाला अर्थ
जय जय स्वामी समर्थ.....जय जय स्वामी समर्थ
दिगंबरा दिगंबरा श्रीपाद वल्लभ दिगंबरा

स्वामी गाय जाहली मी झाले वासरू
स्वामी माय जाहली मी झाले लेकरू
स्वामी मार्ग जाहला आम्ही वाटसरू
स्वामी अगाध किमया स्वामी कल्पतरू
स्वामी माझा पाठीराखा देई बलसामर्थ्य
जय जय स्वामी समर्थ.....जय जय स्वामी समर्थ
दिगंबरा दिगंबरा श्रीपाद वल्लभ दिगंबरा

का सांगू मी चिंता माझी तुम्हा सर्व जण
संकटात ओठी माझ्या स्वामी एक नाव
शरण आलो मी द्यावा चरणासी ठाव
तुम्हा पाय तरले माझ्या जीवनाची नाव
गुरुचरित्र करता पारायण जीवन होई सार्थ
जय जय स्वामी समर्थ.....जय जय स्वामी समर्थ
दिगंबरा दिगंबरा श्रीपाद वल्लभ दिगंबरा

हिंदी विभाग

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY

हिंदी विश्वाभा

डॉ. अरेहल्ली मंजाप्पा

प्रा. अनिता बंडगर (विभाग प्रमुख)

प्रा. पुनम शेते

प्रा. शिवप्रसाद डोईजड

घर की लाडली!

तृषा सावंत : प्रथम वर्ष बी फार्म

चल रही हूँ उस राह पर, यह जिंदगी जिसकी कोई मंजील नहीं होती।

कभी सोचा है, क्या होता अगर दुनिया में माँ न होती। एक बचपन ही था मेरा जहाँ कोई भी गलती बचपना समझकर माफ किया करते थे। छोटी-छोटी कामयाबी पर बड़ी बड़ी शाबाशियाँ दिया करते थे। बचपन तो गया, जवानी में कैसे जीना है, यह तो सिखाना ही भूल गई मेरी माँ। अब गलतियों पर माफ नहीं करते यह बताना भूल गई माँ। बचपन में पसंदीदा खिलौना टूटने पर रोते थे ना तुम, किसिका खिलौना बनके टूटने पर रोते हो ना तुम। कोई चीज बदली नहीं यार, अब बस तुम अपनी माँ से दूर आए हो, अब इस माँ की लाडली को पीछे छोड़ आए हो, किसी के अकेलेपन में दिए हुए साथ को प्यार समझ बैठे हो। आज याद आने पर भी कॉल नहीं ना कर पाते घर पर गलती से आँसू निकल आते हैं तो, माँ को कैसे लगेगा जीते हो ना इस डर से। जो पिताजी गुस्से में गालियाँ देते थे, डाँटते थे, सच बताओ उनकी एक आवाज के लिए तरस जाते हो ना तुम भी।

बड़े होने के चक्कर में जीना भूल गए हो ना तुम भी आज याद आती है पापा की वह डाँटे, आज समझ आती है उसके पीछे की बातें। कितना मुश्किल होता है प्यार। दिल में बसी बातों को आँखों से होंठों पर न लाना ! पापा, आज समझ में आता है सच में बहुत मुश्किल होता है, एक बाप बनके जीना। सपनों के पीछे भागकर सफर बहुत

किया है सच बताओ पापा को गले लगाने का यह तोहफा किसने किसने पाया है ?

घर छोड़कर जब निकली थी तो आँसू तो आपके भी आँखों में थे। कॉल पर कैसे हो पूछने पर आप भी मन ही मन रोते थे ना ?

कैसे बदला खुद को इतना पापा, एक जमाने में माँ के लाडले तो आप भी थे। आप से बात करते वक़्त आँख में आए आँसू जो छुपा पाए सच में धार माँ की लाडली तो बड़ी हो गई।

जो खाना पसंदीदा ना होने पर घर को सिर पर उठा लेती थी, वह आज माँ की याद में रोते, मेस का खाना चुपचाप खा लेती है। जो खाने पर प्लेट नहीं उठाती थी, आज खुद ही खुद का बोझ उठाने लगी है। घर की लाडली घर को सवारने लगी है।

पता नहीं इस भाग - दौड़ की दुनिया में किससे बाते होगी या नहीं। पर हाँ आज भी खाने से पहले तेरी याद जरूर आती है। इस होटल के पनीर चिकन से अच्छी तो तेरे हाथ की दाल होती है। यहाँ रोटी ज्यादा लेने के लिए कोई जिद नहीं करता। सच कहती हूँ यार, माँ का आँचल छोड़कर देखो, हमसे सच्चा प्यार उसके अलावा कोई नहीं करता।

पापा की छाँव में तो कोई भी जी लेता है, घर से बाहर रहकर देखो जीना क्या होता है।

मुझे कुछ करना है..

तृषा सावंत : प्रथम वर्ष बी फार्म

मुझे कुछ करना है
ऐसे ही नहीं मरना है।
जो आँखे देखती है मेरे कामयाबी के सपने
उन आँखों में खुशियाँ भरना है।
बनकर आग का गोला
दर्या को पार करना है।
सपने बहुत बड़े हैं मेरे
बनकर गिल्हीरियाँ ऊँचे
आसमानों में उड़ता है।
मंजील बहुत दूर है लेकिन
चिंटी बनकर एक-एक कदम
आगे बढ़ना है।
मुझे कुछ करना है
ऐसे ही नहीं मरना है।

जिंदगी

ऋतुजा पाटील : अंतिम वर्ष बी फार्म

ए जिंदगी तू कब तक परीक्षा लेती रहेगी
कभी किसी परीक्षा का परिणाम भी तो दे..
भटक रहे हैं दर दर मंजिल की तलाश में
कभी किसी सफर को कोई अंजाम भी तो दे..

ए जिंदगी तेरी खुशियाँ भी बड़ी महंगी
कभी छोटी छोटी खुशियों का ईनाम भी तो दे..
बेबस हैं वो करने की जो दिल ना चाहता हो
दिल जो चाहे करना मेरा कभी काम भी तो दे..

ए जिंदगी तू हमें कितना भी दौड़ाएगी, थकाएगी
रहम कर जरासा कभी थोड़ा आराम भी तो दे..
थक गए हैं तेरे कड़वे घूंट पी पिकर
रोज ना सही पर कभी मीठा कोई जाम भी तो दे..

ए जिंदगी तुझे जीना इतना मुश्किल भी नहीं
तुझे हंस के जीऊ ऐसी वजह का नाम भी तो दे...
हर वक्त तू कटती हैं दूसरों की परवाह के लिए
जी लूं एक पल खुद के लिए ऐसा पैगाम भी तो दे.

विश्वगुरु भारत

विश्वराज देवकर : द्वितीय वर्ष बी फार्म

इतिहास के पन्नों में हमारे देश भारत को विश्वगुरु कहा जाता है जिसका स्पष्ट अर्थ यह है कि विश्व को पढ़ाने वाला अथवा पूरी दुनिया का शिक्षक, क्योंकि भारत देश कि प्राचीन अर्थव्यवस्था, राजनीति और यहाँ के लोगों का ज्ञान इतना समृद्ध था कि पूरब से लेकर पश्चिम तक सभी देश हमारे भारत के कायल थे।

विश्व गुरु की पढ़ती पर भारत का दावा प्राचीन विचारपर आधारित है : वसुधैव कुटुम्बकम्, समूचा विश्व एक परिवार है। हम तर्क देते हैं क्योंकि हमने ही सबसे पहले इस बात को विश्व भर में कहा, और मात्र हम ही इन उपदेशों का पालन करते हैं, इसलिए हम विश्व गुरु बनने के लिए विशिष्ट तौर पर योग्य हैं। भारत विश्वगुरु होने के साथ साथ आत्मनिर्भर भी था, क्योंकि हमारे देश भारत वे ही काफी चीजों के आविष्कार भी किया था। जैसे कि कुछ इस प्रकार हैं-

शून्य:-

गणित की गिनती हमारे भारत की ही देन है, इसलिए कहा भी गया है कि जब झीरो दिया मेरे भारत ने तब दुनिया को गिनती आई ६२८ ईसवी में ब्रम्हगुप्त नाम विद्वान और गणितज्ञ ने, पहली बार शून्य के सिद्धांतों को परिभाषित किया, इसके बाद. महान गणितज्ञ और खगोल शास्त्री आर्यभट्ट ने दशमल प्रणाली में शून्य का प्रयोग किया था जो कि भारतीय थे।

योग :-

योग कि परंपरा अत्यन्त प्राचीन है। और इसकी उत्पत्ति हजारों वर्ष पहले हुई थी। ऐसा माना जाता है की

जब से सभ्यता शुरू हुई है तभी से योग किया जा रहा है। अर्थात् प्राचीनतम धर्मों या आस्थाओं के जन्म लेने से काफी पहले योग का जन्म हो चुका था।

योग विद्या में भगवान शिव को योगी तथा आदि गुरु माना जाता है।

कायचिकित्सा एवं शल्यचिकित्सा :-

शास्त्रीय प्रमाणों से शल्यचिकित्सा का मूल स्रोत वेदों में मिलता है जहा इंद्र, अग्नि और सोम देवता के बाद स्वर्ग के दो वैद्यों अश्विनी कुमारों की गणना की गई है। इनके कायचिकित्सा एवं शल्यचिकित्सा संबंधी दोनों प्रकार के कार्य मिलते हैं। शरीर कि व्याधियों को दूर करने के लिए तथा अंगभंग कि स्थिति में नवीन आंखें एवं नवीन अंग प्रदान करने के लिए अश्विनीकुमारों की प्रार्थना की गई है। गर्भाशय को बाहर निकालने तथा मूत्रवाहिनी, मूत्राशय एवं वृक्कों में यदी मूत्र रुका हो, तो उसे वहाँ से शल्यकर्म या अन्य प्रकार से बाहर निकालने का उल्लेख मिलता है।

ज्योतिष शास्त्र :-

ज्योतिष या ज्यौतिष विषय वेदों जितना ही प्राचीन है। प्राचीन काल में सह, नक्षत्र और अन्य खगोलीय पिण्डों का अध्ययन करने के विषय को ही ज्योतिष कहा गया था। भारतीय आचार्यों द्वारा रचित ज्योतिष की की संख्या एक लाख से भी अधिक है। प्राचीन काल में गणित एवं ज्यौतिष समानार्थी थे परंतु आगे चलकर इनके तीन भाग हो गए

१) तन्त्र या सिद्धान्त: गणित द्वारा ग्रहों की गतियों और नक्षत्रों का ज्ञान प्राप्त करना तथा उनके निश्चित करना।

हम लडकियाँ

ऋचिका राठोड : द्वितीय वर्ष फार्म डी

२) होरा :- जिसका संबंध कुंडली बनाने से था।
३) शाखा :- यह एक विस्तृत भाग था जिसमें खुन परीक्षण, लक्षणपरिक्षण एवं भविष्य सूचन का विवरण था।
संस्कृत:-

संस्कृत भाषा का इतिहास बहुत पुराणा है। वर्तमान समय में प्राप्त सबसे प्राचीन संस्कृत ग्रंथ में है जो कम से कम ढाई हजार इसापूर्व की रचना है।

संस्कृत भारतीय उपमहाद्वीप की एक भाषा है। इसे देववाणी अथवा सुरभारती भी कहा जाता है। यह विश्व कि सबसे प्राचीन भाषा है। संस्कृत में वैदिक धर्म घरे से संबंधित लगभग सभी धर्मग्रंथ लिखे गये हैं। बौद्ध धर्म तथा जैन मत के भी कई महत्वपूर्ण ग्रंथ संस्कृत में लिखे गये हैं। आज भी हिंदू धर्म के अधिकतर यज्ञ और पूजा संस्कृत में ही होती है।

हम अपने जान के दुश्मन को अपनी जान कहते हैं,
मोहब्बत की इसी सिटी को हिंदुस्तान कहते हैं।

जो दुनिया में सुनाई दे, उसे कहते हैं खामोशी,
जो आंखों में दिखाई दे उसे तुफान कहते हैं ।

जो थे दिवार का सुराख है, चायना-पाकिस्तान
साजिशों का हिस्सा है,
मगर हम इसे अपने घर का रोशन-दान कहते हैं।
तभी तो हम विश्वगुरु कहलाते हैं।

हम लडकियों के बारे में क्या हि बताऊ बताऊ.....
पैदा होते ही बोझा का नाम देदीया जाता है।
गलती या गलत, नजर किसी की भी हो
आरोप हम पर ही लगाया जाता है.

हर काम मे लडकियाँ आगे हैं,
लडको से फिर भी,
क्यू हमेशा लडकियो को पीछे रखा जाता है.

माँ-बाप कि फिक्क थे लडको से ज्यादा करती है,
फिर भी सब कह देते हैं कि, ये धन पराया है,
हमको एक खिलोने कि तरह खेला जाता है,
हम लडकियो को तो बस, बुरी बाते सुन्ने का,
हि हक दिया जाता है.

बत्तमीजी करे लडके, और हम नाम दिया जाता है,
कि लडकियो का पहनावा सही नहीं है.

एक गलती भूल जाते हैं, पर
दुसरो कि बहन से फ्लर्टिंग करते हैं.
पर पता नहीं क्यू अपनी बहन पर ये बात,
आने पर घुस्सा क्यू करते हैं, क्यू करते हैं घुस्सा..

जिंदगी

सुप्रिया पोवार : तृतीय वर्ष बी फार्म

फूल बनकर मुस्कुराना भी जिंदगी है,
मुस्कुराकर गम भुलना भी जिंदगी है,
जीतकर खुश है तो क्या,
हारकर भी मुस्कुराना जिंदगी है।

हर पल में प्यार है,
हर लम्हें मे खुशी है,
इन लम्हो को खोदो तो याद है,
और जी लो तो जिंदगी है।

जिंदगी में जीना जरूरी है,
जिने के लिए आरमान जरूरी है,
दिल में चाहे लाखों गम हो,
चेहरे पर मुस्कान जरूरी है।

निडर

पुष्कराज माळी : द्वितीय वर्ष बी फार्म

डर से मत डर जब खडा है इधर
थोडा हस के दिखा तु उसपर
थोडा डर को डरा तु ऐसे
डर को भगा बन तु निडर ॥

तेरा लक्ष्य तेरे सामने ना हटा नजर
मत रे घुम ले तु खुदकी खबर
मत तु खोद तू खुद अपनी कबर (कब्र)
सबर कर क्योंकि मिला है फल
खुदकी परेशानीयोका खुद ही तु हल
दिमाग चला कम कर भोग बल
दूर रख उसको जो करता व धोका-छल
खुटको कर इतना प्रभल प्रबल
की बनजायगा तु सफल और बदल देगा कल।

सच हे ये बात तु मान ले
डर को टोकर और खुदको पेहचान ले
दूसरी को इज्जत और खुदको विश्वास दे
सहमे लोगों को तु अपनी अवाज दे
कल परसो नाही तु आज दे
रेहना ना गुमसुम खुदछपे विश्वास रख
ऊँचाई छु डर को भागा कर
डर हाटाने का पैतरे को तु आगादज दो

डर से मत डर जब खडा है. इधर
भोज हस को दिखा तु उसपर
थोडा डर को डरा तु ऐसे
डर को भगा बन तु निडर ॥

मोहब्बत

पृथ्वीराज पाटील : द्वितीय वर्ष डी फार्म

अब ऐसा क्या है, जिसे छुपा रहा हूँ मैं
खुद आपने आपसे नजरे चुरा रहा हूँ मैं
वो एक बात जो कहना जरूरी है,,
उसी को कहते हुये हिचकिचा रहा हूँ मैं

मैं जानता हूँ, मोहब्बत इसी को कहते हैं
तेरे खयाल को जो गुनगुना रहा हूँ मैं
अभी भी सोच रहा हूँ मैं तुम्हारे बारे में
के सोच सोचकर फिर मुस्कुरा रहा हूँ मैं

शिक्षक

सोनाली खबाले : प्रथम वर्ष डी फार्म

जीवन में जो राह दिखाए,
सही तरह चलना सिखाए
मात-पिता से पहले भाता,
जीवन में सदा आदर पाता।

सबको मान प्रतिष्ठा जिससे,
सीखी कर्तव्यनिष्ठा जिससे
कमी रहा नदुर मैं जिससे,
वह मेरा पथदर्शक है जो,
मेरे मन को वह भाता,
मेरा शिक्षक कहलाता ।

कभी है शांत, कभी है धीर,
स्वभाव में सदा गंभीर,
मन में दबी रहे थे इच्छा,
काश में उस जैसा बन पाता,
जो मेरा शिक्षक कहलाता ।

वृक्षारोपणम्

कोमल माने : अंतिम वर्ष बी फार्म

भारतस्य एका भयावटा समस्या अस्ति 'प्रदूषणम्' प्रदूषणनिवारणाय वृक्षारोपणम् अत्यावश्यकमस्ति । प्राचीन काले, पुरोणेषु अपि वृक्षाणां महत्त्व प्रतिपादितम् । यः पञ्चानाम् आग्रहक्षानाम् आरोपण करोति स कदापि नरकं न गच्छति इति कथ्यते । पुराणे एतदेव कथित 'पंचाम्रवापी नरकं न याति इति । वृक्षाः अस्माकं कृते किं करोति एतत् अस्मिन् सुभाषित कथितम् -

धत्ते धार कुसुमपत्रफलावलीना
धर्मव्यथां वहति शीतभवा रुज च।
यो सर्वमर्पयति चान्यसुखस्य देतोः,
तस्मै वदान्यगुरुरखे तरखे नमोऽस्तु ।

वृक्षाः स्वयं कुसुमपत्रफलानां भारं रहत, तथा सर्व अन्येभ्यः गच्छन्ति । स्वयम् आतपे तिष्ठन्ति, अन्यस्य गया कुवन्ति । वृक्षाणां मूलं, वल्कलं, पत्र, पुष्प, फलं सर्वमेव परेभ्यः अस्ति।

एतादृशाः परोपकारिणः वृक्षाः जनेभ्यः किमपि न वान्छन्ति। किन्तु आधुनिक युगे जनाः स्वार्थिनः अभवत् । स्वसूखाय, गृहनिर्माणाय ते वृक्षान् विन्दन्ति । ते किं न जानन्ति, यत् वृक्षाः सृष्टेः आधाराः सन्ति । वृक्षाभावे सृष्टिः असंभवा खलु ।

वृक्षाः जनानां ररीरस्वास्थाय अपि सन्ति । ते कार्बन डायऑक्साइड वायु, गृहणाति, ऑक्सीजन वायु च जीवन विसृजन्ति । नूनम् उपयोगिनः मस्ति । रोग्यः अर्थिनः समस्त प्राणिभ्यः कदापि निराशां न

यान्ति । यात्रां कुर्वन्तः नराः यदा श्रान्ता भवन्ति तदा मार्गे स्थितानां वृक्षाणां छायायां विश्रामं कुर्वन्ति ।

एवं परोपकारिणा वृक्षाणां छेदनं कदापि न कर्तव्यम्। प्राचीनकाले तु वृक्षभेदनं दण्डनीयः अपराधः मन्यते । अस्माकं संस्कृत्यां वृक्षभेदनं पापं मान्यते ।

अतः प्रत्येक नागरिकस्य एतत् कर्तव्यं यत् तेभ्यः वृक्षारोपणम् अवश्य कर्तव्यम् । अधुना, विद्यालयेषु अपि वृक्षारोपणं क्रियते । शासनः अपि अस्या दिशायां प्रयासं करोति । अनेके नेतारः वृक्षारोपणं कुर्वन्ति । यदि वृक्षारोपणस्य कार्यं निरन्तरं भवेत् । तर्हि प्रदूषण समस्यायाः समाधानं भवेत्।

दूरदर्शनस्य लाभाः नष्टाः च

कोमल माने : अंतिम वर्ष बी फार्म

अस्माक जीवने दूरदर्शनस्य स्थान अतिमहत्तरं भवति । सर्वेषु गृहेषु दूरदर्शनम् अवश्यम् घटकं भवति यथा अन्न ओदक तथा जीवने अनिवार्य घटक दूरदर्शन जनमध्ये सार्वत्रिकं जातं किं वा संजातमिति तस्मिन् एवं निमिषे जनेषु दर्शनसाध्यम् करोति दूरदर्शनम् । एका सुहृदिव अस्माकं समीपे स्थित्वा सर्वाणिकर्याणि कथयति दूरदर्शनम् ।

दूरदर्शनस्य गुणाः दोषाः च सन्ति । दूरदर्शनम् वार्ताभिः बालान् वृद्धान् च विज्ञापयति । अमेरिकादेशे संजातम् कार्यमपि तस्मिन् क्षणे एव अस्माकं भारतदेशे वर्तमानकाले द्रष्टुम् शक्यते । आधुनिककाले यत्रकुत्रापि संजाता वार्ता धर्मनैव भुवने दूरदर्शनद्वारा प्रसारयति । पुरातनकाले एवं नासीत् । दूरदर्शनस्य 'रियलिटी श' द्वारा कलाकराणां कलाकारिणां च सर्वप्रतिभा वर्धयितुं शक्यते महात्माना दूरदर्शनेन द्वारा गीतानि श्रातुम् शक्यते चलचित्र द्रष्टुम् शक्यते । महात्माना जीवनचरित्र तेषां महत्त्वं च द्रष्टुम् शक्यते । महात्माना प्रभाषणानि श्रोतुं तेषां दर्शनम् कर्तुं च शक्यते । अस्माभिः दर्शनार्थं असाध्यम् प्रदेशाः दूरदर्शनद्वारा द्रष्टुम् शक्यते । महात्मानां सः अभिमुखं द्वारा तेषां अनुभवज्ञानं स्वजीवने स्वांशीकर्तुम् प्रचोदनं शक्यते । सामूहिकपरिष्कृतां कलाकराणां च दर्शनेन प्रचदिवं दूरदर्शनद्वारा शक्यते । निर्वाचन समर्थ किं किं सम्भवति इति ज्ञातुं शक्यते । अस्माकं मंत्रिमहोदयाः कुमारगो चरति

अथवा सन्मार्गे चरति इति ज्ञातुं विविधाः वार्तामाध्यमाः दूरदर्शन सन्ति ।

परन्तु दूरदर्शनस्य विविधाः दोषाः अपि सन्ति दूरदर्शनस्थ अमितदर्शन द्वारा नेत्ररोग सम्भवति । दूरदर्शनस्य नल्परतया छात्राः पठन विरक्ताः भविष्यन्ति । अहा छाते दूरदर्शने आसक्ति अधिक वर्तते अतः भक्षण- यान- क्रीडा आदि त्यक्त्वा ते अनुत्सुकाः भवन्ति दूरदर्शने आसकता छात्रा पहनविषयेषु तल्पररहिताः दृश्यते वैद्युते । आवश्यकता दूरदर्शनस्य प्रवर्तन अनिवार्यघटकः । अतः धनस्य अभावः अनुभूयमानः जनाः अतीवकष्टम् अनुभवति अदद्य दूरदर्शन विविधाः सन्ति । परन्तु दरिद्रजनाः ग्रामेषु निवसन्ति । मामेषु सर्वत्र वैधुति नास्ति इति तत्र जनाः कष्टं ।

दूरदर्शनम् अस्मिन् आधुनिककाले अनिवार्यघटक अस्ति । अतः एतत् सर्वत्र प्रसारणम् राज्यनित्तरस्य कर्तव्यम् अस्ति । 'अधिक चेत् अपि अमृतं विषं भविष्यति' अर्बन प्रमाणन ज्ञातुं शक्यते दूरदर्शनस्य उपयोग अपि नियन्त्रणं अवश्यम् ।

मम मातृभूमि

गणेश बरखे : द्वितीय वर्ष डी फार्म

जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरियसी ।
मातृभूमी जन्मतः आरभ्य मृत्युपर्यन्तम्
अस्माक रक्षण पोषणांच करोति ।
भूमि! माता पुत्रऽहं प्रथित्या इति
वेदवाक्यम् अस्ति मातृभूमी सर्वे
नरै वन्दनीयौ भवति
येन- केन - प्रकरिण मातृभूमि :
रक्षणं करणीयम्

वृक्षाः

तृप्ती सावंत : द्वितीय वर्ष डी फार्म

वने वने निवसन्ती वृक्षाः।

वनं वनं रचयन्ति वृक्षाः ॥

शाखादोलासीना विहगा : ।

तैः किमपि कूजन्ति वृक्षाः ॥

पिबन्ति पवनं जलं सन्ततम् ।

साधुजना इव सर्व वृक्षाः ॥

स्पृशन्ति पादैः पाताले च ।

नभः शिरस्सु वहन्ति वृक्षाः ॥

पयोदर्पण स्वप्रतिबिम्बम्

कौतुकेन पश्यन्ति वृक्षाः ॥

प्रसार्य स्वच्छायासंस्तरणम् ।

कुर्वन्ति सत्कारे वृक्षाः ॥

अदभूत स्वप्न

वैष्णवी पाटील : द्वितीय वर्ष डी फार्म

राजीवस्य आद्रुत स्वप्नम्।
सिंहो वदति म्याऊ म्याऊ।
हस्ति धावती यथा चित्रक।
सर्पः वदति भौं भौं भाऊ।
भल्लुकः इर्बल, तथा यत।
यथा चरमपुच्छा संजात।
भुषकभीतः धावती मार्जारी।
शशक धवती श्रृंगयुत ॥

सुभाषित

प्रतिक्षा फल्ले : अंतिम वर्ष बी फार्म

दिवसेनेव तत्कुर्यात् येन रात्रौ सुखं वसेत् ।
यावज्जीवं च तत्कुर्याद् येन प्रेत्य सुखं वसेत् ॥

अर्थ:- रात्रिमें निश्चिन्तता एवं सुख की नींद पाने के लीये दिनभर अच्छे कर्म करना आवश्यक होता है। उसी प्रकार जीवन के अन्तमें निश्चितता एवं परम् शान्ति की प्राप्ति के लिये जीवन पर्यन्त सत्कर्म करना आवश्यक है।

दिनयामिन्यो सायं प्रातः, शिशिरवसन्तो पुनरायातः
कालः क्रीडति गच्छत्यायुस्तदपि न मुञ्चत्याशावायुः ॥

अर्थ :- दिन और रात, शाम और सुबह, सर्दी और बसंत बार-बार आते जाते रहते हैं काल के इस क्रीडा के साथ जीवन नष्ट होता रहता है पर इच्छाओं का अंत कभी नहीं होता है॥

तीर्थस्थानः

रोहन जाधव : अंतिम वर्ष बी फार्म

हिन्दूनां बहूनि तीर्थस्थानानि सन्ति एषु हरिद्वारमपि प्रसिद्धं तीर्थं वर्तते हरिद्वारे प्रतिद्वादशवर्षं कम्भस्य अतिपदिने एक एवं भवति अस्य पर्वणः काले हरिद्वारे समस्ते भ्यः प्रान्तेभ्यः विभिन्न-धार्मिक विचाराणां जना अगत्य एकत्रीभवन्ति बहवः सज्जनाः एवं विश्वसन्ति यत् अस्मिन् पर्वणि हरिद्वारे गङ्गायां स्नात्वा मानवः जन्मजन्मान्तरः कृतेभ्यः पापेभ्यः विमुक्तो भवति, अन्ते च २ वर्गं पदमयारोहति किञ्चित्कालपूर्वं वैसाखी । दिने इदं पर्व आसीत् । अस्मिन् शुभावसरे अहमपि हरिद्वारं गन्तुं विरितवान् । अतः प्रातः अष्टवादनं केले व यानेन हे हरिद्वारं परिंथनवान् । तत्र गत्वा एकस्यां धर्मशालया अतिवटिनया २ थानलदङ्गं वनतत्रैव च अन्ये अपि केचन मदीया सुहृद आसन् प्रातःकाले वयं सर्वे अपि गङ्गायां स्नात्वा कनखलं, मायापुरी, ज्वालापुरं च द्रष्टुं गतवन्तः ।

मायापुर्यां नग्नसाधूनामेकः अतीव विशालः मठः वर्तते ते च तत्र अतीव राजस-भावेन निवसन्ति यानि अधि २, उसनि भरदिलाससाधनानि दर्शयन्ति तानि तेषां मठे दृष्ट्वा तान् प्रति मदीये मनसि महती घृणा उदपद्यत अन्येषामपि साधूनां मठेषु वयं सर्वे एवं क्रमशः गतवन्तः प्रायः सर्वेषामपि साधूनां एतादृशी एव दशा आसीत् वास्तविकसाधुत्वं कुवापि दृष्टिगोचरं नाभवत् ॥

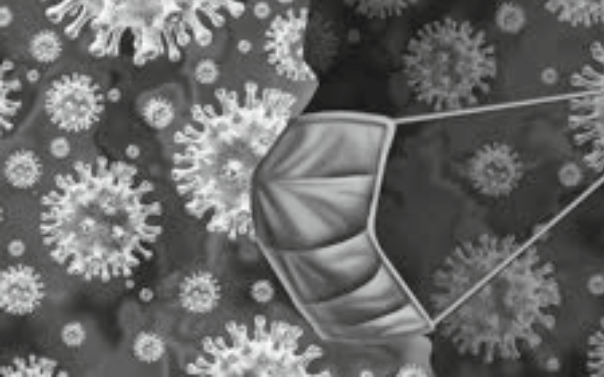
अभिन्नवभरे मानवः विभिन्नप्रान्तीयानां मानवानामेकत्र समागमेन तत्तत्प्रान्तीयानां मनुष्याणां विचारधारां ज्ञातुं शक्नुयात् अस्माभिश्चापि सर्वे विभिन्नप्रान्तीयान् जनान् द्रष्टुं तैश्च आलापादिकं कृत्वा तेषां धार्मिकसामाजिकादीन् भावान् जातु महानयत्नः कृतः । एतदृष्ट्या अस्माकमियं यात्रा प्रतिसफला आसीत् वयं पञ्चषट् वा दिनानि तत्र उषित्वा स्वीयं गृहं प्रत्यागताः अस्माभिश्च अस्यां यात्रायां बहु-शिक्षितम् ।

कोरोना

मनाली गोरे : अंतिम वर्ष बी फार्म

कोरोना नामकम् इदं संक्रमण चीन देशस्य वुहान नगरात् सर्वस्मिन् विश्व व्याप्तम् इति समाचार पत्र द्वारा अवगन्तुं शक्यते । एतत् संक्रमण शीघ्रमेव एकस्मात् नरात् अपरं नरं प्रतिगाच्छति विश्वस्वास्थ्य संघघटन कोरोना इति आख्यं रोग महामारी इति नाम्ना उद्धोषितवान् । कोरोना समक्रमणात् आत्मरक्षार्थं गज द्वय परिनिर्गतं दूर, अनिवार्य मुखावरण धारण इय उक्तिः भारत सर्वकारेण सर्वदा सर्वत्र च वयं बोधिताः भवामः । अस्य वचनस्य परिपालनम् उत्तमनागरिकैः अवश्य कर्तव्यम् । भारतस्य प्रधानमंत्रीना कुशल नेतृत्वं भारतीय चिकित्सका अस्मात् संक्रमणात् रक्षणाय ! रोधकौषधी निर्मितवन्तः । कोरोना संकटत्रानणार्थं स्वच्छता, मुखावरण (मास्क) धारणीय, हस्तौ फेलिनेन पुनः पुनः प्रक्षालनीयौ आवश्यक वर्तते । एतत् संक्रमण जन्या : अन्यापि, रोगाः उत्पद्यन्ते । कोरोना विषयली इयं खलु वैश्विक महामारी रूपा समस्या अस्ति । अतः अस्माभिः सर्वेऽपि जागरूकै भवितव्यम् ।

पर्यावरण प्रदूषणम्

स्वरूप कोळेकर : तृतीय वर्ष बी फार्म

साम्प्रतिक काले निखिले डस्मिन् जगति मानवसभ्य -तयाः समक्षमनेके समस्यात्मका दुष्प्रभावाः समुद्भूयन्ते । पर्यावरणस्य प्रदूषणमपि तथैव मुख्या समस्या मानवसभ्यतायौ परिदृश्यते ! अधुना शैद्योगिक प्रसारण केवलं जल, वायुः, फलमन्नादिक च प्रदूषितमपितु समग्रमणि भूमण्डल, दूषित भवति । प्रतिदिनं परमाणुयंत्राणां रेडियोधर्मिता सर्वत्र प्रसरति, विषात्त्वत गैसीयतत्त्वानां प्रसारण, ब्रह्दाकारोद्योगिक यंत्राणामपुरी बितः पदार्थः विविधानां यानादीना धूमपुत्रैश्च तथैवान्यैः संयंत्रादिभिः सर्वत्रवातावरण भूलोकस्य वायुमण्डल प्रदूषित भवतीति वृत्तं दृग्गोचरी भवति । अस्मिन् वैज्ञानिक युगेऽपि यदि पर्यावरण प्रदूषणस्य निरोधोपायः समुचितो न स्यात्तदा कस्मिन् युगे भविष्यति ।

पर्यावरणप्रदूषणस्य प्रभावाद जगति रोगदीनां वृद्धिः सुजाता, अन्नपानाविषु रेडियोधर्मिपदार्थानां सम्मिश्रणात् सर्वत्र वायुमण्डलम् वु दूषित भवत्येव, तस्मात् आनुवंशिक प्रभावोऽपि भवति । अनेन भविष्यत्काले मानवसभ्यताया विनाशो ऽवश्यम्भावीति निश्चयम् । विश्व स्वास्थ्य संघटनेन पर्यावरण सन्तुलनार्थमने के उपायाः प्रतिपादिताः । अस्माकं देशेऽपि पर्यावरण प्रदूषणस्थ, निवारणार्थः सर्वकारद्वारा व्यवस्था क्रियते, तदनुसार, गंगानद्याः स्वच्छताथियानं, अशुद्ध जलमलादिना, विशुद्धयर्श संयन्त्राणि स्थाप्यन्ते जगजागरणमपि प्रचलति प्रदूषणनिवारणस्थोपाया विधयद्यापि निर्विश्यन्त । एवञ्च विविधोपायेरेव पर्यावरणस्य संरक्षण भवितुमर्हति

**सर्वभ्यः
शिक्षिकाभ्यः
शिक्षकभ्यः
च समर्पितम्**

करुणा गिरवे : तृतीय वर्ष बी फार्म

किम् अस्ति तत् पदम्
यः लभते इह सम्मानम्
किम् अस्ति तत् पदम्
यः करोति देशानाम् निर्माणम्

किम् आस्ति तत् पदम्
यम् कुर्वन्ति सर्वे प्रणामम्
किम् अस्ति तत् पदम्
यस्य छायायाः प्राप्तम् ज्ञानम्

किम् अस्ति तत् पदम्
यः रचयति न्यरित्र जनानाम्
'गुरु' आस्त अस्य पदस्य नाम
सर्वेषाम् गुरुणाम् मम शतं शतं प्रणामः ॥

प्रकृति

मनस्वीनी किल्लेदारः
अंतिम वर्ष बी फार्म

प्रकृतिः माता सर्वेषाम्
बहूनाम् अपि फलानाम्
बहुजाम् अस्ति वृक्षाणाम्
पुष्पाणाम् वापि मातेयम्।
भ्रमराणां, पशूनां,
पक्षिणां च मातास्ति
जनेभ्यः जीवनं सदा
ददाति प्रकृतिः माता ॥
अस्ति त्या तू मनोहरि
मातृणाम् अपि मातास्ति
प्रकृतिः माता सर्वेषाम्
नमोऽस्तु ते मात्रे प्रकृत्यै ॥

विद्याधनं सर्वधनप्रधानम्

मनाली गोरे : अंतिम वर्ष बी फार्म

जडजङ्गमात्मकेऽस्मिन् विविधप्रपञ्चात्मके जगति जायमानानां जनमतांमध्ये मनुष्य एव श्रेष्ठ इति निर्विवादम् । जनिं लब्ध्वा प्रायः सर्वे जीवाः सहजं स्वकर्म कुर्वन्तः जीवनं यापयन्ति मृतिश्चाप्नुवन्ति किन्तु मनुष्यः दृश्यमानस्यास्य जगतो बाह्याभ्यन्तरिकं रहस्यं ज्ञातुं सर्वदा चेष्टते । न केवलं स्वाभाविकयैव रीत्या जीवत्यपितु स्वात्मना नानाविधोपायान् विचिन्त्य जीवनं प्रकृतिप्रसूतेभ्योऽन्येभ्यः प्राणिभ्यो विशिष्टतरं विधातुं प्रयतेत । सर्वेषामेव जागतिकवस्तूनां स्वसूक्ष्मदृष्ट्यालोचने, तेषां स्वानुकूलत्वम् प्रतिकूलत्वञ्च निश्चीय व्यवहारे पुनर्यथाकालं सर्वान् प्रत्यौदासीन्यमुरसि निधाय जीवन्मुक्तिमार्गं प्रत्यनुगमने मनुष्ये विद्रव्यमानं यत् तत्त्वं कारणत्वमेति तन्नो विद्यातिरिक्तमन्यत् किमपि, अपि तु विद्यैव ।

विद्याशब्दो विद् वेदे ज्ञाने चेति ज्ञानार्थकविद्वान्तोर्निष्पद्यते । वस्तुतः कस्यापि विषयस्य सम्यग्ज्ञानमेव विद्या । विद्येयं लौकिकी अलौकिकी चेत्युभयात्मिका । तत्र भौतिकविषयविषयकं ज्ञानं यथा भवति सा लौकिकी विद्या, यथा-व्याकरणम्, साहित्यम्, विज्ञानम्, अर्थशास्त्रम्, समाजशास्त्रम्, संगीतम्, राजनीतिशास्त्रादि यथा च विद्यया जीवस्य, प्रकृतेः, ब्रह्मणः, आत्मनश्च ज्ञानं साधकानां मनीषिणां हृदि समुत्पद्य तेषां लौकिकी ब्रह्मविद्या उपनिषद्विद्या, अध्यात्मविद्या वेति पदवाच्या भवति । धर्मधर्मयोः सदसतोः तत्वातत्त्वयोश्च ज्ञानं विना विद्यया कथमपि नास्ति सम्भवम् । न हि भौतिकस्यैव नाना सुखस्यापितु पारलौकिकस्यापि स्वात्मानन्दस्य दात्री विद्यैवास्ति । ऋते ज्ञानान्न मुक्तिरिति विद्ययामृतमश्रुते इति

वेदेषुक्तमेव । एतादृशीं विद्यामभ्युपगतानां विदुषां कवीनां मनीषिणाञ्च तत्प्रशंसासम्बन्धे उक्तानि प्रशंसावचनानि यथा-

न चौरहार्यं न च राजहार्यं

न भ्रातृभाज्यं न च भारकारि ।

व्यये कृते वर्धत एव नित्यं । विद्याधनं सर्वधनप्रधानम् ॥

मानवप्राप्तयेषु चतुर्षु पुरुषार्थेषु धनं सकलभौतिकसुखसाधन- भूतत्वात् सर्वतोऽधिकं वैशिष्ट्यमावहति । धनं विना किमपि सुखावहं नास्ति लोके । यस्य धनमस्ति स एव समाजसर्वस्वभूतः । इदं धनं गोधनम्, गजधनम्, जनधनम्, बलधनम्, यशोधनम्, पुत्रधनम्, कलत्रमित्यादिभिः नानात्वं भजते । तत्र विद्याधनं सर्वधनेषु प्रधानं धनमस्ति । विद्या न चौर्येण चोर्यते, न राज्ञा स्ववशीक्रियते, भ्रात्रा न हि विभज्यते, स्वधारकं भारान्वितं न करोति, तथा च धनसामान्यं व्ययात् क्षीयते किन्तु विद्या नित्यमभ्यासात् अध्यापनाद्वा प्रवर्धते । इदमेवास्ति कारणं यत् विद्वत्त्वं नृपत्वं च कदाचिदपि समत्वं न भजेते । उक्तञ्च-

विद्वत्त्वं च नृपत्वं च नैव तुल्यं कदाचन ।

स्वदेशे पूज्यते राजा विद्वान् सर्वत्र पूज्यते ॥

सर्वेषु देशेषु कालेषु जनेषु च यस्य समर्चा भवति स तु विद्वानेव न हि कश्चिद् राजा यथा व्यासः वाल्मीकिः कालिदासः तुलसीदासः श' राचार्यः बाणश्चेत्यादयः ।

English Section

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY

English Section

Dr. Arehalli Manjappa

Prof. Kavita Nangare
(Section Incharge)

Prof. Prathmesh Khade

Mr. Aditya Ekashinge

Miss. Rutuja Desai

Constitution of India

of the people, for the people, by the people

Raviraj Sawant : Third Year B Pharm

Indian constitution' the 3 longest of any Sovereign nation in the world provides a comprehensive frame work to guide and govern the country, keeping in view her social cultural of religious diversity

A distinctive document with many extra ordinary features the constitution of India is the Longest written constitution of any. Sovereign nation in the world. The original text of the constitution contained 395 articles in 22 parts & eight schedules It. come into effect on January 26.1950, the day that India celebrates each year' as the Republic Day. The number of articles has since increased to 448 due to 100 amendments The constitution was framed by the constituent Assembly of India, established by the members of the provincial assemblies elected by the people of India. Dr Sachidanand Sinha was the first -president of the constituent Assembly. Dr. Rajendra Prasad was elected its president. Dr. BR Ambedkar the chairman of its Drafting Committee is considered the chief architech of the Indian constitution which provides a comprehensive and dynamic framework to guide and govern the country. keeping in view her unique social cultural and religious diversity.

The preamble to the constitution declares India to be a Sovereign Socialist Secular Democratic Republic & a welfare state committed to secure justice. liberty & equality for the people and Promoting Paternity. dignify of the individual & unify and integrity nation The objectives specified in preamble constitute the basic structure of the Indian conflation which cannot be amended. The opening & last Sentences of the preamble we the people... adopt enact and give to ourselves this constitution signifies the power is ultimately rested in the hands of the people

Although Article I of the constitution says

India shall be a union of states. The Constitution provides for a federal structure with a clear division of power between the centre and the slates. Each constitution is empowered by legislation to enact and leg within its sphere of activity. The seventh schedule. contains three legislative . lists, which include the subject of administration, viz., Union 8 late and concurrent legislative lists. The Central Government enjoys . exclusive power to legislate on subjects mentioned in the union list.

The state governments have: full authority to Legislate on the Subjects of the state list. And both the centre and the state can legislate on the subject subject mentioned in the concurrent list with the red residuary power vested in the central. government. It can be said that India has cooperative Federalism. The constitution provides for Parliamentary form of government with a bicameral legislature. at the centre consisting of lok sabha (Lower House of Parliament's and Rajya Sabha (Upper House of Parliament) while the Lok Sabha consists of the elected representative elected by the state legislative assemblies. The president is the nominal head of the state and the parliament In actual practice the Prime Minister aided by the council of ministers heads the executive and is responsible- for governance...

A impartial judiciary independent of the

Enjoy Life...

Rutuja Patil :
Final Year B Pharm

legislature and the executive is one of the Main Features of the constitution. The Supreme court of India is the highest court of the country and acts, as guardian of the constitution and serves as the final court of appeal. Each state has a High court as its highest court. Under powers of judicial review, the Supreme Court and High court can declare a law as unconstitutional or ultraviolet if it contravenes any provision of the constitution.

This power of judicial review constitutes middle path between the American judicial Supremacy on the one hand and the British judicial Supremacy on the other. In order to ensure the judges the impartiality of the judiciary, the judges are appointed by a process free of influence of the executive. The judges can only be removed by rigorous process of impeachment and to be approved by the parliament.

The constitution vests many fundamental rights in citizens. These are

- ┆ Right to equality...!
- ┆ Right to Freedom
- ┆ Right to Exploitation
- ┆ Right to Freedom of Religion
- ┆ Right to Cultural and Educational rights
- ┆ Right to Constitutional Remedies

One of the strengths of the constitution is that it is a dynamic instrument that can evolve with time either its interpretation, by amendment on paper or amendment of the constitution is a difficult affair normally. It needs at least two-thirds of the members of the Lok Sabha & Rajya Sabha to pass it. However, the constitution of India is one of the most frequently amended constitutions in the world so as not to stand in the way of the growth and development of the nation and her people. The success of the Indian constitution for a country as diverse and complex as India continues to intrigue, impress, and inspire experts around the world.

Take a breath and
 breathe the world,
 Taste the sweetness underneath.
 Take in all you take for granted,
 Fill your soul with all there is
 for in this moment
 no one else owns this piece of life, but you.
 It is yours and yours alone
 to hold and love.
 This gift Called Life

Environment Pollution

Aarati Lohar : Second Year D Pharm

Environment pollution is an escalating global problem with far-reaching consequences for the environment, human health, and overall life. The three primary types of pollution air, Water and soil pollution have detrimental effects on ecosystems, wildlife, and human societies. Air pollution arises mainly from the burning of fossil fuels, industrial processes, and vehicular emissions. It releases pollutants such as carbon monoxide, sulphur dioxide, nitrogen oxides, and particulate matter into the atmosphere.

Prolonged exposure to these pollutants can lead to a range of health issues, including respiratory diseases, cardiovascular problems, and even premature death. Additionally, pollution contributes to climate change by increasing greenhouse gas concentrations.

Water pollution results from the contamination of water bodies like rivers, lakes, and oceans by various pollutants, including chemicals, sewage, heavy metals, and plastics. This contamination endangers aquatic life, disrupts ecosystems, and compromises the availability of safe drinking water-polluted water can also lead to the spread of waterborne diseases affecting human health.

Soil pollution occurs when harmful substances, such as industrial waste, pesticides, and heavy metals contaminate the soil.

This pollution reduces soil fertility, negatively impacting agricultural productivity and food safety. It can also harm plants, animals, and microorganisms. Crucial for maintaining a healthy ecosystem Addressing environmental pollution requires a multifaceted approach.

Governments and industries must enforce strict regulations on emissions. Water disposal and chemical use. Transitioning to

clean and renewable energy sources Reducing vehicle emissions and investing in public transportation can help combat air pollution. Individuals can also make a difference by adopting eco-friendly habits. Converging energy reduction, later, and supporting policies that prioritise environmental protection Educating the public about the consequences of pollution and advocating practices are vital steps towards a sustainable, cleaner, and healthier planet.

Ultimately, collective efforts are crucial to tackling environmental pollution and ensuring a sustainable future for all. A healthy ecosystem for the protection of all living things is utterly necessary.

Government and public action to reduce environmental pollution should be taken promptly and on time. Strategies will be devised to mitigate the environmental impact of industrialization operations. Consequences of manufacturing and other operations

Digital media are a reliable source of knowledge about environmental risks and encourage other materials. We should use and use products that are recyclable for any living being. We must consider the use of flora. The use of renewable energy Sources such as sponsored solar and wind energy should be sponsored.

Instead of personal vehicles, we should depend as much as possible on public transportation organic pesticides and fertilisers. other than synthetic pesticides and fertilisers, they are helpful to environmental protection.

Ultimately, collective efforts are crucial in tackling environmental pollution and ensuring a sustainable future for all

Smoking in public places should be banned

Swarupa Magdum : Second Year D Pharm

Smoking is quite common among the younger generations today. But it has detrimental health impacts on both the smoker and any other person who inhales the smoke. The idea that smoking in public should be banned is supported as well as opposed by many people. I believe smoking in public cannot be completely banned, but there can be a middle path.

There are convincing arguments in favour of the ban because smoking ultimately leads to serious health rises. Supporters of the ban have various reasons to state.

First, smoking is injurious to health. The main cause of lung cancer is smoking tobacco. Active smokers also suffer from other diseases like tuberculosis and heart problems. The symptoms may take time to show up, but they eventually lead to a major crisis. It does not affect only the smoker, but also the people around the smoker. Both active and passive smokers can fall ill, and this calls for huge support for a blanket ban on smoking in public places.

Second, smoking is an addiction that influences non-smokers too. Anything that becomes an addiction is not at all safe, and it tends to spread quickly. Peer and colleague group influences are very common in forming smoking

habits. It is very easy to pick up smoking when one stays among smokers for a long time. People spend plenty of time in public areas; hence, smoking should be banned in public areas to avoid such negative influences.

Lastly, non-smokers feel very stressed when among smokers. It becomes difficult for pregnant women, senior citizens, and children to adjust to an environment that is filled with cigarette smoke. It irritates non-smokers of all age groups. Smoking in public should be banned, as it leads to annoyance to a large extent.

Nevertheless, some people oppose this ban too. Firstly, they are unhappy about giving away their rights to smoke. They believe that such a ban would make them feel deprived of their individual rights.

Second, people against the ban on smoking in public areas say that cigarettes are sold and advertised publicly, and banning them will not make any difference. "Why can't the government ban cigarettes completely if smoking in public is not allowed?"

Thirdly, they argue on terms like how it becomes difficult to give up due to addiction. There are many incidents where severe health conditions are reported by active smokers due to nicotine withdrawal. It is not easy to give up on smoking if someone does it regularly.

Fourthly, it will be an expensive affair to ban public smoking and impose new rules. Hence, they feel that the best solution is to keep active smokers separated from the general public.

Considering both sides of the argument, I feel there should be designated smoking zones in public areas. The bus stands, shopping malls, restaurants and offices must have separate smoking.

Zones so that addicted smokers are not affected or depressed. The debate between smokers and non-smokers can stop only when the authorities plan something fruitful. A strict ban on smoking will do no good. It will instill a sense of anger and disappointment among smokers if their rights are taken away. Suddenly, similarly, the health impact of passive smokers cannot be ignored. In my opinion, office spaces and public areas should have separate smoking zones. This way, non-smokers will not have any problems, and smokers can also relax.

Becoming 100 percent smoke-free starts with the political will to make it happen. Only smoke-free legislation that bans smoking in all public places, without exemptions, will fully protect nonsmokers. reduce health inequalities, save money, and improve public health. The banning of public smoking, the prohibition of tobacco product promotion, the display of warnings on product packaging, and increasing product prices and taxes have reduced the affordability and availability of tobacco products to the general public. There is still a lot more that needs to be done. In particular, the government should focus on measures to shield children from tobacco industry marketing, while parents can do much more to protect children from exposure to second-hand smoke.

There is also an urgent need for suitable training of health practitioners, as it is anticipated that the number of patients motivated to quit tobacco may increase after the COVID-19 pandemic.

Environmental Issue

Aniket Shinde : Second Year B Pharm

Environment is the Surrounding of an organism. The environment in which an organism lives is made up of various components like air, water, land etc. These components are found in fixed proportions to create a harmonious balance in the environment for the Organism to live in. Any kind of undesirable & wanted Change the proportions of these Components Can be termed as pollution. This issue is increasing with every passing year. It is an issue that troubles economically, physically & Socially. The environmental problem that is worsening with each day needs to be addressed so that its harmful effects on Humans as Well as the planet Can be redressed.

Our green world is now in Jeopardy. Humans depleted Natural resources by polluting water, soil, and Air. We must tackle the challenges we have Created by opening your eyes. The environment has been profoundly Impacted by industrial growth. people emit more pollution for more covenance Human action have an impact on the environment, both directly and indirectly. As a result, there is a symbiotic link between a creature and its Surroundings, let's discuss some major issue our environment is facing nowadays.

Health is Wealth

Yogita Magdum : Second Year D Pharm

Growing up you might have heard the term 'Health is Wealth' but its essential meaning is still not clear to most people. Generally, people confuse good health with being free of any kind of illness. While it may be part of the case, it is not entirely what good health is all about. In other words, to lead a healthy life, a person must be fit and fine both physically and mentally. For instance, if you are constantly eating junk food yet you do not have any disease, it does not make you healthy. You are not consuming healthy food which naturally means you are not healthy, just surviving. Therefore, to actually live and not merely survive, you need to have the basic essentials that make up for a healthy lifestyle.

Life is about striking a balance between certain fundamental parts of life. Health is one of these aspects. We cannot rewind time but the good news is that we can regain health with some effort. A person in good physical and mental health may appreciate the world to the fullest and comfort. Health is riches implies that health is a priceless asset rather than money or ownership of material possessions. There is no point in having money if you don't have good health.

If you wish to acquire a healthy lifestyle, you will certainly have to make some changes in your life. Maintaining a healthy lifestyle demands consistent habits and disciplined life. There are various good habits that you can adopt like exercising regularly which will maintain your physical fitness. It also affects your mental health as when your appearance enhances, your confidence will automatically get boosted. To live a healthy life, one must make some lifestyle modifications. These modifications can include changes to your food habits, sleeping routines, and lifestyle. You should eat a well-balanced nutrient dense diet for your physical wellness.

Further, it will prevent obesity and help you burn out extra fat from your body. After that, a balanced diet is of great importance when you intake appropriate amounts of nutrition, Vitamins, proteins, Calories and more. Your immune system will strengthen - This will, in turn, help you fight off diseases powerfully resulting in a disease-free life. Above all, cleanliness plays a significant role in maintaining a healthy lifestyle. Your balanced diet and regular exercise will be completely useless if you live in an unhealthy environment. One must always maintain cleanliness in their surroundings so as to avoid the risk of catching communicable diseases.

As it is clear by now good health is a luxury which everyone wants but some of them cannot afford. This point itself states the importance of a healthy lifestyle. When a person leads a healthy lifestyle, she will be free from the tension of seeking medical attention every now and then. On the contrary, if you have poor health, you will usually spend your time in hospital and the bills will take away your mental peace. Therefore, a healthy lifestyle means you will be able to enjoy your life freely. Similarly, when you will be able to keep your loved ones happy. A healthy individual is more likely to fulfil all of his goals because he can easily focus on them and has the energy to complete them. This is why the proverb "Health is wealth" carries so much weight.

A healthy lifestyle will push you to do better in life and motivate you to achieve higher targets. It usually happens that people who are extremely wealthy in terms of money, often lack good health. This just proves that all the riches in the world will do you no good if there is an absence of a healthy lifestyle. You are solely responsible for that. So for your well-being and happiness, it is better to switch to a healthy lifestyle.

How to Achieve Success

Akanksha Shinde :
Final Year B Pharm

Everyone wants to be successful in life. When we read or hear about great and successful people, we want to achieve name and Fame like them but achieving great successes. not easy. There is no any short cut to success! If you want to be successful in life, you have to work hard.

First of all, we should know our abilities, then are we would decide our goal. we must remember that, not failure! But now low aim is a crime! Because nothing is impossible in the world Napoleon said once, "Impossible is a word in the dictionary of fools." I keep great ambition. so we must.

The next step is planning out actions. There is proverb in English plan your work for today and everyday! them work your plan If we Work according to plan them theme will be sucess. But we must concentrate on our aim. Remember the path to success is not covered with Flowers. we have to accept challenges. we have toil and struggle we should never lose hope never give up. efforts. Don't Forget slow and steady wins the face.

our hard work, confidence, patience preservance, determination, dedication lead us to get success in life
Thank you!

Women Empowerment

Pranali Shinde :
Second Year B Pharm

Each time our eyes hit the news paper, the headlines provoke outrage with news of gang rapes, violence, molestations & harassment of women, The species which consists half of our population is still subject to violence & discrimination. women continue olive in fear & under to domination of men in present- day India

When we talk of freedom & independence of country. from the outsides forces we are proud of what we have achieved today but women who were equal contributors in the freedom struggle continue to remain shackled by chains of patriarchal mind set. Women are often denied their freedom of choice.. Nobody asks a girl what her dreams are what role she aspires to play in life. Rather her status is confined to the conventional roles that the society has assigned to her. To makes this country a free & enjoyable place for women, we first need to empower the police & government in order to provide a safe environment in order to provide a safe environment in order women so that they can travel wherever & whenever they want. We also need to improve our law & order situation & get serious about the investigation.

"She was so powerful,
Not because she was frightened of her dreams.
But because she went so strongly
Despite the feasts & struggles.
so, she is called,
Both a war & a positive light"

The Beauty Of Western Ghat

Samiksha Lokhande : Final Year B Pharm

The Western Ghat is heaven of India. The Western Ghats, are also known as the "Sahyadri Hills", are well known for their rich & unique flora & fauna. The range is called as "Sahyadri in northern Maharashtra" & "Sahya Parvatham in Kerala. The central portion is called Kanara and the Southern Portion is called "Malabar region or the Malabar Coast.

The Western Ghats mountain range is itself a major attraction with its high hills, deep valleys, mountain grasslands, dense & rain forest. It contains major hill ranges starting from Sahyadri mountain ranges in Maharashtra, Nilgiris hill ranges in Tamil Nadu. In the Western Ghats "Anamudi" mountain peak is the highest point in India outside the great Himalaya-Karakoram mountain ranges. In Western Ghat there are famous hills like, Sahyadris, Nilgiris, Palani hills. This range is home to many hill stations like, Matheran, Lonavala - Khandala, Mahabaleshwar, Panchgani, & Amboli Ghat.

In the Western Ghat there is a huge variety of flora & fauna species. The mountain valley of Western Ghat covered by shola - grassland, The Western Ghat region has many natural and man-

made lakes. The famous lakes among them are Vambanad lake. In this lake aquatic plants are the building block of Wetland ecosystem. It provides food & oxygen & habitats for many other species. Numerous aquatic plants are highly valued for their nutritious, medical & biological properties. The rivers that originate in Western Ghat & flow towards West are: Periyar, Netravati, Sharavathi, etc. & the rivers which flow towards east are Godavari, Krishna, Kaveri, Bhima, Tunga & Ghataprabha, etc.

The mountains of the Western Ghats influence the Indian monsoon weather patterns & play an important ecological function in sequestration of atmospheric CO₂ & hence have an important role in climate change. The Western Ghats face a lot of issues, Deforestation, forest fires, extra hunting and dangers to native tribes are the main threats. At least 325 globally threatened species occur in the Western Ghats. So, Western Ghats are one of the World's most heavily populated Biodiversity hotspots, and they were recognized as UNESCO World heritage site.

Football Then, Now and forever

Aniket Nagonde :
Final Year B Pharm

The name Football itself defines enthusiasm, spirit and team work. In the twenty first century.

Football is most popular game also known as soccer in the world. It is in western countries. The Journey of football started from the 18th century and dominates other game. Football is played between two teams where each team contains 11 players and 5 substitutes. The size of football court is 120m x 90m Football has witnessed a huge support from all over the world like Pele and Maradona from the past to messi and Ronaldo at present. The main governing body of football is "Federation of International Football Association" (FIFA) the world cup is organised once in every four years and the first World Cup was won by Uruguay against Argentina in 1930 the recent world cup was won by Argentina against France in Qatar 2022.

Now-a-days every school has its own football team and every player every player dreams to play for his/her country and bring glory to the country. To summarise football ignites passion enthusiasm and spirit in each and every individual.

Humanity Lost

Siddhesh Ghatage :
Final Year B Pharm

Humanity has no nationality, it is universal. Humanity is an individual's attitude and approach. There is no similarity between Every human mind is different, nationality can be the Same.

Maintaining humanity is important because it gives people hope and faith. Religion is based upon kindness and humanity, and many people are source is faithful of hope. Millions to religion as a are killed, and this a horrible crime that often happens as a result of war. A loss of humanity could result in an angry population, or in a situation similar to Syria, where extremist groups rule parts of the country. overall humanity holds a lot of value and the consequences of losing it are severe.

The first large reason that humanity must be maintained is that most people believe in divine being and in a religion. overall, religion is largely dependent on world's Faith in humanity.

society today has been infested with commercialism, corruption and decadence. Human beings are growing more and more dependent on money of the and materialism instead human moral and values!

I personally believe that society is rotting from inside out, and most of us are too blind to notice it. I fear that humanity will bring a dark future where being human is a sign of weakness and eventually death in this rotting caucous of a human society. I understand that humanity, always has a dark nature: but I am talking about modern society where technology and science is robbing us of our morals and values.

If the process continues, man will not believe in each other, there will be more misunderstanding and humanity will come to an end.

The Role Of Pharmacist

Sudhanshu Mane : Second Year B Pharm

When I become pharmacist then I will follow the rules & regulation of Government. Pharmacy is quod profession in the society. According to the Government rules & regulation medical shop is opened I will try to make my drug store. is ideal in societies. The place of my drug store is proper the drug store should win the cell populated area of the public.

All the requirements of medical drug store is proper in good condition. The premises in my drag store shall be well, built, dry lowell ild ventilated with Sufficient dimension for nomads Stocking goods When working in the drug Store I will wiper white apron. The all types of medicines are available in the my drug store, when I become pharmacist. In health care system

According to these i will work properly in the medical Pharmacist act as intermediate between the physician & patient because it provides medicine to the patient

The pharmacist plays important role in the health care system During handling the prescription I will handle properly I will interact with the patient with sincerely. . I will try to make Satisfactory to the patient.

.I will inform the patient properly about the drag therapy I will give the information to uneducated people will be properly. The expression of me during interacting with the patient should be very good I will think in the point of View of the patient I would have good presence of mind. The behaviour of me as pharmacist should be ideal

I love being a Pharmacist because of a young man whose pain medication I refused to continue to refill as I told him I was Concerned for his health crith long term use. to

I told him to get a second opinion & suggested some options for him The image of me as a pharmacist in the public will be popular famous. The all pharmacist should act in the not only. point of vied of the business but act as the part of the health. care system. They should be behave with public & physician with Co-ordinately.

Ethical Dilemma: Civil Servants Turning Into Instastar

Omkar Gouraje : Final Year B Pharm

- What right? What wrong?

We all know about civil services & some of us may have dream to become IAS, IPS Noren IFS officers or hold such posts which have high salary & high respect and vast power But we know our younger generation is too much involved in using Social media. Our Civil servants and especially younger civil servants are also using this social media platform like "instagram.. facebook" etc. They are using these platform to share their professional lifestyle as well as their personal lifestyle too. They are using their power to increase their followers on this platform. These platforms are not part of government broadcasting. but also not illegal to use. So here the question is arising that does they need & to use these platforms or stop using it? or what should be limit for it? What our constitution say on this issue ? and how this issue should we can resolve ? or does they need better self regulation for this issue

Now at the begining Let's see some examples of Big profile ist instastar civil servants :

- (1) Himanshu..ias 219k followers (Batch 20)
- (2) Dabi-tina → 1.6M followers (IAS 2016)
- (3) Abhishek-as-it- Is 3m followers (Now Actor)
- (4) Ias Sonal Goel → 778 k followers
- (5) Panj Kaj Nain Ips 380k followers

They all are civilservants as well as playing the role of social media influencer. The report published in "The print" newspaper

Showed us how much extra income they are generating by these platforms. "On average, these top 10 IAS officer accounts attract about 19.048 likes per post."

By constitution civil service value should anonimity. Government expect that civil servants should work from behind the curtains. Here problem is not imitating law because there is no law which prohibit civil servants to using & influencing Social media. Hence the question of "is using social media by civil servants illegal?" have answer "No. It is not illegal by law". This is not against the "Civil Service, Rules 1964". These rules says any civil servant can not give artical in any magzine, cannot be part of any magzine, cannot attend any ceremony without approval of government. Even if the ceremony held to honour his work he can't attend it without governmental approval. But in all these rules no mentaion of social media and this is loophole which is supporting factor for instastar civil servants Hence it is not illegal to use social media for them. Then why should be the problem with civil servants using social media to boost about their life & work & connect with people ??

The point is that elected government expect that Civil servants should follow value of anonimity. The scheme, plan, program.. mission and government projects & agendas are responsibility of elected government representa- -tative. The credit of success & failure goes to that elected representative, civil servant working under the chair is not responsible & hence he can't demand for fame, popularity and credits for succes full policy. The idea behind policy is by government & civil servan employing the policy recieve their high salary for work Spreading & marketing of own's work is done by ministers, MLAs & MPs for attracting votes in next election. If the policy. Idea become Successfull or failure, the praise

or critics will go to the elected person, party ruling or that government only. Hence for this here anonymity value of civil servants is necessary because it is supposed that Citizens should judge only their elected representatives. Burecrates shall never take public pressure, if his works are seen by public then he might be under public pressure, may not implement unpopular (Cumlike) decision of government for not toosing to loose the ferme. Burecrates never be remain under eyes of majority, he should work against the major public group if necessary for justice of Only one Citizen too.

Younger civil servants argue that they want connect public through social media. Senior civil servants argue that younger civil servants want fame & recognition, popularity only. For making connections they have official accounts of their post on each media. They can use these official accounts to connect with public.. and also to share updates on governmental schemes. Former Chief Election Commissioner of India, Dr.S.Y. Quraishi (IAS of 1971 batch) quoted that, " There is a fine line between being a charismatic public official who is liked by public & constantly seeking attention" "For instance, there is an IAS officer who posts herself in different clothes four-five times a day. I initially thought she was a fashion model.": Are younger Civil servants becoming attention. seekers?

The balance should be maintained, there is a line while sharing personal life on social media & gaining unconditional fame, which Should not be crossed by these civil servants " Using social media for self propagation & personel benefit will not be favourable for their careers." Said by Mr. Anil swaroop, a retired buracrate. Junaid Ahmad, a Currently Chief Development Officer of Jhansi in Uttar Pradesh, ranked third in the civil service

exam in 2018 & has about 3 lakh

followers on instagram. Ahmad said he uses instagram to share updates about his work & to have a Channel of communication open to those who wish to speak to him. During covid especially, he added, social media was. a boon" People Could directly message for help & wherever possible, I was able to coordinate for assistance Now we will see what our current leaders say on this issue? Our Prim Minister Shri Narendra Modi ji, while addressing the 2018 batch of IPS recruits said that, " Or "Don't fall into 'Singham'" trap. Police uniform is not associated with authority and awe but inspires pride: Some policemen when they join the service, want to instil fear in public. and think that anti-social elements should Shudder at their name.. This feeling lous the minds of people who grow up watching movies like 'Singham'. You have to decide that if you want to create fear or lasting compassion in the minds of people." Each district SP or DC also have an official account or handle... e.g... DC- gurugram. DC-Lucknow, DC-Kolhapur, Pratap Simha Member of Parliament, Mysuru kodagu toksat Lok Sabha constituency, take has taken Objection to them having personal accounts and so-called fan pages of few over ambitious bureaucrats & police officials use to falsely boost their personal image. "An officer doing his or her assigned job is not an achievement.

it is his/her duty to the people, who pay their salaries." They even told that they experienced a few IAS & IPS officers. who are actually corrupt & incompetent, yet have an impeccable crusader image in the public eye, courtesy the power of social media." These I think these officers. at least- interested in serving the people, for them. everything is an image building opportunity. which helps them in getting bigger, better, lucrative postings or works as a ladder to enter politics one day.

The Big Bang Scenario

Rushikesh Patil :
Final Year B Pharm

Some use the fake clean image as a cover to hide all their nefarious activities. There are some exceptionally good & brave IAS & IPS officers-who have been quietly doing a great job to change the society.

Some of them even working quietly to change & serve society & some have even hired professional publicity agencies to boost their image. Who pays for these things? Political neutrality is another important value. In for them! But we still worrying for without fundamental rights of freedom of expressions & speech? All the involved parties should come together & make a solution on this dilemma. It should must be balance & limited. 2. with regulation & self regulation too. This is well necessary for functioning of governance. This is not concern of you & me only! This is an issue of whole country & it's governance by which you & I am affected!

The Big Bang scenario recounts the beginning of the universe. It took a long time for the theory to progress, and many different people contributed their ideas. It has an impact on how we understand the beginning and end of the cosmos. According to the Big Bang hypothesis, everything began at a very small, incredibly hot, incredibly dense point. The first elements-helium, hydrogen, and lithium-were swiftly produced inside that small, point-like object, and gravity ultimately brought those elements together to create stars. Everything that exists now was created at the moment of the Big Bang.

space, energy, matter, and time. The point continued to grow even as everything else started to take shape and hasn't stopped since. Since the Big Bang hypothesis suggests that the Universe is continually expanding, it is important for understanding both the history and future of our universe. Regarding how the universe could come to an end, scientists have two primary views. Big Crunch is the name of one of these hypotheses. The Big Crunch's gravity will be so strong that the cosmos will be drawn back to the small spot where it all began, obviously.

Most beings in the cosmos will be crushed and destroyed since they cannot all fit within that small atom. The second of the two theories is referred to as The Big Freeze. The Big Bang idea is important because it explains how the universe may have begun and how it may end. In the Big Freeze, everything will be so far apart that thermal energy cannot be transferred, causing everything to become frozen.

Disciplined Freedom Is . The Essence Of Calligraphy...

Reva Patravale : Second Year D Pharm

It is only in revealing the moving hand that calligraphy becomes calligraphy. Calligraphy comprises the careless and elegant swashing and buckling, the inadvertent nicks in form generated by the paper fibres, and the flowing and splashing of ink. The calligraphy is found in those characteristics of form that show the hand's freedom, the gesture, the dance, the scraping and flowing of the tool, and the meeting of the mind and nature that takes place when hand and heart move as one. In a nutshell, calligraphy has the immediate quality of the live mark.

A form of visual writing art is calligraphy. The creation and application of letters constitute this art. In conclusion, the letters are styled well. Letters may be used in calligraphy to convey your imagination. This art's roots may be traced back to ancient China. But it has numerous versions that were developed in a number of nations, including Japan, India, Tibet, and Europe. There are many classic or current examples. The ancient norms of calligraphy and lettering, such as "copperplate," "Spencerian," "gothic," etc., are not followed by modern calligraphy. On the other hand, traditional calligraphy has its own set of rules and regulations, measures for height and angle, and equipment. Modern calligraphy resembles free hand writing more so. It won't fit any certain style. Through it, you may design your own lettering. Various tools are available

according to the calligraphy style. It calls for broad nib pens, traditional dip pens, pencils, markers, or brush pens. You may become a master in calligraphy if you have mastered the ability of balancing thick and thin strokes. Because we don't want any letters to clash, spacing is also crucial to the aesthetic harmony of your site.

My calligraphy is mostly done in copperplate and gothic scripts. Due to the numerous tiny strokes that make up Gothic, it differs slightly from other fonts. However, after you've practiced, you may simply complete the remainder because the letters are quite similar in form and very simple to read. We use parallel pens to write in gothic typeface. There is some sort of cursive or flourish letters on the opposite side of the copperplate calligraphy. This mostly calls for dip pens and pointed nibs. Today's pens with an oblique tip are quite popular. Drawing of this type requires some skill. Calligraphy is not well renowned, especially in India. Numerous calligraphers upload their works on social media, but they do not consistently receive enough views and likes.

I wanted to inform you guys about a form of art that we are extremely unaware about, therefore I decided to write this article. So, I humbly ask that you all support the artist as well as the art....

Honesty is the best Policy

Aarati Lohar : First Year D Pharm

It is Not only proveb that implies honesty is the best option, but people and legends also don't differ While advising the same take an example like William Shakespeare, Who said that the quality of honesty in a person is the greatest legacy or as monatma gandhi told that the truth is the Reality.

Honesty transparency in your thought and what you Speak or present in front of other is said to be having an ho- nest trait on should also be honest with themselves

Honesty is the foundation step in being noble as per klinston Churchill the essence of humanity. in the world i also Restored beacuse of the presence of quatities like Honesty if the societies of the world were denined of only honesty at all, then there world only exist Choose by the loss of order.

The Reason Why people opt for dishonest means like lying is because of their short term gain Result But in the long term, it is honesty that proson to be bene ficial and lasting. a dishonest person loses all Respec the eye of the others and other also trust in them.

there fore the Quality many of honesty. to voice their option.

Honest persons might have to face many difficul and hardships in their life, but it is their moral integri- that Stop them for choosing disnonety. Rother the satis fication of hlonesty and lyalty is much greater tho the feeling one get by choosing the easy way out

All one has to do for being honest and leadin a Surccessful life is by being truthful to other am ourself, also accepting flaws and Working on the

Dad

Karuna Girave:
Third Year B Pharm

Dad, it is not possible
To count the things
That you have done
To make the home
Within your Care
A pleasant happy one.
But it is possible
To let you know
As this meant to do
that there is no Dad
In the World
As Wonderful as you !!!

Pharmacists

Kajal Bhatale :
Final Year B Pharm

What is PHARMACISTS ??
People in Pain can be cross as a rule

However, the pharmacist helps them Keep
their cool

Always your friend, he often gives free advice

Remember his service when you consider
price

Many years he has trained before he could
Start

And more importantly, he's got a great big heart

Certainly he is the most trusted person

It's your health that is his obsession

So the next time you see him, give him a smile

Treat him nicely, you'll get it back by a smile

Surely, he'll keep you healthy, at least for a
while!

Time.....

Komal Mane:
Final Year B Pharm

Time.....!

This world does not run without time
and this life does not pass without memories,
If you want to fly in the sky,
then it does not wait for the beautiful time.

Everything is a
game of time, even dying
depend on it, good and evil
are the result of time.

Life

Karuna Girave:
Third Year B Pharm

Life is an opportunity; benefit from it.

Life is a beauty, admit it.

Life is a dream, fertile it

life is a challenge, meet it

life is a duty complete it

life is a game, play it

Life is a promise, fulfill it.

Life is a Sotto, overcomes it

Life is Song, Sing it!

Life is a struggle, accept it

Life is luck, make it

Life is life, fight for it

Pursuit of Happiness

Ankita Mandal:
Final Year B Pharm

The door of happiness is open.
But left unnoticed
Life is full of challenges.
Only Brave have cherished
As you feel more
And think less.
Just take a smiling step and eat less.
Tongue will play its course in the crowd.
And leave us with thoughts
when no one is around.
The road you desire is not for
With acceptance of change It will overcome
along! With actions left strange
Pathway on fill of treat
It is difficult sometimes.
Don't be critical of your peers.
Work without happiness; it may fill the pocket.
But Pedro gets missing.
In soul named socket
Our elders say that life is short and fast.
the smile more of no grievance with the past

The Reality....

Komal Mane:
Final Year B Pharm

If you smile they will burn.
If you cry, they will laugh

If you do something new, they will call it a sin,
If you are stuck in the old,
they will say 'curse',

If you lose, they will call you poor,
If you eat, they will call you egoistic

If you move forwards, they will drag you back
If you stay behind, they will Sample you

If you give them your hand, they will
say support, if you think of you,
they will say selfishness.

If you appreciate them, they will say wow,
If you show your shortcomings, go.....
They will say, if you do something...
what did you do? will say
Even if you don't..... what did you
do? will say

That's why
You live the way you.....
what about the world ?
want.... whatever they say.....!

Embrace your Future

Ankita Mandal : Final Year B Pharm

- Stop thinking negative.

The simple fact is that the future is unknown. Then what is the point in worrying about it? Since you do not know what the future has in store for you, Worrying about it will not do anything to change it.

- Have faith in the Liger scheme.

Whenever you feel scared of what the future might bring, just know that it will fit in the larger scheme of things. As a human, you may not always see the big picture from where you are now, but you need to trust that whatever happens in the future will somehow fit nicely in the larger scheme of things.

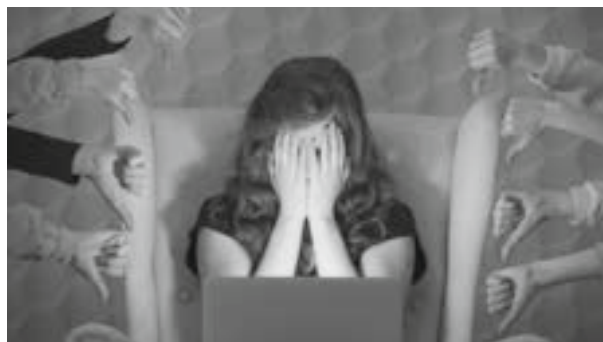
- Hive in the present

Instead of worrying about the future, you should live in the present to the fullest. Remember that it is only in the present that you can make efforts to have a future. Whatever control you might think you have over the future, you can only exercise it in the present. .Whatever control you

might think you have over the future, you can only exercise it in the present.

- Surround yourself with positive people.

If you keep company with those who are very cynical about life and are full of negativity, then you will also become like them and be around people who are positive about life and make you feel good about yourself. This will help you to be prepared for whatever happens in the future.

Tension

Samruddhi Mane:
Final Year B Pharm

The moment you are in tension
You will lose your attention.
Then you are in total confusion.
And you will fill irritation.
Then you will spoil personal relation.
Ultimately, you want to get co-relation.
Then you will make things in complication,
Then you B.P. may also rise caution.
And you may have to take medication.
Instead understand the situation.
And try to think about solution.
Many problems will be solved by discussion.
which will work our better in your profession.
Don't think it as my free suggestion.
It is only for your prevention.
you will never come again in tension.

Wholesome life...

Pratiksha Phalle:
Final Year B Pharm

When many sunsets pass by and time
has perhaps done its magic and all that
we're left with. are these bittersweet
memories, I hope..... I sincerely hope that we
lived every minute, every moment
wholeheartedly,
regardless of the good and bad, the happy
and sad, the Mondays and the Sundays,
the rainbows and the storms. I hope we
appreciated every bit of it all, our self,
our surroundings, the roses and their thorns.
the spring and the fall, it would be a great
feeling after all, to look back and see that we
felt all that there was to be a human,
all that there was to life

Why not a Girl?

Janhavi Patil :
Final Year B Pharm

Pray for a boy, Not for a girl.
They desire a boy, not a girl
Blessing of elders are for male
Not for female.....

They love to have a boy, Not a girl
But..... in need of wealth
They worship, goddess "Lakshmi"
In need of courage.

They worship goddess "Durga"
In need of education
They worship goddess "Saraswati"

Now tell me,
Why do they hesitate?
To have a Devi in their family
"Save the girl child"

Only a Dad

Manswini Killedar :
Final Year B Pharm

only a dad, with a tired face,
coming home from the daily race.
Bringing little of gold or fame.
To show how well he has played the game.
But glad in his heart that is own rejoice
To see him come. and to hear his voice.

only a dad, with a brood of four,
one of ten million men or more.
Plodding along in the daily strife,
Bearing the whips and the scorns of life,
with never a whimper of pain or hate,
For the sake of those who at home await.

only a dad, neither rich nor proud.
Merely one of the surging crowd
Toiling, striving from day to day
facing whatever may come his way
Silent, whenever the harsh condemn,
And bearing it all for the love of them

only a dad, but he gives his all
To smooth the way for his children small..
Doing, with courage stern and grim.
The deeds that his father did for him.
This is the line that for him I Pen,
only a dad, but the best of men.

Science Student

Rutuja Yadav :
Second Year B Pharm

As we know life is a race
and science is at the base
to be a science student
way my aim

I worked hard and
ignited my flame!
Now a days, people know me
as a science student

They look at me
as I am very brilliant
I am learning physics and Chemistry
Try put on my mind.

Some interesting mysteries,
I like to solve,
the maths problems
and difficult games
◆ ◆ ◆ ◆

There is no another way
which would be right,
I am a science student
My future would be bright

HER

Aarati Lohar :
Second Year D Pharm

She gets Judged.
She gets Calculated.
But When She Wants to fly.
Her Wings get cut away.

She tries, She cries
even if she fails.
She get up back.
to find a way.

Who is She?
Who is She?

She is a mother.
She is a daughter.
She is a sister
or is she just a toy?

you Never see.
Her pain.
all you do is to.
Break her again.

◆ ◆ ◆ ◆

Technical Section

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY

Technical Section

Dr. Arehalli Manjappa

Dr. Sunil Galatge
(Section Incharge)

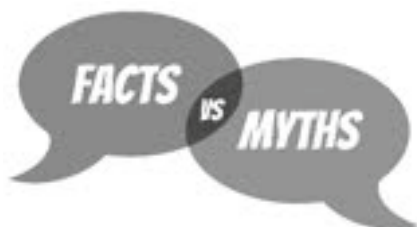
Prof. Rahul Kadam

Miss. Vaishnavi More

Mr. Vishal Jadhav

Circadian Rhythm: Myths & Facts

Kajal Bhatale : FinalYear B Pharm

Myth: Fasting will Slow your metabolism down.

Circadian fasting involves eating for a Shorter period of time, in Sync with your body's natural, circadian rhythm. When you under eat, your metabolic rate can decline, but circadian fasting promotes eating a normal range of calories, just within a shorter amount of time during the day.

Fact: Breakfast is the most important meal of the day.

The most important factor to see results from circadian fasting is to listen to your body and Stop eating when the Sun goes down, and to eat the next day when you are hungry, after fasting for 12.16 hours.

Myth: You can eat whatever you want when you break your fast.

A common myth unhealthy food as long is that you can eat as it's within the eating period, and this is not true. The point of circadian fasting is to eat healthier a diet full of plants, healthy Fats and proteins.

Fact: Morning Sun and evening darkness will help you sleep

Getting up in the morning and going outside in the Sun before 10:00 AM, along with turning lights and blue screen off two hours before bed will help to naturally produce melatonin when it's time to sleep.

Circadian rhythm Sleep disorders are Caused by continuous or occasional disruption of Sleep patterns. The disruption results from mismatch between your "internal body Clock" and external environment which affects the timing and duration of sleep.

Situation that can trigger a circadian rhythm sleep disorders include:

- 1) Frequent Changes in workshift
- 2) Jet lag
- 3) Frequent Changes in time to go to bed and - time to wake up.
- 4) Older age

We can treat by

- lifestyle and behaviour therapy.
- Bright light therapy.
- Meditation
- Chronotherapy

Drug Addiction

Bhavesh Gaikwad : 2nd Year B Pharm

What is Drug Addiction?

Addiction is a disease that affects your brain and behavior. When you're addicted to drugs, you can't resist the urge to use them, no matter how much harm the drugs may cause. The earlier you get treatment for drug addiction, the more likely you are to avoid some of the more dire consequences of the disease.

Drug addiction isn't about just heroine, Cocaine or other illegal drugs. You can get addicted to alcohol, nicotine, sleep and anti-anxiety medications, and other legal substance. You can also get addicted to prescription or illegally obtained narcotic pain medications or opioids. This problem is at epidemic levels in the United States. In 2018, opioids played a role in two-thirds of all drug overdose deaths.

At first, you may choose to take a drug because you like the way it makes you feel. You may think you can control how much and how often you see it. But over time, drugs change how your brain works. These physical changes can last a long time. They make you lose control and can lead to damaging behaviors.

Addiction Vs. Abuse and Tolerance

Drug abuse is when you use legal or illegal substances in ways you shouldn't. You might take more than the regular dose of pills or use someone else's prescription. You may abuse drugs to feel good, ease stress or avoid reality. But usually, you're able to change your unhealthy habits or stop using altogether.

Addiction is when you can't stop. Not when it puts your health in danger. Not when it causes financial, emotional and other problems for you or your loved ones. The urge to get and use drugs can fill up every minute of the day, even if you want to quit.

Addiction also is different from physical dependence or tolerance. In cases of physical dependence, withdrawal symptoms happen when you suddenly stop a substance

Tolerance happens when a dose of a substance becomes less effective over time. When you use opioids for pain for a long time, for example, you may develop tolerance and even physical dependence. This doesn't mean you're addicted. In general, when narcotics are used under proper medical supervision, addiction happens in only a small percentage of people.

Effect on Your Brain

Your brain is wired to make you want to repeat experiences that make you feel good. So you're motivated to do them again and again. The drugs that may be addictive target your brain's reward system. They flood your brain with a chemical called dopamine. This triggers a feeling of intense pleasure. You keep taking the drug to chase that high.

Overtime, your brain gets used to the extra dopamine. So you might need to take more of the drugs to get the same good feeling and other things you enjoyed, like food. And hanging out with family may give you less pleasure. When you use drugs for a long time, it can cause changes in other brain chemical systems and circuits as well. They can hurt you:

- Judgement
- Memory
- Decision-making
- Ability to learn

Together, these brain changes can drive you to seek out and take drugs in ways that are beyond

your control.

Who's Most Likely to Become Addicted?

Each person's body and brain are different. People also react differently to drugs. Some love the feeling the first time they try it and want more. Others hate it and never try again. Not everyone who uses drugs becomes addicted. But it can happen to anyone and of any age. Some things may raise your chances of addiction, including:

- Family history - Your genes are responsible for about half of your odds. If your parents or siblings have problems with alcohol or drugs, you're more likely as well. Women and men are equally likely to become addicted.

- Early drug use - children's brains are still growing and drug use can change that. So taking drugs at an early age make you more likely to get addicted when you get older.

- Mental disorders - If you're depressed, have trouble paying attention or worry constantly, you have a higher chance of addiction. You may turn to drugs as a way to try to feel better. A history of trauma in your life also makes you more likely to have addiction.

- Troubled relationships - If you grew up with family troubles and aren't close to your parents or siblings, it may raise your chances of addiction.

Signs of Addiction.

You may have one or more of these warning signs:

- An urge to use the drug everyday or many times a day.

- Taking more drugs than you want to, and for longer than you thought you would.

- Always having the drug with you and buying it even if you can't afford it.

- Using drugs even if they cause you trouble at work or make you lash out at family and friends.

- Spending more time alone.

- Not taking care of yourself or caring how you look.

- Stealing, lying or doing dangerous things like driving while high or having unsafe sex.

- Spending most of your time getting, using or recovering from the effects of the drug.

- Feeling sick when you try to quit.

How to Prevent Addiction to Prescribed Painkillers. Most people who take their pain medicine as directed by their doctor do not become addicted, even if they take the medicine for a long time. Fears about addiction should not prevent you from using narcotics to relieve your pain.

But if you've abused drugs or alcohol in the past or have family members who have, you may be at a higher risk.

To avoid pain medicine addiction: Take the drug exactly as the doctor prescribes.

Tell your doctor about any personal or family history of drug abuse or addiction, this will help them prescribe the medicines that will work best for you.

Remember, it's common for people to develop a tolerance to

pain medication and to need higher doses to get the same level of pain relief. This is normal and is not a sign of addiction. With addiction, you may need to use higher doses, but it's not for pain relief. Still, talk to your doctor if this effect becomes troubling.

Don't Wait; Get Help Now

If your drug use is out of control or causing problems, talk to your doctor.

Getting better from drug addiction can take time. There's no cure, but treatment can help you stop using drugs and stay drug-free. Your treatment may include counselling, medicine or both. Talk to your doctor to figure out the best plan for you.

Robotics- Catalyst for Healthcare

Sarthak Belwadkar : 2nd Year D Pharm

Advancements must be made in order to stay up with the current globe in today's vastly developing planet. Artificial intelligence (AI) has produced enormous advances in many areas, including industrial, humanoid robots in social welfare, robo teachers for students like Sofia, and now it has invaded the healthcare industry.

Through the use of robotic arm technology, the first medical robot assisted in surgery in the 1980s. Medical robots have evolved over time, their skills increasing into various areas of healthcare thanks to artificial intelligence powered computer vision and data analytics. Robots are being employed in clinical settings as well as operating rooms to help medical staff and improve patient care. Robotics currently plays a leading role in many open surgeries, cataract procedures, cancer treatments, etc. Because artificial intelligence is based on preprogrammed information, every function it does is accurate and consistent. As a result, there is a greater probability for a patient's recovery and for a condition to be cured. Robotic surgery for gynaecological surgery, heart valve replacement, and prostate removal has brought about an evolutionary revolution in medical history.

Indeed a telemanipulator or a computer is used to operate robotics. To carry out actual surgery, the robotic arm makes such motions with the help of a manipulator and end effector.

This aids medical professionals in doing very precise surgery with a successful and safe outcome. AI has proposed every avenue for effective operations; however it's a component of technology that requires a highly skilled mechanism and a knowledgeable operator. Being totally reliant on a robot and speaking an emotionless language like AI might be a curse for the medical sector. Several mishaps have occurred where numerous fatalities resulted from robotic malfunction or information feeding errors. Overreliance on robots can be deadly. AI just does what is fed into it; it lacks the thoughts and feelings of a human. Robotics is therefore a crucial tool, but it is not the only focus of the operations.

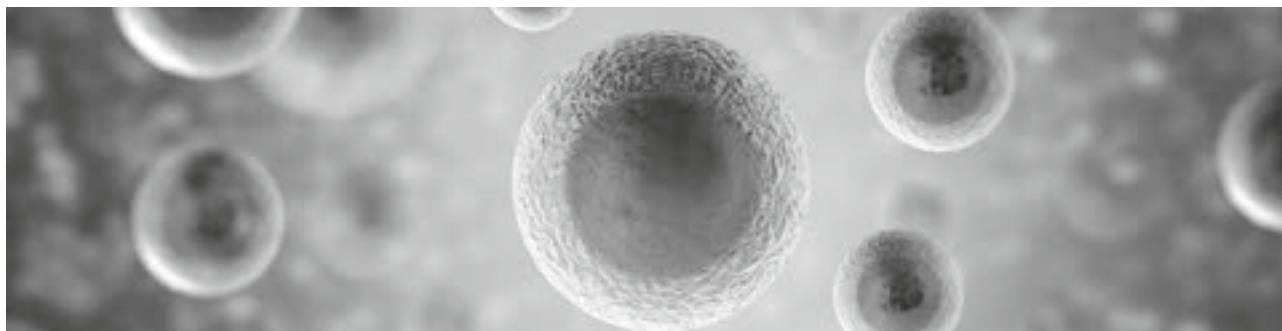
Even yet, barring these instances, AI has greatly expanded the medical industry today. Today, many disorders that doctors were unable to treat are readily healed with a considerably higher success rate. Earlier procedures were considerably more difficult and had a high fatality rate, but today AI has made the future of the healthcare system more simpler.

"The Penultimate Novelty That Humans Will Ever Need To Invent Is Artificial Intelligence"

Stem Cell

Swarup Kumbhar : 2nd Year D Pharm

The fundamental structural and operational unit of life is the cell. There are many trillions of cells in the human body. Every cell in the body serves a specific purpose. Normal cell development and reproduction result in the formation of new body cells for cellular growth and repair. In the human body, stem cells are undeveloped cells that give rise to all other cells with specialized tasks. Ernst Haeckel coined the phrase "Stem Cells" in 1968.

A stem cell is a cell with the capacity to divide repeatedly and give rise to a variety of different cells and tissues. These stem cells may divide into a large number of daughter cells under the correct circumstances. These daughter cells develop into new stem cells or cells with specialized functions. No other cells in the body, including stem cells, are able to divide into new cells. The development of a complex creature from a fertilized egg may be better understood with the aid of stem cells. Stem cells can repair damaged cells and heal illnesses. The core cell mass of the human blastocyst, an early preimplantation embryo, contains embryonic stem cells (ES cells). After 4 to 5 days of fertilization, human embryos reach the blastocyst stage, where they are composed of 50 to 150 cells. James Thomson created the first effective cell-removal procedure from the inner cell mass of embryos in 1998. Lines of human embryonic stem cells. Human embryonic stem cells are obtained from donated, unused, or

cloned embryos in in vitro culture via the Somatic Cell Nuclear Transfer procedure because they are pluripotent, meaning they may divide into other stem cells or any type of cell in the human body. These cells are not produced by a woman's body from fertilized eggs. During this procedure, embryos from which embryonic stem cells are taken are killed. Dr. Robert Lanza discovered an effective method to collect embryonic stem cells without harming the embryo in 2006.

Undifferentiated cells known as adult stem cells can be found in trace amounts in the majority of adult tissues that have undergone development, including the bone marrow, skin, heart, and others. The phrase "Somatic Stem Cells" refers to non-reproductive cells in the body and is another name for adult stem cells. These cells can develop into any type of cell within a single lineage because they are multipotent. Adult stem cells' primary job in a living thing is to maintain and repair the tissue in which they are situated. Adult stem cells come in a variety of forms, including :

1) Hematopoietic stem cells (HSCs) are stem cells that may differentiate into various blood cells through the process of hematopoiesis, including erythrocytes (red blood cells), leucocytes (white blood cells), and thrombocytes (platelets). Blood from the umbilical cord and bone marrow both contain

hematopoietic stem cells.

2) Mammary stem cells (MaSCc) are multipotent adult stem cells that may give birth to the mammary gland lineages and are capable of self-renewal. The lineages are in charge of the mammary glands' development during adolescence and their growth during pregnancy.

3) The stem cells of the neurological system are known as neural stem cells (NSCs). They create the whole nervous system throughout development. Trauma, Amyotrophic Lateral Sclerosis Multiple Sclerosis, Parkinson's disease, Batten's disease, brain stroke, vision restoration, spinal cord damage, vertebral repair, etc. are all conditions that can be treated using nerve stem cell treatment.

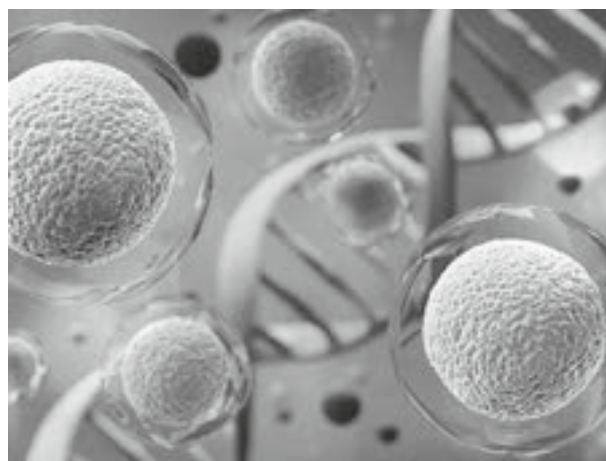
4) Enterocytes, Goblet cells, Paneth cells, and enteroendocrine cells are only a few of the differentiated cell types of the small intestine and colon that may be produced by intestinal stem cells (ISCs), which are multipotent stem cells. Treatment with intestinal stem cells is utilized in cases of intestinal failure, congenital tufting enteropathy, congenital microvillus inclusion disease, etc.

5) Just like bone marrow and umbilical cord blood stem cells, placental stem cells can be employed to treat chronic blood-related diseases like leukemia, thalassemia, and sickle cell anemia. Stem cells from umbilical cord blood.

6) The dermis and epidermis are the two layers that make up skin. Stem cells found in the epidermis layer give rise to the remainder of the epidermis and are in charge of weekly maintenance and repair of the epithelial barrier. Hair follicle stem cells, sebaceous gland stem

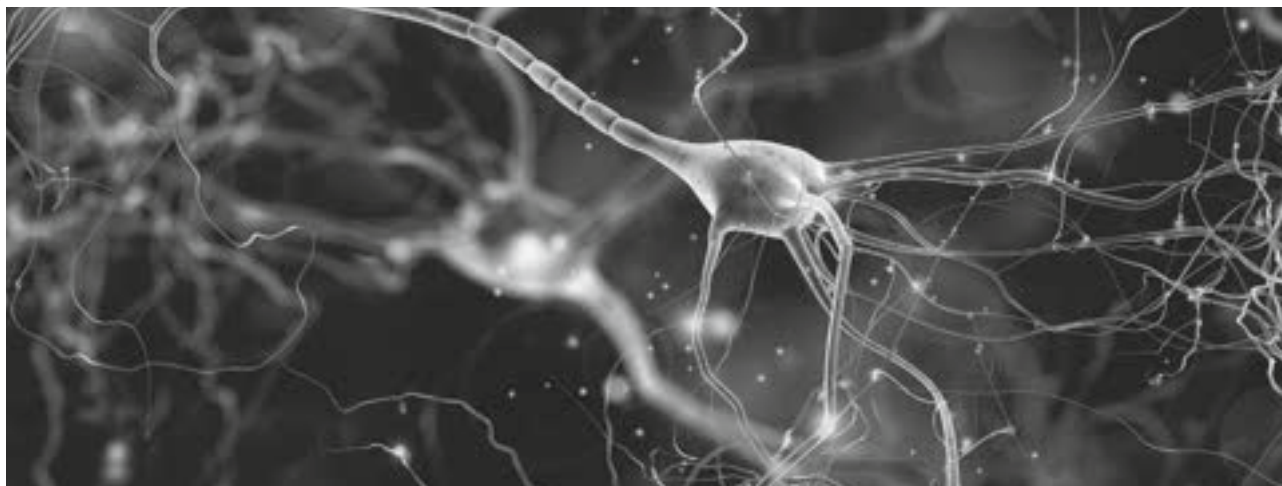
cells, endothelial stem cells, adult olfactory stem cells, neural crest stem cells, testicular stem cells, etc. are examples of other body stem cells.

Blood disorders have been treated with adult stem cells. Hematopoietic stem cell transplantation, including transplants from cord blood, peripheral blood, and bone marrow, is a well-established treatment. Only 300 ml of blood are needed for the bone marrow transplant procedure. The donor has no discomfort during this procedure, and the stem cells are preserved in approved stem cell banks or hospitals for later use. Our 300 ml of blood is sufficient to save the lives of individuals with cancer and other disorders that are connected to it. Donate stem cells once in our lives in order to help our nation fight cancer or other diseases of a similar kind.

Neuroplasticity

Poonam Koravi : Final Year B Pharm

Neuroplasticity also known as brain plasticity, it is the brain's ability to change both its physical structure & its functional organization in response to training & Experience, which can happen throughout the lifespan in neuroplasticity brain changes its Continuous generation of new neurons in certain region of brain, second way is by forming new synapses in this new skills & experience create new neural connections & Also by strengthened Synapsis, in this repetition & practice strengthens neural connections

Neuroplasticity can take place when changes occur in characteristic of dendritic spines, Hormonal activity, DNA regulation & transcription, properties of membrane & ion channels, microglia activity.

Neuroplasticity not occurs automatically in or by any other way, it is the result of some situations or 30 conditions. They may be traumatic events, stress, learning, diet, meditation, emotions, Social interaction, paying attention new experiences etc.

Neuroplasticity is very essential in the nowadays where people suffering from depression, anxiety & mental disorders. Neuroplasticity makes your brain resilient

It helps us recovering from stroke, injury, & birth abnormalities. You can learn new ways of being & responding to conflict. Also help to overcome depression, obesity, anxiety.

We all know that what we give to others that definitely comes to us because Karma is a boomerang if you give to do good you will get good. Same thing is applicable in the neuroplasticity. Neuroplasticity means the brain is always learning, but the brain is neutral it doesn't know the difference between good & bad. It learns whatever is repeated in both helpful & unhelpful things, actions & habits. 15

Therefore, it is totally dependent on our input that we give or supply to the brain.

Molecular Farming

Shruti Sahekar : Final Year B Pharm

Molecular farming" means the production proteins or other metabolites. valuable to medicine Tor industry in plants traditionally used in an agricultural setting. It harnesses heterologous protein expression systems, such as plants for the large-scale production :of-recombinant proteins that are therapeutically important & commercially valuable proteins in plants. It's purpose in to provide a safe & inexpensive means for the mass production of recombinant Pharmaceutical proteins. Plant molecular farming is the growing of plants in agriculture to produce pharmaceutical, or industrial compounds instead of food, feed, or fiber. The possibilities range from the manufacture of medical products, such as pharmaceuticals (drugs) & vaccines, to the production of products like biodegradable plastics if industrial Chemicals.

Molecular farming in plants has the potential to provide virtually unlimited quantities of recombinant proteins for use as diagnostic f on therapeutic tools in health care & the life sciences. Plants produce a large amount of biomass & protein production can be increased using plants suspension cell culture in fermenters, or by the propagation of stably

transformed plants lines in the field. Complex mamalian proteins can be produced in transformed plants or transformed plant suspension cells, Plants are suitable for the production of pharmaceutical proteins on a field scale because the expressed proteins are functional & almost indistinguishable from their mammalian counterparts

The breadth of therapeutic proteins produced by plants range from interleukins torarecombinant antibodies. Transgenic plants can also produce organs rich in a recombinant protein for its long-term storage. This demonstrates the promise of using transgenic plants as biorea ctors for the molecular farming of recombinant therapeutics, including vaccines, diagnostic such as recombinant antibodies, plasma proteins, cytokines & growth factor.

Modern biotechnology is extending the use of plants in medicine Well beyond its orginial boundaries. Plants are now a bouree of pharmaceutical, such as mammalian antibodies blood substitutes 4 vaccines. The feasibility of precise plant genetic manipulation, high-scale expression of recombinant proteins, rapid & easy Scaling up, convenient storage of

raw material & less concern of contamination With human or animal pathogens during downstream processing have attracted biotechnologists to plant molecular Farming: especially plastid & chloroplast engineering For this purpose....

Why Plants are used as a production system.

Plants have the natural ability to make human & animal proteins. This means that mass production is greatly simplified by just increasing the acreage of the plants under cultivation. Existing farming equipment can be used in the processing of the plants & thus reduce the costs involved in making the product. Often costs can be reduced as much as 1/3 of that necessary when using animal cell culture & at least by 1/3. When compared to microbial culture systems. Products produced in plants can be stored for long periods without refrigeration if they are expressed in seeds or leaves which can be stored dried. The potential of using plants as a production system for recombinant pharmaceuticals was established between 1986 & 1990. With the successful expression of a human growth hormone fusion protein, as interferon & human serum albumin. A crucial advance came with the successful expression of functional antibodies in plants in 1989. This was a significant breakthrough for it showed that

plants had the potential to produce complex mammalian proteins of medical importance to produce. By analogy to the production of insulin in bacteria, the production of antibodies in plants had the potential to make large amounts of safe, inexpensive antibodies available. Advances in recombinant DNA technology plant transformation technology & antibody engineering are major reasons why plants have emerged as an expression system. Antibody expression in plants showed proof that plants were capable of expressing functional mammalian proteins & further progress had made it possible to produce chimeric mouse – human therapeutic antibodies in plants in sufficient quantities for pre-clinical trials. Plants expression system are attractive because they offer significant advantages over the classical expression systems based on bacterial, microbial & animal cells. Firstly, they have a higher eukaryote protein synthesis pathway, very similar to animal cells with only minor differences. In protein glycosylation. Contrastingly, bacteria cannot produce full size antibodies nor perform most of the important mammalian post-translational modifications. Secondly, proteins produced in plants accumulate to high levels & plant derived antibodies are functionally equivalent to those produced by hybridoma.

Artificial Intelligence and Intellectual Property Rights

Viraj Patil : Final Year B Pharm

In today's progressing techno-Savy world Artificial Intelligence (AI) have been gaining wides- pread momentum as Af is pushing innoviations in new ways and accelerating with technological advancement in computing power data and alogrithms. This raises a question of whether or not. such work can be afforded any special status under intellectual. Property Rights (IPR)

Artificial Intelligence:

In simple the ability of computers to take decisions by itself came to be known as AI is a field of computer science that is associa with concept of machine "thinking like human" perform task, such as learning, planning, reasoning. Problem-solving & identifying Patterns The World Intellectual Property Organization (WIPO) has identified the existence of AI & propounded three Categories of AI.

1. Expert Systems: Software which uses database of expert knowledge to solve problem such as diagnosin medical conditions

2. Perception Systems: that allows a computer to perceive the world with the sense of sight and Hearing

3. Natural Language systems Mean to understand the meaning of words, it requires a dictionary database.

The Use of Ad systems became so prevalent that people wanted to procure protection on the outputs. In the Af context, the legislative protection has not yet advanced as quickly as the technology

Companies to invest in R&D in AI to advance their processing and clata mining capabilities. Companier can clearly define and protect ther IP with registration and documentation. Clear agreements of IP rights should be established between third-party to manage risk-

Copyrights is an important assest for AI, as it protects the code and data from unauthorised Use. Companies should have Policies for developers in cooperating third-party copyrights. Even if unintentionally it may impact ownership of the technology and freedom to operate.

Integrity & Art Section

VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY

Integrity & Art

Dr. Arehalli Manjappa

Dr. K. Gouri sankar

(Section Incharge)

Prof. Kanhaiya Khatavkar

Mr. Shivam Yadav

Mr. Shrikanth Shinde

فرینچی

प्रतीक्षा फल्ले : अंतिम वर्ष बी फार्म

اتنا گہرا درد تو بہارا اہلہا پی دے سکتا
ہے، کس نے کہا کہ وہ لوگ اجنبی ہیں
تم میرا سایہ ہونے کا دعویٰ کرتے
ہو، تو سنو، میرا سایہ بڑا بڑا ہے
یہ بھی امید نہ کریں کہ یہ دوبارہ کھلے گا۔

ماں شاعری

पियुष भोपळे : द्वितीय वर्ष डी फार्म

یہ کامیابیاں عزت یہ نام تم سے ہے
اے میری ماں مرا سارا مقام تم سے ہے
تمہارے دم سے ہیں میرے لبو میں کھلتے گلاب
مرے وجود کا سارا نظام تم سے ہے

گلی گلی میں جو آوارہ پھر رہا ہوتا
جہاں بھر میں وہی نیک نام تم سے ہے

کہاں بساط جہاں اور میں کسمن و ناداں
یہ میری جیت کا سب اہتمام تم سے ہے

جہاں جہاں ہے مری دشمنی سبب میں ہوں
جہاں جہاں ہے مرا احترام تم سے ہے

اے میری ماں مجھے ہر پل رہے تمہارا خیال
تم ہی سے صبح مری میری شام تم سے ہے

یہ کامیابیاں عزت یہ نام تم سے ہے
اے میری ماں مرا سارا مقام تم سے ہے
(وصی شاہ)

ಜೀವನ

ಋತುಜಾ ಅವಾಲಕರ :
ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಷ ಡಿ ಫಾರ್ಮ

ಆಕರ್ಷಣೆ ಎಂದರೇನು
ನೀವು ಬದುಕದ ಹೊರತು ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಪ್ರೀತಿ ಎಂದರೇನು
ನೀವೇ ಅದನ್ನು ಮಾಡದ ಹೊರತು ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಸೋಲು ಎಂದರೇನು
ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳದೆ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಸಂಕಟ ಎಂದೆ ರನ
ಗುಳ್ಳೆಗೆಳಿಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ
ಸಂತೋಷ ಎಂದರೇನು
ಕಂಡು ಹಿಡಿಯದೆ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಜೀವನವೆಂದರೆ ಏನು ನೀವು ಬದುಕದ ಹೊರತು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ

ವಿಧಿ

ವೈಷ್ಣವಿ ಪಾಟೀಲ : ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಷ ಡಿ ಫಾರ್ಮ

ಜೀವನವೇ ಒಂದು ಪಯಣ
ಮುಂದುವರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುಗುದು ಕರ್ತವ್ಯ
ನೀವು ಮುಂದೆ ಏನು ಪಡೆಯುತ್ತೀರಿ ?
ಇದು ವಿಧಿಯ ಬಗವಾಗಿದೆ
ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದುಃಖ
ಇದು ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ನೆರೆ ಲಿನ ಆಟ
ಇಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಸಿಹಿ ಸಂಬಂಧಗಳು
ಒಂದು ಟೇ ಕುರಿಮರಿ
ಜೀವನವು ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ
ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗು ಮದ ಮುಖ್ಯ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ
ಜಯಿಸಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ
ಜೀವನವೇ ಒಂದು ಪಯಣ
ಅದೃಷ್ಟವು ಅದರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ

ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ

ಸ್ವಾತಿ ಮಢಿತುಟ : ಅಂತಿಮ ವರ್ಷ ಬಿ ಫಾರ್ಮ

ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಳು ಹಸನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ನೌಕರನಾಗಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿದ್ದರೂ, ಏನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥ. ಅವನ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರವು. ಅವನು ಬಡವನೇ ಇರಲಿ ಶ್ರೀಮಂತನಿರಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮುಖ್ಯ. ಇದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವಾಗ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಲಭಿಸಲೆಂದು ಹರಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಗಾದೆ ಮಾತು ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದಂತಹ ಭಾಗ್ಯ ಯಾವುದಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲ. ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯ. ನಮ್ಮ ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ನಾವು ಇರುವವರೆಗೂ ಅವು ಸರಿಯಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ಇರ ಬೇಕೆಂದು ಬಯಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶರೀರ ನಮಗೊಂದು ವರ. ಅದು ರೋಗರಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಬದುಕು ಆನಂದಮಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ರಕ್ಷಣೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯ ಮೂಡುವ ಮುನ್ನವೇ ಏಳಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ವಾತಾವರಣ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಖ ತೊಳೆಯದೆ ಆಹಾರ ಪಾನೀಯ ಸೇವನೆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಅಗತ್ಯ, ಮುಖ ತೊಳೆಯುವ ಮುಂಚೆಯ ಶೌಚಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಹಲ್ಲು ಬಾಯಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಅನಂತರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಶರೀರದ ಹೊರಗಿನ ಕೊಳೆಯ ಇಲ್ಲವಾಗುವುದು, ಆ ನಂತರ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಶುಭ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಅರಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿರ ಬೇಕು, ಯೋಗ, ಆಸನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು ಶರೀರ ರೋಗರಹಿತ ಆ ವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ, ಬುದ್ಧಿ ಸಹ ಚುರುಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುವುದು, ಓಡಾಡುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕರ. ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮ ವ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿಸಲು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಲು, ಒಂದೆಡೆ-ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಧ್ಯಾನ ಸಹಕಾರಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮನ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದೇ ಧ್ಯಾನ ಎನಿಸುತ್ತದೆ

ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಈ ಊಟ ವನ್ನು ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ರುಚಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚು ಉಣ್ಣುವುದು ತಪ್ಪು. ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಅವಸರವಿಲ್ಲದೆ ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಊಟ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಕೊಳೆ ಸೇರದಂತೆ ಆಗಾಗ ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು. ತಂಗಳು ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಸರಿ ಯಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಹುಳಿ, ಉಪ್ಪು, ಸಿಹಿ ತಿನ್ನಬಾರದು. ಊಟದಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಇವು ನಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ.

◆ ◆ ◆ ◆

ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ

ಸ್ವಾತಿ ಮಙ್ಗಿತುಟ : ಅಂತಿಮ ವರ್ಷ ಬಿ ಫಾರ್ಮ

ಕಾಯಕವೆಂದರೆ ಕೆಲಸ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮೇಲು, ಕೀಳು, ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯ ಕೆಲಸವಾಗಿರಬಹುದು. ಕೂಲಿ ಕೆಲಸವಾಗಿರಬಹುದು. ಚರ್ಮದ ಕೆಲಸವಾಗಿರಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳೂ ಸಮಭಾವದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲಸ ಯಾವದಾದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಮುಖ್ಯ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇದು ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸ ಇದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಎಂದು ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಸುಖ ದೊರೆಯಲಾರದು. ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಸುಖವಿದೆ. ಸಂತೋಷವಿದೆ.

ನಾವು ಯಾವದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸ ಕಾಣುವ ಮನೋಭಾವನೆ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆನಂದ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದರ್ಥ. ಈ ಅರ್ಥ ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರು ಅಂದು ಊಟವನ್ನೇ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಕಠೋರ ವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ಊಟ ಒಂದು ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಕಾಯಕ ಮಾಡದೆ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ರಕ್ತ ಅಶುದ್ಧವಾಗಿ ಜೀವನ ದುಃಖಮಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಯಕದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿಫಲ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಬಯಸದೇ ಕಾಯಕಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಮಣ್ಯವಾಧಿಕಾರಸ್ತೇ ಮಾ ಫಲೇಶು ಕದಾಚನ ಮಾ ಕರ್ಮ ಫಲಹೇತು ಭೂ ಮಾತೇ ಸಂಗೋಽತ್ಯ ಕರ್ಮಣಿಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ ಫಲಾಫಲಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಡ. ಫಲಾಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆದರೆ ನಾವು ಇಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಷ್ಟ ರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಆದರ್ಶ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮರೆತು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅಶಾಂತಿಯಿಂದ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸುಖವೆಂಬುದು ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಕಾಯಕ ಮಾಡದೆ ಕೆಟ್ಟ ರೀತಿ ಯಿಂದ ಹಣಗಳಿಸುವ ಉಪಾಯ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಅತಿಥಿ ಆಶೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ನಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ. ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಮರೆತು ಸಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಆದರ್ಶಕಾಯಕದ ಮೆಲಕು ಹಾಕೋಣ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಶುದ್ಧ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸೋಣ ಸುಖ-ಶಾಂತಿ ಪಡೆಯೋಣ.

Photography

Jayram Chougule : 2nd Year D Pharm

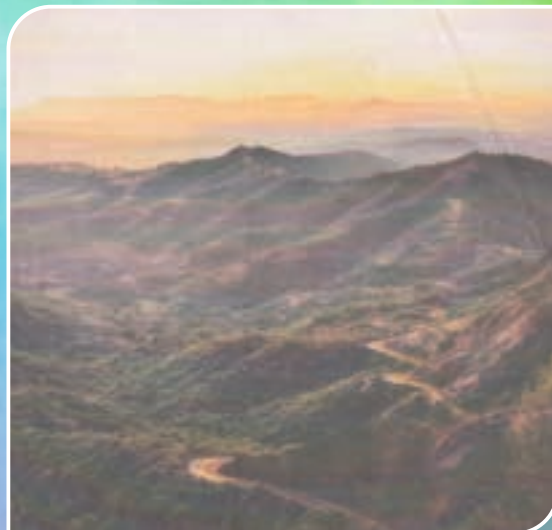
Pratik Chougule : 2nd Year D Pharm

Pratik Chougule : 2nd Year D Pharm

Pratik Chougule : 2nd Year D Pharm

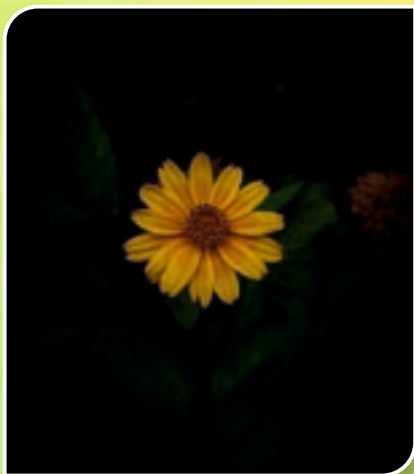

Jayram Chougule : 2nd Year D Pharm

Photography

Shailesh Chougule : 2nd Year M Pharm

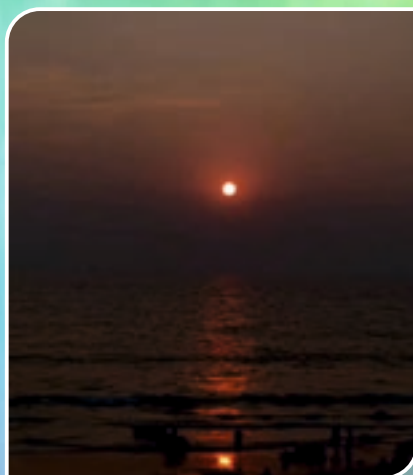
Shailesh Chougule : 2nd Year M Pharm

Shailesh Chougule : 2nd Year M Pharm

Shailesh Chougule : 2nd Year M Pharm

Trusha Savant : 1st Year B Pharm

Sketch

Karuna Girave : 2nd Year B Pharm

Trusha Savant : 1st Year B Pharm

Trusha Savant : 1st Year B Pharm

Netra Kurane : 1st Year B Pharm

Netra Kurane : 1st Year B Pharm

Karuna Girave : 2nd Year B Pharm

Shrutika Kadam : 1st Year B Pharm

Karuna Girave : 2nd Year B Pharm

Alumni Message

VPIP has given me the best people of my life who are truly, dedicated to their work. All teachers here are the heart of VPIP. I will always have service of love to VPIP in my heart. Hope in future we will all come out with an innovative co-ordination and helping hands for extremely growing Pharmacy field to contribute to welfare of community and overall human kind. Best wishes

—Mrs. Anuja Kekare

The journey from 'budding Pharmacist' to the 'Pharmacist' was a memorable one. VPIP has become a great Part of my life and I will always cherish all the memories I have gained here.

—Mr. Vishal Dhole

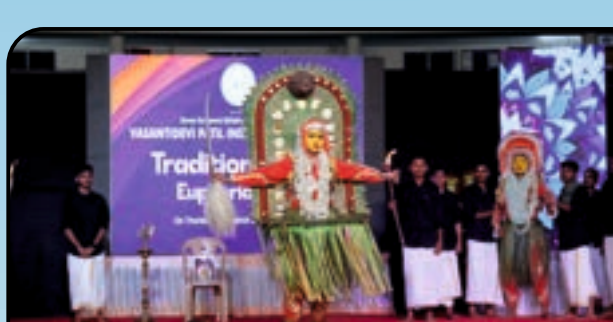
knowledge is an essential Part of our life, experiences are also having a great value in our life. I think those good experiences were experienced by me since 1st year. Those 4 years were actually the most exploring years for us and will always help us all in our future life. I am thankful to the teaching and non-teaching staff for their kind cooperation.

—Mr. Aditya Khade

It was a great experience for me as a student. I gained a lot of Practical knowledge in Past 4 years. I am thankful Dr.A.S. Manjappa sir and all other teaching and non-teaching staff for always supporting us.

—Mr. Sarvesh Patil

NAVARASA 2k24

NAVARASA 2k24

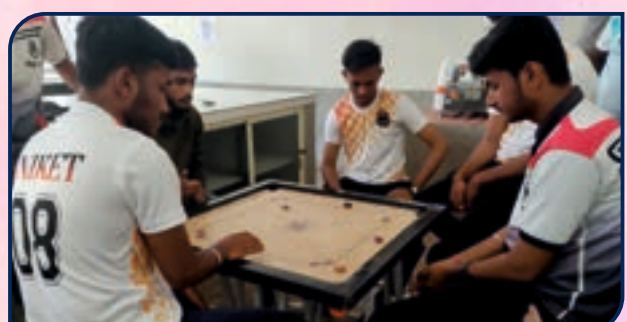
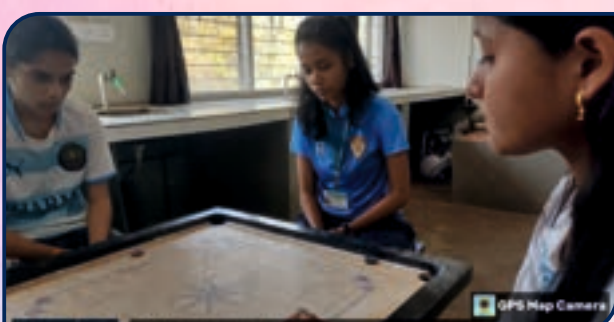
NAVARASA 2k24

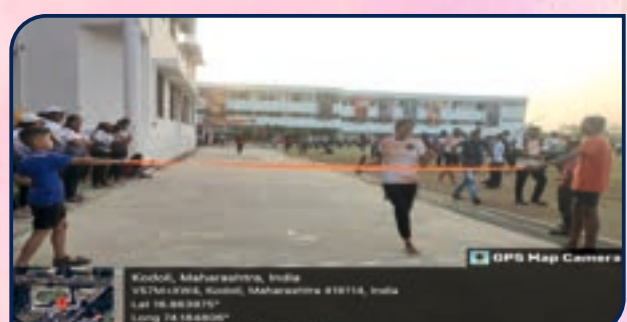
TRADITIONAL DAY

SPORTS DAY

SPORTS DAY

NSS ACTIVITIES

Prize Distribution Ceremony

GUEST LECTURES

(श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल)
Shri Yashwant Shikshan Prasarak Mandal's
VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY, KODOLI
Tal- Panhala, Dist- Kolhapur (MS), 416114

IQAC Department Organizes
Guest Lecture on

Carrier Steering In India and Overseas

Speaker
Dr. Shirish Isambhar
Health Care Associate and Medical Officer

Date & Time
Thursday, 18th May 2023 10.00 am to 6.00 pm

Coordinator Mr. Atul Deshmukh
Associate Professor
IQAC Coordinator Dr. K. Gourisankar
Associate Professor
Convener Dr. Anshali Manjappa
Principal
Chief Patron Hon'ble Dr. Jayant Patil
Secretary, YIPM, Kodoli

(श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल)
Shri Yashwant Shikshan Prasarak Mandal's
VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY, KODOLI
Tal- Panhala, Dist- Kolhapur (MS), 416114

Organize

GPAT Guidance

Speaker
Mr. Shrikrushna B. Kalsure
Founder of Pharma Biosciences & Faculty of Chemistry
M. Pharm (Medicinal Chemistry),
M.Sc (Organic Chemistry)

Date & Time
15 September 2023
11.00 AM Onwards

Coordinator Mrs. Supriya C. Patil
Assistant Professor
Convener Dr. Anshali Manjappa
Principal
Chief Patron Hon'ble Dr. Jayant Patil
Secretary, YIPM, Kodoli

VIP EXPLORE

श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल
Shree Yashwant Shikshan Prasarak Mandal's
VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY, KODOLI
Tal: Parbhani, Dist: Kolhapur-431114

IQAC Department Organizes
Guest Lecture on

**HOW TO PREPARE
SELF STUDY REPORT FOR
NAAC**

Dr. Sushil Kulkarni
Professor
Gandhinagar Mahavidyalaya, Warananagar

Date & Time
Monday, 1st May 2023 10:00 am onwards

Coordinator: Dr. S. S. Sureshchandra
Coordinator: Dr. Anandhi Mangaraj
Chief Patron: Shri. S. D. Jayant Patil
Secretary: P. H. D. Patil

श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल
Shree Yashwant Shikshan Prasarak Mandal's
VASANTIDEVI PATIL
INSTITUTE OF PHARMACY, KODOLI
Tal: Parbhani, Dist: Kolhapur-431114

IQAC Department Organizes

Challenges & Precautions to be Taken During NAAC-SSR Document Preparation

Dr. S. D. Bhinge
Professor
Department of Pharmaceutical Chemistry
Rajawade Patil College of Pharmacy, Raigad

Date & Time
18th Sunday, 07th May 2023
10:00 am to 06:00 pm

Coordinator: Dr. S. S. Sureshchandra
Coordinator: Dr. Anandhi Mangaraj
Chief Patron: Shri. S. D. Jayant Patil
Secretary: P. H. D. Patil

श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल
Shree Yashwant Shikshan Prasarak Mandal's
VASANTIDEVI PATIL INSTITUTE OF PHARMACY, KODOLI
Tal: Parbhani, Dist: Kolhapur-431114

One Student One Tree

National Service Scheme

Coordinator: Dr. A. S. Mangaraj
Chief Patron: Shri. S. D. Jayant Patil
Secretary: P. H. D. Patil

श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल संशोधन, वासंतीदेवी पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मसी
श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल संशोधन, वासंतीदेवी पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मसी

WORLD NO TOBACCO DAY MAY 31

राष्ट्रीय मेळा योजना विभाग

श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल
Shree Yashwant Shikshan Prasarak Mandal's
VASANTIDEVI PATIL INSTITUTE OF PHARMACY, KODOLI
Tal: Parbhani, Dist: Kolhapur-431114

डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन
कास त्रस्तरीय विद्या अभिरक्षण

भारती विद्या परामर्श विभाग विभाग
विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकास
संस्था प्रशासनाचे सुचवणे हेतू
पुस्तकालय विकास वीथी वीथी
शिक्षक दिनाच्या हार्दिक शुभेच्छा..!

Programs Offered
Pharm. D M. Pharmacy B. Pharmacy D. Pharmacy

श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल
Shree Yashwant Shikshan Prasarak Mandal's
VASANTIDEVI PATIL INSTITUTE OF PHARMACY
Kodoli, Tal: Parbhani, Dist: Kolhapur-431114

Happy Mahatma Gandhi Jayanti
2 October

Swachhata Hi Seva
Cleaning for life

श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल संशोधन, वासंतीदेवी पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मसी
श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल संशोधन, वासंतीदेवी पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मसी

शिवस्वराज्य दिन सोहळा

वासंतीदेवी पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मसी | वासंतीदेवी पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मसी

श्री यशवंत शिक्शन प्रसारक मंडल
Shree Yashwant Shikshan Prasarak Mandal's
VASANTIDEVI PATIL INSTITUTE OF PHARMACY
Kodoli, Tal: Parbhani, Dist: Kolhapur-431114

25 SEPTEMBER Celebrating WORLD WPD 2023 PHARMACIST DAY

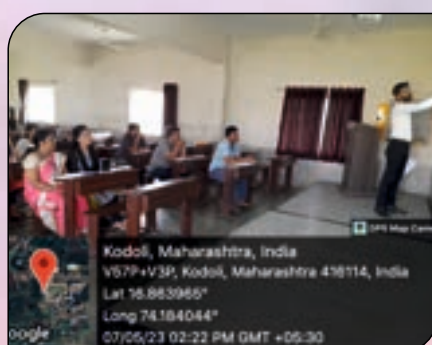
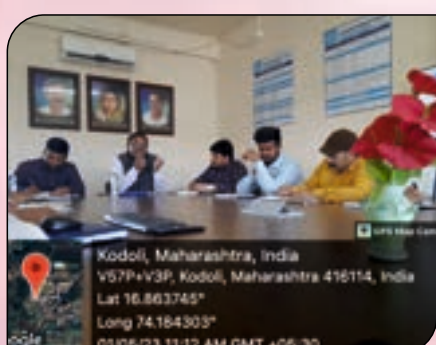
"Pharmacy strengthening health systems"

Deliver efficient, safe, quality Health Care to those who need it when and where needed.

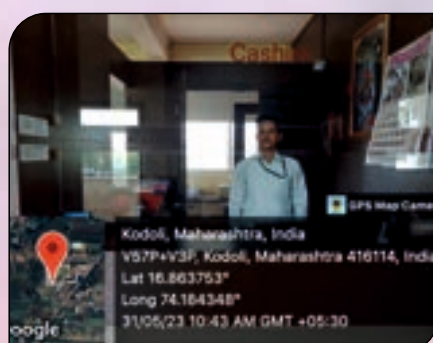
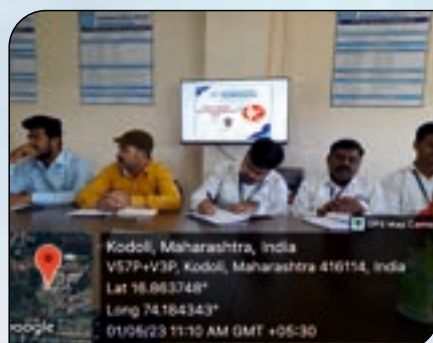
Pharmacy is a health institution that is responsible, accessible, affordable, and dedicated to the community.

Deliver essential medical products, services and technologies of maximal quality, safety, efficacy and cost effectiveness.

Student Support System

Student Support System

Student Support System

NAAC Glimpses

NEWS LETTER

Media Coverage

मोहनदास

उमेश पाटील यांना
शिक्षकरत्न
पुरस्कार

लाकमत न्यूज नेटवर्क
कोडोली : येथील वासंतीदेवी पाटील
इन्स्टिट्यूट फार्मसी कॉलेजमधील प्रा.
उमेश पाटील यांना 'शिक्षकरत्न
पुरस्कार' प्राप्त झाला. हा पुरस्कार
केंद्र सरकार मान्यताप्राप्त मनुष्यबळ
विकास लोकसेवा अकादमी लिमिटेड,
मुंबई यांच्यामार्फत प्रदान करण्यात
येतो.

विविध क्षेत्रांमध्ये उल्लेखनीय काम करणाऱ्यांना हा पुरस्कार देण्यात येतो. शिक्षण क्षेत्रामध्ये विविध सामाजिक उपक्रम, राष्ट्रीय सेवा योजना यांचे अंतर्गत पुरस्चिस्थिती मदत, कोरोना काळातील मदत, ग्रामीण भागातील लोकांचे आरोग्य संरक्षण व सर्वेक्षण, महिला सबलीकरण, लहान मुलांसाठी विविध मार्गदर्शनपर स्पर्धा, रक्तदान शिबिर, सामस्यच्छता अशा उपक्रमांतील विशेष कामगिरीचे परीक्षण करून देण्यात येतो.

संस्थेचे सचिव डॉ. जयंत पाटील आणि विश्वस्त विनिता पाटील यांनी प्रा. उमेश पाटील यांचे अभिनंदन केले. पुरस्काराबद्दल प्रा. उमेश पाटील यांचे कौतुक होत आहे.

Hello Kolhapur Gramin
Page No. 2 Oct 24, 2023
Powered by: erelego.com

કામોતીદેવી સ્મૃતિ સ્મારક સ્થાપના વિદ્યાર્થિનીયે યત્ન

[illegible]

वासंतीदेवी पाटील फार्मसी महाविद्यालयात 'मेरी माटी मेरा देश' अंतर्गत अमृत कलश समारोह संपन्न

कोटोली : वामनदेवी पारील इन्स्टिट्यूटमध्ये अभूत ज्ञान
कार्यक्रमांसाठी पाठ्यसत्रे प्रारंभिक

[illegible]

पुष्प

સંપર્કો : શ્રી. અરુણ જાલિન, મુખ્ય અધિકારીશ્રીના નામ સંબંધે અને
અન્ય કાર્યો સંબંધે જાલિન, અમદાવાદ સંપર્કો.

डॉ. जयंत पाटील यांचा वाढदिवस
विविध उपक्रमांनी साजरा

[illegible]

By William E. Shafer
Nov 20, 1923 Page No. 1
Copyright 1923 by William E. Shafer

वासंतीदेवी पाटील महाविद्यालयांमध्ये मतदान विषयी जनजागृती

बाळाबाया (गहूरीत)
तुलसीदास : हा चमत्कार
 पवित्र हो पावला कारण प्रकाश
 मंडळ संपत्तीत वास्तुंमिती पडेल
 मणिद्वारद्वार अथवा चामुडी
 मणिद्वारद्वारमिती विद्यामयते
 मरदान हाच व मरदान काई
 पावताल जवळगुती मित्रांचा
 काळपण असली हो जवळगुती गहू
 रीत मरदान विद्यामय पावता
 मरदान काळपण असली.
 कोडी शिष्टावली मरदानाची
 व मरदानाचा अर्थका पावतांचे

बासंतीदेवी पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मसी कॉलेजला नॅक 'ए' मानांकन

Book: *Book* along *Book*, around *Book*
with *Book*, *Book*, *Book*, *Book*, *Book*, *Book*

[illegible]

वासंतीदेवी कॉलेजला 'ए' ग्रेड मानांकन

■ विनिता पार्टील : कलाकुशांचा वाढ देणारी शैक्षणिक संस्था

<p> 1. <i>What is the main point of the article?</i> 2. <i>What is the author's purpose in writing this article?</i> 3. <i>What is the author's attitude toward the subject?</i> 4. <i>What is the author's main argument?</i> 5. <i>What is the author's main conclusion?</i> 6. <i>What is the author's main recommendation?</i> 7. <i>What is the author's main conclusion?</i> 8. <i>What is the author's main recommendation?</i> 9. <i>What is the author's main conclusion?</i> 10. <i>What is the author's main recommendation?</i> </p>	<p> 1. <i>What is the main point of the article?</i> 2. <i>What is the author's purpose in writing this article?</i> 3. <i>What is the author's attitude toward the subject?</i> 4. <i>What is the author's main argument?</i> 5. <i>What is the author's main conclusion?</i> 6. <i>What is the author's main recommendation?</i> 7. <i>What is the author's main conclusion?</i> 8. <i>What is the author's main recommendation?</i> 9. <i>What is the author's main conclusion?</i> 10. <i>What is the author's main recommendation?</i> </p>	<p> 1. <i>What is the main point of the article?</i> 2. <i>What is the author's purpose in writing this article?</i> 3. <i>What is the author's attitude toward the subject?</i> 4. <i>What is the author's main argument?</i> 5. <i>What is the author's main conclusion?</i> 6. <i>What is the author's main recommendation?</i> 7. <i>What is the author's main conclusion?</i> 8. <i>What is the author's main recommendation?</i> 9. <i>What is the author's main conclusion?</i> 10. <i>What is the author's main recommendation?</i> </p>	<p> 1. <i>What is the main point of the article?</i> 2. <i>What is the author's purpose in writing this article?</i> 3. <i>What is the author's attitude toward the subject?</i> 4. <i>What is the author's main argument?</i> 5. <i>What is the author's main conclusion?</i> 6. <i>What is the author's main recommendation?</i> 7. <i>What is the author's main conclusion?</i> 8. <i>What is the author's main recommendation?</i> 9. <i>What is the author's main conclusion?</i> 10. <i>What is the author's main recommendation?</i> </p>
---	---	---	---

महोत्सवातून महिला उद्योगांना चालना

...and, in the end, the only way to win is to play the game right. The only way to win is to play the game right. The only way to win is to play the game right.

सकाळ कोल्हापूर बुधवार
०५/०५/२०२३
पाटील इन्स्टिट्यूटचे यश

कोडोली ता. ४ : येथील
वासंतीदेवी पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ
फार्मसीचा द्वितीय वर्ष डी. फार्मसीचा
निकाल ८० टक्के लागला.

प्रथम वर्षामधून श्रावणी चिंचोळे
७६ टक्के, सत्यम शिवडे ७२.३०
व अस्मिता गुरव ७०.८०. द्वितीय
वर्षामधून स्नेहल मगादम ८२.५५
टक्के, फरीन जमादार ७९.१८ करुणा
गिरवे ७८.५५ टक्के गुण मिळवले.
यशस्वी विद्यार्थिनींना प्राचार्य डॉ.
ए. एस. मंजुष्या, सचिव डॉ. जयंत
पाटील विश्वस्त विनिता पाटील यांचे
मार्गदर्शन लाभले.

डॉ. जयंत पाटील यांच्या कार्याविषयी विविध महिलांना सादर वाच्य करताना, डॉ. जयंत पाटील, विविध पाटील उपस्थित होते.

**डॉ. जयंत पाटील यांच्या
वाढदिनी विविध उपक्रम**

लोकमत म्युज नेटवर्क कोडोली : कोडोली पर्यटन विकास प्रसारक मंडळाने सध्या ही अर्ध पटोत यांचा ३३वा वार्षिकस विक्रय उपक्रमही सारजा करवात आले. वनिमिस मोफत सहाय्य वाटप, आरोग्य विविध, फळे वाटप, असे विक्रय उपक्रम राबविण्यात आले.

वसंत ऋतुपूर्वदेक मण्डळालासणा प्रत्येकाल ही अर्ध पटोत यांचा वार्षिकस सारजा केले. यावेळी ही अर्ध पटोत, विमिस

मण्डळाला सहाय्य वाटप केले. मोफत विविध अर्ध पटोत विमिस यांचा हस्तो हस्तो कोडोली मंडळ पर्यटनवेळे घेतलान बळालासणे पटोत, बळालासणे विमिस पटोत, उत्तम कापरी, उत्तमतरंग प्रलीन आणप, इन्विकिसम अधिबली अर्धपट घड्याल पटोत, डेत मणकवाड, प्रसार पटोत, अजित पटोत, विसल पटोत, बळालासणे पटोत, विमाली पटोत, लव देसाई, मोहन पटोत, सुभाष जळ पुर्वसिक-पटोत यांनी

Teaching and Non Teaching Details

B. Pharm Faculty

Sr. No.	Name	Designation
1.	Dr. Manjappa Arehalli S.	Principal
2.	Dr. Kandukuri Gouri Sankar	Professor
3.	Mr. Potdar Vikram Hemant	Associate Professor
4.	Mrs. Mane Kavita Krantisinh	Associate Professor
5.	Miss. Khambe Gitanjali Shivaji	Associate Professor
6.	Ms. Anusha S.	Associate Professor
7.	Dr.Lakshmanarao.Pott	Associate Professor
8.	Mr. Mallikarjuna reddy kaipu	Associate Professor
9.	Miss.Dahiwade Lalita Kamlakar	Asst. Professor
10.	Mr. Shete Amol Shankar	Asst. Professor
11.	Mr. Kekare Gaurav Dnyandeo	Asst. Professor
12.	Mr. Nagvekar Utkarsh Vithaldas	Asst. Professor
13.	Miss. Patil Purva Prashant	Asst. Professor
14.	Mr. Kumbhar Venketesh Sambhaji	Asst. Professor
15.	Miss. Jadhav Sneha Anil	Asst. Professor
16.	Miss. Patil Shailaja Satish	Asst. Professor

M. Pharm Faculty

Sr. No.	Name	Designation
1.	Dr. Shyam Sundar Pottabathula	Professor
	Dr.Galatage Sunil Tukarama	Associate Professor
3.	2. Mrs. Patil Supriya Chandrkant	Associate Professor
4.	Mr. Khatavkar Kanhaiya Dilip	Associate Professor
5.	Mr. Kadam Rahul Jaysing	Associate Professor
6.	Mr. Khade Prathamesh Pundlik	Asst. Professor

Pharm D. Faculty

Sr. No.	Name	Designation
1.	Dr. Sanjiv Srivastav	Professor
2.	Mr. Londhe Sushilkumar Prabhakar	Associate Professor
3.	Dr PrasadaRao Ravuri	Associate Professor
4.	Mrs. Desai Shital Niteen	Asst. Professor
5.	Mr. Doijad Shivprasad Suresh	Asst. Professor
6.	Mr. Bairamoni Umamaheshwar Goud	Asst. Professor
7.	Ms. Nelluri Uma	Asst. Professor
8.	Mr. Tiwari Abhishek	Asst. Professor

D. Pharm Faculty

Sr. No.	Name	Designation
1.	Mrs.Bandgar Anita Ashok	HOD/ Asst. Professor
2.	Mr. Patil Umesh Vitthal	Lecturer
3.	Miss. Maske Ankita Ashok	Lecturer
4.	Miss Patil Priya Mahesh	Lecturer
5.	Miss. Sawant Srushti Balasaheb	Lecturer
6.	Miss. Kamble Anuja Bharat	Lecturer
7.	Mr. Pawar Akshay Ishwarchandra	Lecturer

Non-teaching Staff

Sr. No.	Name	Designation
1.	Mrs. Powar Vaishali Ravindra	Office Superintendent
2.	Mrs. Shete Punam Chandrakant	Librarian
3.	Mr.Patil Bharat Raghunath	Asst. Librarian
4.	Mr. Shinde Rahul Yashwant	Accountant
5.	Mr.Patil Vishal Vasant	Sr. Clerk
6.	Mr.Patil Pravin Bapuso.	Clerk
7.	Mr. Bharmal Ashish Anil	Clerk

8.	Mr. Patil Akshay Sarjerao	Clerk
9.	Mr.Jadhav Kiran Sambhaji	Clerk
10.	Mr. Bhosale Pramod Tanaji	Lab. Technician
11.	Mr. Kanthe Kishor Krishnat	Lab. Technician
12.	Mr. Patil Umendrasinh Deepak	Lab. Technician
13.	Mr. Dabholkar Akshay Tukaram	Lab. Technician
14.	Mr. Patil Rahul Dinkar.	Lab. Technician
15.	Mrs. Bandgar Priyanka Vijay	Lab. Technician
16.	Mr.Jadhav Vinayak Pradip	Lab. Attendant
17.	Mr. Bandagar Sukhadev Subhash	Lab. Attendant
18.	Mr.Patil Pandurang Maruti.	Lab. Attendant
19.	Mrs.Patil Pramila Dattatray.	Store – Keeper
20.	Mr.Patil Nivas Yashwant	Store – Clerk
21.	Mr.Nigade Anant Jayshing	Peon
22.	Mr. Patil Pandurang Bhimrao	Peon
23.	Mr. Mahapure Chandan Vasant	Peon
24.	Mr. Kumbhar Vinayak Shankar	Peon
25.	Mr. Patil Tanaji Maruti	Peon

Research Grant And Publication

Number of research papers published per teacher in the Journals notified on
UGC /Scopus/Web of Sciences website in 2022-23

Title of paper	Name of the author/s	Name of journal	Year of publication	Indexing
Central Composite Design for the Development of Trimetazidine Dihydrochloride-Loaded Fast Dissolving Film	Chopade, Swapnil Manjappa, A.S	Fabad Journal of Pharmaceutical Sciences	2023	Scopus
In vitro, in silico and in vivo screening of non-oncology drugs for repurposing in osteosarcoma	Desai, S., Manjappa, A., Khulbe, P., Choudhari, P.,	Journal of Research in Pharmacy	2023	Scopus
QbD and Six Sigma quality approach for chromatographic estimation of repurposed simvastatin from nanostructured lipid carriers,	Kumbhar P, Manjappa A, Singh SK	Microchemical Journal	2023	Scopus-Web of Sciences
Co-crystal nanoarchitectonics as an emerging strategy in attenuating cancer: Fundamentals and applications.	Desai, S., Manjappa, A., Khulbe, P., Choudhari, P.,	J Control Release	2023	Scopus-Web of Sciences
Dol, Vacuum foam drying of docetaxel mixed micelles for improved stability	Kiran S. Patil, Ashok A. Hajare, Arehalli S. Manjappa	Journal of Drug Delivery Science and Technology,	2023	Scopus-Web of Sciences
Concurrent oral delivery of non-oncology drugs through solid self-emulsifying system for repurposing in hepatocellular carcinoma.	Ardad RM, Manjappa AS, Dhawale SC, Kumbhar PS	Drug Dev Ind Pharm. 2023	2023	Scopus-Web of Sciences

Title of paper	Name of the author/s	Name of journal	Year of publication	Indexing
Nanostructured Lipid Carrier-Based Gel for Repurposing Simvastatin in Localized Treatment of Breast Cancer:	Kumbhar PS, Manjappa AS, Shah RR, Nadaf SJ	AAPS PharmSciTech.	2023	Scopus-Web of Sciences
Design, Optimization and Characterization of Gemcitabine - Loaded Cubosomes for Treatment of Breast Cancer in MCF-7 Cell Lines	Sunil T.Galatage, Manjappa AS,	Latin American Journal of Pharmacy	2023	Web of Sciences
Formulation and Evaluation of Polyherbal Facial Scrub	Kanhaiya Khatavkar Manjappa AS	Journal of Emmerging Technologies and Innovative Research	2023	UGC Care List
Formulation & evaluation of topical antibacterial herbal Gel of eucalyptus oil	Kanhaiya Khatavkar Manjappa AS,	Journal of Emmerging Technologies and Innovative Research	2023	UGC Care List
Oral self-nanoemulsifying drug delivery systems for enhancing bioavailability and anticancer potential of fosfestrol: In vitro and In vivo characterization.	Galatage ST, Manjappa AS, Bhagwat DA, Trivedi R	Eur J Pharm Biopharm	2023	Scopus-Web of Sciences

Student Core Council

Sr. No.	Name	Class	Designation
1.	Mr. Shreyash Patil	F.Y. B. Pharm.	CR (Boys)
2.	Miss. Shruthi Ranvare	F.Y. B. Pharm.	LR (Girls)
3.	Mr. Aniket Bedakar	F.Y. B. Pharm.	Sports Incharge (Boys)
4.	Miss. Pratiksha Yadav	F.Y. B. Pharm.	Sports Incharge (Girls)
5.	Mr. Gandharva Kamble	F.Y. B. Pharm.	Cultural Incharge (Boys)
6.	Miss. Pooja Patil	F.Y. B. Pharm.	Cultural Incharge (Girls)
7.	Mr. Gandharva Kamble	F.Y. B. Pharm.	NSS Incharge (Boys)
8.	Miss. Sakshi Patil	F.Y. B. Pharm.	NSS Incharge (Girls)
9.	Mr. Atharv Deshamukh	S.Y. B. Pharm.	CR (Boys)
10.	Miss. Aditi Farkate	S.Y. B. Pharm.	LR (Girls)
11.	Mr. Parag Shinde	S.Y. B. Pharm.	Sports Incharge (Boys)
12.	Miss. Sana Nadaf	S.Y. B. Pharm.	Sports Incharge (Girls)
13.	Mr. Suraj Chavan	S.Y. B. Pharm.	Cultural Incharge (Boys)
14.	Miss. Devayani Warkari	S.Y. B. Pharm.	Cultural Incharge (Girls)
15.	Mr. Vishwaraj Devkar	S.Y. B. Pharm.	NSS Incharge (Boys)
16.	Miss. Shraddha Patil	S.Y. B. Pharm.	NSS Incharge (Girls)
17.	Miss. Priti Mahadik	T.Y. B. Pharm.	CR (Boys)
18.	Miss. Shweta Patil	T.Y. B. Pharm.	LR (Girls)
19.	Mr. Malhari kharmate	T.Y. B. Pharm.	Sports Incharge (Boys)
20.	Miss. Komal chougule	T.Y. B. Pharm.	Sports Incharge (Girls)
21.	Mr. Aditya Patil	T.Y. B. Pharm.	Cultural Incharge (Boys)
22.	Miss. Amrura Patil	T.Y. B. Pharm.	Cultural Incharge (Girls)
23.	Mr. Shrikant shinde	T.Y. B. Pharm.	NSS Incharge (Boys)
24.	Miss. Ankita Kamble	T.Y. B. Pharm.	NSS Incharge (Girls)
25.	Mr. Viraj Patil	Final Year B. Pharm	CR (Boys)
26.	Miss. Shivali Patil	Final Year B. Pharm	LR (Girls)
27.	Mr. Aniket Nagonde	Final Year B. Pharm	Sports Incharge (Boys)
28.	Miss. Gitanjali Surawase	Final Year B. Pharm	Sports Incharge (Girls)
29.	Mr. siddhesh Ghatage	Final Year B. Pharm	Cultural Incharge (Boys)
30.	Miss. Nandini shete	Final Year B. Pharm	Cultural Incharge (Girls)
31.	Mr. Mandar Patil	Final Year B. Pharm	NSS Incharge (Boys)
32.	Miss. Shivali Patil	Final Year B. Pharm	NSS Incharge (Girls)

Student Placed In 2022-23

Sr. No.	Name of Student	Program Graduated	Year of Graduation	Name of Employer	Pay Package at Appointment (in INR per annum)
1	Ms. Rutuja G. Tandale	B. Pharm	2022-23	Tata Consultancy Services	2,50,000/-
2	Ms. Aishwarya Deepak Sanade	B. Pharm	2022-23	Macleods Pharma	1,02,000/-
3	Ms. Rutuja R. Patil	B. Pharm	2022-23	Advantmed India LLP - Vadodara	3,00,000/-
4	Mr. Rohit A Thombare	B. Pharm	2022-23	Encube ethical Goa	2,50,000/-
5	Mr. Dhananjay B. Patil	B. Pharm	2022-23	Encube ethical Goa	2,50,000/-
6	Mr. Yuvraj P Chavan	B. Pharm	2022-23	Encube ethical Goa	2,50,000/-
7	Mr. Chetan Patil	B. Pharm	2022-23	Encube ethical Pvt. Ltd.	2,63,000/-
8	Mr. Jayadeep Patil	B. Pharm	2022-23	Markasan Pharma	2,60,000/-
9	Mr. Mohammadzaid Shoukat Mulla	B. Pharm	2022-23	National Pharma	2,40,000/-
10	Ms. Akanksha Valmik Koli	B. Pharm	2022-23	MD Consultancy Pvt. Ltd.	1,20,000/-
11	Ms. Rushali Sanjay Koli	B. Pharm	2022-23	MD Consultancy Pvt. Ltd.	1,20,000/-
12	Ms. Sakshi Satish Devali	B. Pharm	2022-23	MD Consultancy Pvt. Ltd.	1,20,000/-

Sr. No.	Name of Student	Program Graduated	Year of Graduation	Name of Employer	Pay Package at Appointment (in INR per annum)
13	Ms. Anjali Shivaji Salgar	B. Pharm	2022-23	MD Consultancy Pvt. Ltd.	1,20,000/-
14	Ms. Aishwarya Deepak Sanade	B. Pharm	2022-23	MD Consultancy Pvt. Ltd.	1,20,000/-
15	Sandesh Sawant	B. Pharm	2022-23	Incredible AM Pvt. Ltd.	1,80,000/-
16	Miss. Sanskruti Suresh Bane	B. Pharm	2022-23	Episource/Optum	2,50,000/-
17	Mr. Vedant Balji Jadhav	B. Pharm	2022-23	Indoco Remedies	2,20,000/-
18	Mr. Saurabh Suresh Patil	B. Pharm	2022-23	Piramal Healthcare	1,56,000/-
19	Miss. Avantika Ashok Khot	B. Pharm	2022-23	Piramal Healthcare	1,56,000/-
20	Mr. Dhananjay B. Patil	B. Pharm	2022-23	Encube ethical Goa	2,60,000/-
21	Mr. Jeevan Vilas Powar	B. Pharm	2022-23	ZP	2,50,000/-
22	Mr. Harish Shingare	B. Pharm	2022-23	Geno Pharmaceuticals	
23	Miss. Pranali Jadhav	B. Pharm	2022-23		

Pharmacist Oath

- I swear by the code of ethics of Pharmacy Council of India, in relation to the community and shall act as an integral part of health care team.
- I shall uphold the laws and standards governing my profession.
- I shall strive to perfect and enlarge my knowledge to contribute to the advancement of pharmacy and public health.
- I shall follow the system which I consider best for Pharmaceutical care and counselling of patients.
- I shall endeavour to discover and manufacture drugs of quality to alleviate sufferings of humanity.
- I shall hold in confidence the knowledge gained about the patients in connection with my profession
- I practice and never divulge unless compelled to do so by the law.
- I shall associate with organizations having their objectives for betterment of the profession of Pharmacy and make contribution to carry out the work of those organizations.

While I continue to keep this oath unviolated, May it be granted to me to enjoy life and the practice of pharmacy respected by all, at all times!

Should I trespass and violate this oath, may the reverse be my lot!

Heart Healthy

Spending time around trees can reduce the stress-related hormones cortisol and adrenaline, and lower blood pressure.

Cleaner Air

Leaves filter particulates from the air, making green spaces healthier places to breathe. In urban areas, higher street tree density is associated with lower rates of childhood asthma.

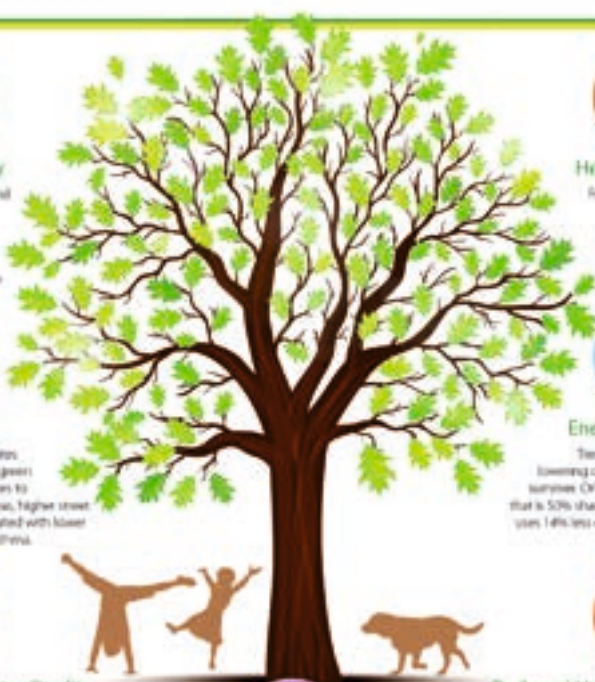
Improved Water Quality

When it rains, tree roots intercept stormwater and reduce soil and nutrients from washing into local waterways. Just one mature deciduous tree can intercept 500 to 750 gallons of stormwater per year.

Improved Health

Patients with exposure to trees and gardens have faster recovery times. New mothers who live near denser tree canopy are more likely to have babies of healthy birth weight.

Healthy Foods

Fruits and nuts from trees have great nutrition to keep you healthy and provide food for wildlife too!

Energy Savings

Trees shade buildings, lowering cooling costs in the summer. On a hot day a home that is 50% shaded by dense trees uses 14% less energy than one in full sun.

Reduced Heat Extremes

Trees help cool down hot city surfaces and lower the risk of heat stroke. In one study, areas with tree cover of 5% or higher had an 80% reduction in heat-related ambulance calls.

Improved Quality of Life

Trees help create beautiful and pleasant spaces to live, work and play, so staying healthy and happy is easy!

Local Wood Source

When neighborhood trees need to be removed, their wood can be reused to make furniture, art, and other long-lasting products with special meaning to your community.

Go Global Green

It's not yours, not mine, It's Ours
So, Protect your mother earth who, nourish you

The Blossom of Vpip

Pharमांकुर

2023-2024

SHRI YASHWANT SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S

VASANTIDEVI PATIL INSTITUTE OF PHARMACY, KODOLI

Kodoli, Tal.: Panhala, Dist.: Kolhapur - 416114, Maharashtra, INDIA

9960398522, 9552826871

(02328) 223341

vpip@yspm.in